Thom

Thomas

T

Thomas miller, his book 16

Thmas miller, his book 16

Thomas Miller
his booke

Thomas miller his
booke prise 10: x

ÆSOPI PHRYGIS FABVLÆ.

IAM RECENTER EX COLLATIONE OPTIMORVM exemplarium emendatius excusæ, cum nonnullis eiusdem & Rog. ij Fabulis adiectis.

Et Indice correctiori auctæ.

LONDINI,
Excusæ pro Societate Stationario-
rum. 1618.

Typographus Lectori benevolo.

AEgrè ferre nonnullos allatum est, hasce Æsopi Phrygis Fabulas toties excusas, amanuensium typographi incuriâ erratis vndequaque, seu vulneribus sub prælo tanquam è prælio irrepsisse: visum est deinde ijsdem castigationem, & chirurgicam quasi manū adhibere, qua emendatiores prodeant. Si quis in hac editione quid præstitum sit præ cæteris percōtatus fuerit? Nonnihil certè, respondetur; quod in hoc genere emendandi laboriosissimum esse, omnes qui bene nouerint, ingenuè fatentur. Quamplurimas ex probatissimis exemplaribus fabulas selectas adiecimus, & grauissima errata, quibus vbique scatebant, fideli manu emendauimus. Quocirca, si primitias laborum in æquam consulere partem dignatus fueris, in posterum alijs relegendis officium liberrimè perficere non grauabor. Vale.

ÆSOPI VITA, BREVISSIME EX Maximo Planude selecta.

Rerum humanarum naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt. Æsopus verò videtur non absque diuino afflatu cùm moralem disciplinam attigisset, magno interuallo multos eorum superâsse. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Verum seruitus non potuit animum eius liberũ corrumpere. Fuit autem non solum seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit; pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, vnde & Nomen adeptus est, ventrosus, valgus & incuruus, &, quod erat omnium pessimum, tardiloquentia, & voce obscura, simul & inarticulata, quæ omnia seruitutem ei parâsse videri possunt. Sed cum tali esset tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo & ad omne commentum fælicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo emittitur: quo digressus alacriter operi incumbebat. Cumque eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eius dominus seruo cuidam Agathopo domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium inijt cum seruo vt ipsas ficus illicitè deuorarent, causarentúrque postea Æsopum furto ablatas edisse: vt hero domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: qua impetrata aquam calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conseruis. Æsopus præter aquam nihil euomit: serúi vna cum humore, & ficus in terram eijciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æsopi. Cum sacerdotes Dianæ conuenissent Æsopum, rogasséntque vt viam illis monstraret, quæ in vrbem ducebat: is priùs frugali cœna refocillatos in viam dux ipse ducit: ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam, vt ipsa gratiam referat homini [illegible] ipsis merito. Quo facto reuersus Æsopus, in somniúmque lapsus visus est videre fortunam astare sibi, soluentem eius linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æsopus expergiscitur, beneficiúm-

que in hospitalitatis obseruationem reiecit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem præuenit, atque grauissima accusatione in odium domini induxit, adeo vt eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur: cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, conuenit Zenam mercator quispiam rogans, num iumentum aliquod velit diuendere? respondit Zenas iumentorum se potestatem non habere: verùm Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem: quem cum vidisset mercator, vnde hac tibi olla inquit, anne truncus est vel homo? Ni vocem emitteret vtrem inflatum arbitrarer, atque indignatus abyit. Æsopus ipsum sequens, mane, inquit. Ille verò conuersus, abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus ait, Eme me mercator, non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri & in otio flentes, his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larua. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, quantiuis hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis. Mercator tres obolos exponens, nihil emi (inquit) nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi, grammaticus, cantor & Æsopus. Quos cum ille nequiret diuendere Samum petijt, atque ibi expositis his tribus, grammatico, & cantore, egregiè ornatis. Æsopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos iuuenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur perconcatur cantorem, cuias fuit? Respondit Cappadox sum. Quid sciret? Respondit, omnia. Quo dicto, risit Æsopus. Quæsiuit & à grammatico Xanthus cuias esset? Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret, rogante Xantho, omnia, inquit, grammaticus, atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, vt Æsopum emat. Nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus rogat vnde sit; nigrum se esse respondit. Ille verò, non hoc volebam, ait, sed vnde natus sis? Ait Æsopus, ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed in quo loco natus sis. Æsopus ait, matrem non renunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciret, percontatur: & ille, nihil. Quomodo dixit Xanthus? Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse, mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à scholasticis ob hoc responsum

ſponſum, quoniam nullus ſit vſpiam inter mortales, cui cognita explorataque ſunt omnia. Xanthus empturus Aeſopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Aeſopus reſpondebat: hoc ſi facere voluero, haudquaquam te vterer conſultore. Quæ cum maximè placuiſſent Xantho, ſubintulit. Sed deformis es. Atque ille reſpondit: O Philoſophe non faciem ſed mentem oportet inſpicere. Xanthus ſoluto à ſcholaſticis pretio, Aeſopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum ſol eſſet ardentiſſimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animaduertens Aeſopus, dixit ſe confeſtim fugiturum. Xantho cur nam id facere vellet, exquirente: quoniam inquit, ſi tu cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere, quid ſeruo mihi faciendum? Nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Poſt hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad conuiuium inuitaſſe, quibus rem gratam facturus, Aeſopo mandat, vt lentem coquat. Commodè parata & cocta, Xanthus eam iubet afferri. Aeſopus iuſſa exequitur. Xanthus lente accepta, probaturus anne cocta foret ſatis, digitis eam attriuit, & multas adhuc ſupereſſe putans, quas iubens Aeſopum afferre, præter aquam is nihil adportauit. Xantho grauiter indignante, cur non lentes apponeret menſæ: reſpondit, ſe velutiiuſſiſſet, non lentes, ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Aeſopi elegantiſſimæ, hæ videlicet; Deum ante omnia cole: Regem honora: Bene agentibus ne inuide: Linguæ continens eſto: Mulieri nunquam credas ſecreta: Ne pudeat te ſemper diſcere meliora: Fac quæ te non mœſtificent: Bonum eſſe non te pœniteat. Aeſopus cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt: miſſuſque Cræſo regi bellum cum Samÿs agenti, is ſua cum prudentia, tum vrbanitate effecit, vt Samÿs placatus rex reconciliaretur. Samÿ multis honoribus redeuntem Aeſopum exceperunt: qui diſcedens ex inſula orbem peragrauit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum Licero rege, à quo ſtatua aurea Aeſopi iuſſa eſt erigi. Deinde peragrata Græcia, Delphos peruenit, à quibus nullo affectus honore eſt, ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps deuolutus mortuus eſt: cuius mors graui peſtilentia vlta, iniuſtè occiſi Aeſopi indicium Delphis exhibuit.

MARTINVS DORPIVS, IOHANNI Leupi, Iacobo Papæ, & Iohanni Ninguitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris S.

EQuidem in ea & sum, & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, vt impendio plus nutantibus literis consultum putem, ab eruditis aliquot nostra memoria viris, qui classicos Auctores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundijs omnia occupârunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed prosa oratione mirum quàm lepidè concinnatas, vt pote à Gulielmo Gaudano tanto viro, vt ab Erasmo meo literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum iuuentutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo vtique spectans, vt scholastici vestri hoc leuigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus atque adeo primum apud Louanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adieci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante leuis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam dialogos, carmina, prologos, in actiones Plautinas complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim, quæso non ausim? quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseï, quondam vestri, nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri quod tacente me, ipsi probe nostis exquisitè docti, siue philosophicas fabulas requiratis, siue venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam huius editiunculæ in se omnem derinauit: In reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistra Minerua natis, hoc vero mihi palmarium, quando sui similes, & omnes, & solos in cœlum ferre destinauerunt. Valete. Louanij, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10. Kalend. Decemb.

EX

EX PHILOSTRATI *Imaginibus.*

EFabulæ se ad Æsopum, sua in eum beneuolentia conferunt, quod satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fab. redacta sunt, sermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quisplam agit & vulpes, & per Iouem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum: Accedunt ad ianuam docti huius, vittis eum deuincturæ, coronáque oleagina coronaturæ. Hic (vt puto) fabulam aliquam texit: Risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præse ferunt. Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scena confictum. Chori dux vulpes depicta est. Vtitur enim ea Æsopus ministra argumentûm plurimorum, seu Dauo Comœdia.

INDEX FABVLARVM OMNIVM, quæ in hoc libro continentur secundum *ordinem Alphabeti.*

De

ABiere & dumis 37
Accipitre columbam insequente 62
Accipitribus inter se inimicis quos colubæ pacauerunt 87
Adolescente & Cato 19
Adolescente ex coitu infirmo & lupo 84
Adolescente in funere matris canente 93
Adolescente quodam & hirundine 131
Adolescente & Coquo 96
117
Ægroto & medico 27.98.131
Ægypto hort. ad fidem 201
Æthiope 148
Agno & lupo 19.131
Agricola 150
Agricola & filio 20.19
Agricola & canibus 22.64
Agricola & gruibus 24
Agricola quodam et poeta 68
Agricola et pelargo 115
Agricola militiam et mercaturam affectante 66
Agricola filios suos docẽte 94
Alcedine 150
Alite et pullis eius 37
Amicis parum fidendum 27
Amne suum fontem conuicijs lacessente 67
Anguilla conquerente, quod magis quam serpens, &c. 62
Ansere et grue 40.136
Anseribus 29.168
Anu et ancillis 28
Anu Dæmonem accusante 58
Ape errante 124
Apiario 143
Apologus, ex Petro Crinito 50
Apologus ex Mantuano 6
Apro et asino 3
Apro et rustico 40
Aquila 156
Aquila et cornicula 4
Aquila et coruo. 15.99
Aquila et homine 105
Aquila et pica 58
Aquila et scarabæo 90
Aquila et vulpe 98
Aq. filios cuniculi rapiente 76
Aranea et hirundine 58
Aranea et podagra 54
Arboribus pulchris et deform. 60
Ariete cum tauro pug. 75
Arione et Delphino 52
Artubus humanis et ventre 57
Arundine et olea 91
Asino 28.33.44
Asino ægrotante et lupis visitantibus 70
Asino et equo 26.129

Asino

Asino et ranis 152
Asino sylvestri 151
Asinis 132
Asino et vulpe 153
Asino et coruo 152
Asino et Ioue 125
Asino et lupo 95.129
Asino et scurra 67
Asino et viatoribus 44
Asino et vitulo 59
Asino laborum finem non inueniente 71
Asino qui hero ingrato seruiebat 72
Asino et leone 139
Asino et talpa 53
Asino tubicine, et lepore tabellario 82
Auaro 139
Auaro et inuido 37
Aucupe 117
Aucupe et frigilla 60
Aucupe et merula 94
Aucupe et palumbo 21
Aucupe et yipera 93
Auibus 25
Auibus et noctua 55
Auibus et quadrupedibus 13
Auibus plures reges eligere volentibus 68
Auib. Scarabæos timẽtibus 60
Auiculæ cassitæ nido 36
Auriga et rota currus stridente 78

B

Boue et iuuenco 42
Bubulco 155
Buccinatore 51
Butali 143

C

Calamo et oliua 162
Camelo 33
Caluo crines externos gerente pro hatiuis 48
Cancro et vulpe 147
Cancris matre et filio 32
Cane ad cœnã vocato 103.144
Cane carnes portante 119
Cane et asino 5
Cane et gallo 133
Cane et hero 59
Cane et lanio 18.94
Cane et leone 42
Cane et lupo 119
Cane et oue 19.119
Cane et vmbra 2
Cane inuido et boue 25
Cane mordaci 32
Cane oues domini sui occidente 75
Cane venatico qui ab hero cõtemnitur 9
Canibus vrbanis villaticum insequentibus 57
Canibus 144
Canna et oliua 110
Cantilena Tabellarijs placita 144
Caponibus pinguibus, et macro 60
Carbonario et fullone 21.87
Carbonario et lotore 103
Carduele et puero 62
Castore 115

Castore virilia sibi amputante 62
Cassita 138
Cato & Gallo 99
Cata in fœminam mutata 100
Cera duritiem appetente 65
Ceruo. 14.138
Ceruo & bobus 16
Ceruo & Leone 119.139
Ceruo & oue 10
Ceruo & vite 139
Cicada & formica 41
Citharœda 147
Cochleis 141
Cochlea petente à Ioue, vt suam domum secum ferre posset 73
Columba 152
Columbis & miluo 8
Columba & pica 60
Columba & cornice 152
Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti 64
Cornice & oue 25
Cornice & vrna 38
Cornice & coruo 147
Coruo & cane ibid.
Coruo & serpente. 148
Coruo & ægroto 119
Coruo & lupis 51
Coruo & vulpecula 4
Coruo & vulpe 118
Cuculo & accipitre 59
Cucurbita ad spinam sata 28
Culice cibum & hospitium ab ape petente 82
Culice & leone 155
Cygno 140
Cygno in morte canente prehenso à ciconia 61

D

De eo qui vxorem in flumine peremptã quærebat 189
Derisio hominis porcum occidere volentis 159.190
Diuite 153
Diuite quodam & seruo 57
Duabus ollis 34
Duobus adolescentibus 18
Duobus amicis & vrso 34.90
Duobus amicis & vrsa 111
Duobus gallis inter se certantibus 122
Duobus inimicis 111

E

Eo qui vxorem in flumine quærebat 257
Equite caluo 34
Equo & asino 13
Equo & caluo 13.88
Equo & ceruo 17
Equo & leone 12
Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus 78
Eremita & milite 88
Eremita & viro ægrotante 78
Erinaceo viperam hospitem ejiciente 72
Ægroto & medico 106.168

F

Fab. ex lamia Politiani 49
Fabro & cane 115
Facetum hominis dictũ asinum erudire promittentis 86

Felē in fœminam mutata 89
Filio cuiuſdam ſenis 69
Florentino qui equum emeret 106
Formica 27.149
Formica & cicada 31.133
Formica & columba 122
Fure & cane 8
Furibus 146

G

GAllina & vulpe 128
Gallina & perdice 89.102
Gallina auripara 155
Gallina & hirundine 151
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 156
Gallo gallinaceo 1
Gliribus quercum eruere volentibus 59
Graculo 11

H

HEremita ægrotante 56
Heremita & milite 56
Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 72
Hirundine & alijs auiculis 7
Hirundine & cornice 45
Hœdo & lupo. 9.28.146
Homine qui in ſomnis aurum reperiebat 159
Homine à cane morſo 19.13
Homine & ligneo deo 107
Hinnulo 113

I

IOue 321
Ioue & coruo 11
Ioue & ſimia 30
Iudæo nonnullorū ſuaſu Chriſtiano facto 160
Iuuene ſenis curuitatem irridente 54
Impoſſibilia promittente 134

L

LEæna & vulpe 120
Legato auaro, tubicines decipiente 54
Leone, aſino & vulpe 119
Leone cuiuſdam ruſtici filiam amante 120
Leone & alijs 28
Leone & capella 38
Leone & capra 29
Leone & homine 128
Leone & lupo 140
Leone & mure 6.65
Leone & quibuſdam alijs 2
Leone & rana 27.117
Leone & tauro 31.119
Leone & venatore 39
Leone & vulpecula 16
Leone porcum ſibi in ſocium eligente 81
Leone ſene 119
Leone ſenectute confecto 5
Leone & vrſo 135
Leporibus 148
Lepore callidiratem, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus 79
Lepore & teſtudine 129
Lepore ſeſe vulpi præferente ob pedum velocitatem 74 100
Leporibus & ranis 9.111

Ligna-

Castore virilia sibi amputante 62
Cassita 138
Cato & Gallo 99
Cata in fœminam mutata 100
Cera duritiem appetente 65
Ceruo. 14. 138
Ceruo & bobus 16
Ceruo & Leone 119. 139
Ceruo & oue 10
Ceruo & vite 139
Cicada & formica 41
Citharœda 147
Cochleis 141
Cochlea petente à Ioue, vt suam domum secum ferre posset 73
Columba 152
Columbis & miluo 8
Columba & pica 60
Columba & cornice 152
Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti 64
Cornice & oue 25
Cornice & vrna 38
Cornice & coruo 147
Coruo & cane ibid.
Coruo & serpente. 148
Coruo & ægroto 119
Coruo & lupis 51
Coruo & vulpecula 4
Coruo & vulpe 118
Cuculo & accipitre 59
Cucurbita ad spinam sata 28
Culice cibum & hospitium ab ape petente 82
Culice & leone 155
Cygno 140
Cygno in morte canente prehenso à ciconia 61

D

DE eo qui vxorem in flumine peremptâ quærebat 189
Derisio hominis porcum occidere volentis 159. 190
Diuite 153
Diuite quodam & seruo 57
Duabus ollis 34
Duobus adolescentibus 18
Duobus amicis & vrso 34. 90
Duobus amicis & vrsa 111
Duobus gallis inter se certantibus 121
Duobus inimicis 111

E

EO qui vxorem in flumine quærebat 257
Equite caluo 34
Equo & asino 13
Equo & caluo 13. 88
Equo & ceruo 17
Equo & leone 12
Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus 78
Eremita & milite 88
Eremita & viro ægrotante 78
Erinaceo viperam hospitem ejiciente 72
Ægroto & medico 106. 168

F

FAb. ex lamia Politiani 49
Fabro & cane 115
Facetum hominis dictũ asinum erudire promittentis 86

Felē in fœminam mutata 89
Filio cuiuſdam ſenis 69
Florentino qui equum emeret 106
Formica 27.149
Formica & cicada 31.133
Formica & columba 122
Fure & cane 8
Furibus 146

G

Gallina & vulpe 128
Gallina & perdice 89.102
Gallina auripara 155
Gallina & hirundine 151
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 156
Gallo gallinaceo 1
Gliribus quercum eruere volentibus 59
Graculo 11

H

Heremita ægrotante 56
Heremita & milite 56
Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 72
Hirundine & alijs auiculis 7
Hirundine & cornice 45
Hœdo & lupo. 9.28.146
Homine qui in ſomnis aurum reperiebat 159
Homine à cane morſo 19.13
Homine & ligneo deo 107
Hinnulo 113

I

Ioue 321
Ioue & coruo 11
Ioue & ſimia 30
Iudæo nonnullorū ſuaſu Chriſtiano facto 160
Iuuene ſenis curuitatem irridente 54
Impoſſibilia promittente 134

L

Læna & vulpe 120
Legato auaro, tubicines decipiente 54
Leone, aſino & vulpe 119
Leone cuiuſdam ruſtici filiam amante 120
Leone & alijs 28
Leone & capella 38
Leone & capra 29
Leone & homine 128
Leone & lupo 140
Leone & mure 6.65
Leone & quibuſdam alijs 2
Leone & rana 27.117
Leone & tauro 31.119
Leone & venatore 39
Leone & vulpecula 16
Leone porcum ſibi in ſocium eligente 81
Leone ſene 119
Leone ſenectute confecto 5
Leone & vrſo 135
Leporibus 148
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus 79
Lepore & teſtudine 129
Lepore ſeſe vulpi præferente ob pedum velocitatem 74 100
Leporibus & ranis 9.111

Ligna-

Lignatore quodam 124
Lupo & oue 150
Lupo et vetula 156
Lupo et ſucula 8
Lupis et agnis 14
Lupo et agno 120
Lupo et cane 22
Lupo et capite picto 11
Lupo et grue 2.121
Lupo et vulpe 33
Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat 73
Lupo piſce fluuij, maris regnum affectante. 76
Lupo ſuadente Hiſtrici vt tela deponeret. 91
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

Marito et vxore 146
Medico quodam 117
Medico qui inſanos curabat. 171
Membris et ventre 15.82
Mercurio 149
Mercurio et Tireſia 146
Mercurio et ſtatuario 144
Milite et duobus equis 61
Milite qui vxorem habuit litigioſam 159
Miluo ægroto 6
Monedula 148
Mula quadam 114
Muliere 140
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere et ancilla 141
Muliere obſtinata quæ virum pediculoſum vocauit 158
Muliere et medico 109
Muliere ignem in mariti domum ferente 82
Muliere, quæ pro viro mori vellebat 68
Muliere virum morientem flente 61
Muliere et gallina 91.10.128
Muliere venefica 141
Mulo et equo 63
Mure in ciſta nato 57
Muliere liberante miluum 73
Mure qui cum fele amicitiam contrahere volebat 71
Mure vrbano et ruſtico 3
Muribus et cato 111
Mure et rana 1
Muſca 122
Muſca et formica 11
Muſca quæ quadrigis inſidens puluerem ſe excit. &c. 62
Muſcis 143
Muſtela ſenicula et mure 26

N

Nautis ſanctorum auxilium implorantibus 53
Nuci, aſino et mulieri proſunt verbera 70
Nutrice et lupo 31

O

Olitore et cane 139
Opilione et agricolis 24
Oue paſtori conuitiante 77

P

Pardo et vulpecula 2

Partu montium 8
Partu terræ 51
Paſtore artem nauticam exercente 97
Paſtore & ouibus 153
Paſtore & mari 131
Paſtore & lupo 140
Patre & filijs 98
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 75
Pauone & grue 30
Pauone & laſcinia 25
Pauone & pica 27
Pauone & monedula 138
Philomela & accipitre 100
Pigritia adoleſcentis 158
Piſcatore 141
Piſcatore & piſciculo 31.37
Piſcatore & ſmaride piſce 88 105
Piſcatore quodam 107
Piſcatoribus 44
Piſcatoribus quibuſdam 106
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 53
Porco & equo 64
Prætore repetundarum damnato 82
Puero & fortuna 112
Puero & fure 39
Puero & matre 98
Puero & Scorpione 130
Puero oues paſcente 117
Puero quodam fure 188
Pulice 134
Pulice & homine ibid.
Punica & malo arbore 13

Q

QVadrupedibus ſocietatem aduerſus aues, &c. 53
Quercu & arundine 30

R

RAna & boue 12
Rana & vulpe 33.128
Ranis 136
Ranis duabus 142
Ranis & earum rege 7
Ranis regem petentibus 108
Rege & ſimijs 43
Ridenda de paucitate amicorũ Dei reſponſio 224
Ruſtico amnem tranſituro 59
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & fortuna 35
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico & iuuenco 39
Ruſtico & mure 57
Ruſtico impetrante vt triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico per vocem hœdi ad iuriſconſultum admiſſo 79

S

SAcerdote & pyris 63
Sacerdote qui caniculum ſepeliuit 159
Sacerdote Epiphania an vir eſſet vel fœmina iguor. 130
Salice & ſecuri ibid.
Sancto Antonio fratre, & laico & lupo ibid.
Satyro & ruſtico 45

Satyro & viatore. 39
Scarabeo & aquila 44
Scurra & Episcopo 61
Sene iuuenem poma sibi surripientem saxis deijciente 118
Sene mortem differre vol. 100
Sene mortem vocante 118
Sene ob impotentiam libidinē carnis relinquente 74
Sene qui asinum portauit super se 159
Sene puellam in vxorem 64
Serpente & puero 151
Serpente & agricola 128
Serpente & cancro 140
Simia 132
Simia & duobus eius natis 41
Simia & eius prole 35
Simia & vulpe 112
Simia & vulpecula 16
Simius & Delphis 143
Sole & aquilone 32
Sue & cane 91. 140
Sylua & rustico 16
Singulari & vulpe 138

T

TAlpa & matre 131
Tauro & capra 35
Tauro & mure 39
Tauris & leone. 36
Testudine & aquila 32. 138
Testudine & ranis 58
Tigride & vulpe 36
Trabe boum pigritiam increpante 61
Trabe & bobus cum trahentibus 60
Tubicine 92. 114
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 55
Thinno & delphino 93. 125

V

VAte quodam Vaticinatore 93
Venatore & perdice 129
Verme & vulpe 153
Vespis, perdicibus, & agricola 130
Vespertilione & mustela 149
Vespertil. rubo & mergo 134
Viatore 127
Viatore & pera inuenta 95
Viatoribus 131
Vidua & asino viridi 76
Vidua virum petente 57
Vipera & lima 14
Viro agricola 104
Viro amicos experiri volēte 77
Viro Apollinem tentante 87
Viro auaro saeculum nummorum alloquente 83
Viro clysteria recusante 69
Viro & Satyro 88
Viro & vxore bigamis 65
Viro & vxoribus 133
Viro iactabundo 86
Viro inope & infirmo 166
Viro maligno & dæmone 67
Viro cardinali nuper creato gratulaturo 54
Viro zelotypo, qui vxorem dederat custodiendam 68
Vitulo & boue 121
Vitulo & ceruo 122

Vlmo & filere 55
Vpupa indignè coronata 62
Vrso & apibus 60
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & Muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe carnem leporis lau. 78
Vulpe & aquila 23
Vulpe & fele 43
Vulpe eſuriente 104
Vulpe & capite reperto 87
Vulpe & capro 85
Vulpe & crocodilo 102
Vulpe & larua 183
Vulpe & leone 13.86.100
Vulpe & mulieribus gallinas e- dentibus 60
Vulpe & pardo 84.107
Vulpe & rubo 102
Vulpe & trago 100
Vulpe & venatoribus 103
Vulpe quadam 129
Vulpe ſine cauda 101
Vulpe à ruſtico in palea abſcon- dita 166
Vulture alijſq; auibus 29

Finis Tabulæ.

INTERPRETES.

Gulielmus Gandauus.
Adrianus Barlandus.
Eraſmus Roterodamus.
Aulus Gellius.
Laurentius Valla.
Angelus Politianus.
Petrus Crinitus.
Ioannes Antonius Campanus.
Plinius ſecundus Nouocomenſis.
Anianus.
Gulielmus Hermannus.
Nicolaus Gerbellius Phorcenſis.
Laurentius Abſtemius.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTVER

PIANI HENDECASYLLA-

bon ad Lectorem.

QVisquis noscere fabulas iocosas
Æsopi cupis, hunc nouum libellum,
Limatum, nitidum, eruditúmque,
Exili tibi compara moneta,
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec iucundior est, facetiorue:
Seu purum inspicias stilum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes,
Quin & sensiculis scatent amœnis,
Vt vita instituenda cuique, monstrat.
Hunc nec barbarus ore Zoilæo
Pinget, deprimet, atque lancinabit.
Hunc vel religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sint Cynicis seueriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere testulam iuuentæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus,
Horatum est simul omnium libellus.

ÆSO-

Thomas Millo

ÆSOPI FABVLÆ.

De Gallo Gallinaceo. 1

Gallus gallinaceus, dum vertit stercorarium, effodit gemmam: Quid inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo latius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Mor. Per gemmam, artem sapientiámque quis intelligat: Per gallum, hominem stolidum, & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum vim earum nesciant: nec voluptuarius, quippe cui vna placeat voluptas.

De Lupo & Agno. 2

Lvpus ad caput fontis bibens, videt Agnum procul infrà bibentem. Accurrit, Agnum increpat, quod turbârit fontem. Trepidare agnus, supplicare, ut parcat innocenti. Se, quando longè infrà biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus cõtrà intonat: Nihil agis sacrilege: semper obes: pater, mater, omne tuum inimicum genus sedulò mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

Mor. Verus dictum est: vt canem cædas, facilè inuenias baculum. Potens, si libet nocere, facilè capit nocendi causam. Satis pectamur, qui resistere non potuit.

De Mure & Ranâ. 3

Bellum gerebat mus cum ranâ. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens, & anceps. Mus callidus, sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur. Rana viribus melior, pectore, & insultu valens, aperto Marte hostem lacessit. Hasta vtrique erat iuncea. Quo certamine procul viso, milvus adpraperat: dumque pro studio pugna nenter sibi cauet, vtrumque bellatorem milvus rapit, ac laniat.

Mor. Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerumque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbrâ. 4

CAnis, tranans fluuium, rictu vehebat carnẽ splendente sole, ita vt fit, vmbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam auidè captãs, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei tum spei iacturâ perculsus, primùm stupuit, deinde animum recipiens, sic elatrauit: Miser, deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérq; erat, ni desipuisses: iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Mor. Monemur hac fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, vt cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio: Ego, inquit, spem pretio non emam.

De Leone, & quibusdam alijs. 5

CVm one quibusdámq; alijs pepigerat leo, venationẽ fore communem. Itur venatũ: capitur ceruus: partiuntur. Singulas singulis partes tollere, vt conuenerat, incipiẽtibus, leo irrugijt; Vna, inquiẽs, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera item mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo ceruo plus sudauerim, vendico tertiam. Quartam deniq; partem ni concesseritis, actum est de amicitiâ. Socij (hoc audito) discedunt vacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem.

Mor. Rara semper fuit fides, apud hoc sæculum rarior est, apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere. Cum æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo, & Grue. 6

LVpo voranti ouem fortè ossa hæsere in gulâ. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tulisse eum pretiũ voracitatis. Tandem blãditijs multis, pluribúsq; promissis, gruẽ inducit, vt, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illusit:

illuſit: inepta, inquit, abi: non ſat habes, quòd viuis? vitã debes mihi: ſi libuiſſet, licuit præmordere collũ tuum.

Mor. Tritum eſt, perire quod facis ingrato.

De Ruſtico, & Colubro. 7

RVſticus reperiens in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adiecit ad focum. Coluber ab igni vim vitúſque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus, correptâ ſude, verbis verberibúſque cum eo iniurias expoſtulat; Num hanc referat gratiam? Num vitam erepturus ſit illi, qui vitam ipſe dederit?

Mor. Fit interdum, vt obſint tibi, quibus tu profueris, & male de te meantur ij, de quibus tu bene ſis meritus.

De Apro & Aſino. 8

DVm iners aſinus irrideret aprum, ille indignans, frendebat: Malum quidem (ignauiſſime) fueras meritus: ſed etiamſi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas ſumam. Irride tutus, impune tibi licet. Tutus enim es ob inertiam.

Mor. Demus operam, vt cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, ſi quiſpiam bonorum eis reſiſtat, magni pendunt haberi ſe dignos vitio. Imitemur equos & magnas beſtias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano, & mure ruſtico. 9

Ibitã eſt vrbano muri deambulare rus. Vidit hunc ruſticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Deromit ruſticus quicquid poſuerat in hyemem & exhauſit omne penu, vt tanti hoſpitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans ruris damnat inopiam, vrbis ſubinde laudat copiã. Remeans ducit ſecum in vrbem ruſticum, vt quæ verbis iactitârat, re comprobaret. Venêre conuiuium, quòd vrbanus ſplendidè comparârat:

Iuter epulandum anditur in ſerà murmur clauis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus & inſuetus, & loci ignarus, agrè ſe tueri. Diſcedente famulo redit vrbanus ad menſam, vocat ruſticũ. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Inuitantẽ ad pocula vrbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondit ille, quotidianũ eſſe, contemni oportere. Tum ruſticus, quotidianũ inquit? Mehercule, tua dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

Mor. Diuitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem, ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis quàm maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitans ita ſe eos vlciſci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem ſarcinam curarum.

De Aquilâ & Corniculâ. 10

AQuila nacta cochleã, non vi, aut arte quiuit erũpere piſcẽ. Accedens cornicula dat conſiliũ. Suadet ſubuolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare, ſic enim fore vt concha frangatur. Humi manet cornicula vt præſtoletur caſum: præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à corniculâ, dolet eluſa aquila.

Mor. Noli quibuſuis habere fidem: & conſilium, quod ab alijs acceperis fac inſpicias. Multi enim conſulti non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Coruo & Vulpeculâ. 11

PRædam nactus ſtrepitat in ramis coruus. Videt vulpecula geſtientẽ, accurrit. Coruum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumero audîeram famã eſſe mendacem, iam re ipſâ experior. Nam vt hâc fortè iam prætereo ſuſpiciens te in arbore, aduolo, culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem niue. Meo ſanè iudicio cygnos vincis, & hedera formoſior albâ es. Quòd ſi vt plumis ita & voce excel-

la-

las, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus cornix ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto vulpecula cachinnũ tollit. Tum demũ miserum cornicem pudet pigetque sui, & iacturæ rei mixto pudore dolet.

Mor. Nonnulli sic auidi laudis sunt, vt cum suo probro & damno ament assentatorem: eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si virtutis iactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitabitis. Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho.

De Leone senectute confecto. 12

Leo, qui iuuentute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: Dente aper, cornu petit taurus. In primis asellus vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tũ gemebundus Leo: Hi quibus olim nocui, iam vicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

Mor. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutârit fortuna, vlciscentur, quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac mutata erit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit si non inimici fuerint: Meritò queritur Ouidius:

En ego nòn paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura secunda meis:
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In medijs lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino. 13

Dum blandiretur canis hero, & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altius gemit. Cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pasci; de mensâ herili, idq; otio, ludóque consequi: sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odi-

osum. Si hæc fiunt blanditijs, eam artem quæ tam vtilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus procurrit obuiam, subsilit, pulsat vnguis. Exclamante hero, accurrere serui, & ineptus Asellus, qui se Vrbanum credidit, fuste vapulat.

Mor. Non omnia possumus omnes, vt ait Virgilius in Bucol. nec omnes omnia decent. Id quilque velit, id tentet, quod possit. Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur, ὄνος λυρας, id est, asinus lyrarum, vel lyræ. Sic autem Boetius, asinus ad lyram positus. Repugnante naturâ irritus est labor. Tu nihil inuitâ facies dicente Minerua, teste Horatio.

De Leone & Mure. 14

LEo æstu, cursuque defessus, in vmbrâ fronde super viridi quiescebat: Murum autem grege tergum eius percurrante, experrectus, vnum è multis comprehendit. Supplicat captiuus, indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit. Nec verò ita multò post, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas, rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.

Mor. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim vt sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vlli hominum nocere; qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia etsi iam potentia fretus neminem metuit, forsan olim erit vt metuat. Constat enim euenisse claris, magnisque regibus, vt vilium hominionum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.

De Miluo ægroto. 15

LEcto decumbebat Miluus, iam fermè moriens. Matrem orat precatum ire Deos. Mater respondit, nil opis sperandum à dijs, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.

Mor. Decet venerari superos. Illi enim pios iuuant, impijs aduersan-

tur,

tur, in felicitate neglecti, in miseriâ non exaudiunt. Quare In secundis rebus sis eorum memor, vt in aduersis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine, & aliis auiculis. 16

CVm primùm cœpiũ esset seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente iam lino, & virescente, rursum monet euellere sata: Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, animum conuertit ad hominis sibi conciliat amicitiam, init cum ea fœdus, habitat, cantu demulcet. Cæteris è lino auibus fiunt retia & laquei.

Mor. Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec scite consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt & suam damnare socordiam. Iam sat superque consilij est, hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quam Epimetheum. Fuere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis, & earum rege. 17

GEns ranarum cum esset libera, Ioui supplicabat dari sibi regem. Ridere Iupiter vota ranarum: Illæ tamen iterum atq; iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deiecit ille trabem. Eamolest ingẽti fragore quassat fluuium. Territæ silent ranæ: regem venerantur. Accedunt paulatim propius: tandem abiecto metu, insultant, & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum lauem, orant regem dari, qui strenuus sit: dat Iupiter ciconiam. Is perstrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obuiàm fit, vorat. De huius igitur sanitiâ ranæ frustrà quæstæ sunt. Iupiter non audit. Nam & hodie adhuc querũtur. Vesperi enim ciconiâ cubitum eunte, ex antro egressæ rauco vlulatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regem

clementem sunt deprecatæ, iam ferunt inclementem.

Mor. Perinde atque ranis, euenire solet plebi: quæ si regem paulo mansuetiorem habet, ignauum & inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi virum. Contrà, si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam: siue quòd semper præsentium nos pœnitet, siue quòd verum est verbum, noua veteribus esse potiora.

De Columbis & Miluo. 18

COlumbæ olim bellum gessêre cum miluo: quem vt expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus hostẽ agit, non regem. Non segnius ac miluus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Mor. Neminem suæ sortis nimium pigeat: nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutari non optem. Multi nouâ sorte quæsitâ, veterem rursus optârunt. Ita plerique ingenio sumus omnes, vt nosmet nostri pœniteat.

De Fure, & Cane. 19

FVri aliquando panem (vt fileat) porrigenti, respondit canis, insidias tuas noui: Panem das, quo desinam latrare. Sed ego tuum munus odi: quippe, si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Mor. Cauè parui commodi causâ amittas magnum. Cauè cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo, & Suculâ. 20

PArturiebat Sucula. Pollicetur lupus se custodẽ fore fœtus. Respondit puerpera, lupi obsequio se nõ egere: Si velit pius haberi, si cupiat gratũ facere, longius abeat: Lupi enim officium constare non præsentiâ, sed absentiâ.

Mor. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur non tui amore, sed sui: suum quærentes commodum non tuum.

De partu montium. 21

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

Mor.

Mor. Hanc fabellam tangit Horatius. Parturiunt montes, inquit, nascetur ridiculus mus. Notat autem iactantiam. Iactabundi enim, cum magna ostentant, & ostentant, vix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure ant materia ioci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plemque enim grauior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quod etuimus.

De Cane Venatico, qui ab hero contemnitur. 22

Canem venaticũ, qui iam senuerat, instigat herus, frustrà hortatur, tardi sunt pedes, nõ properat. Prenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus erbere, & verbo. Canis respondit, debere sibi iure igosci; iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed vt ideo, inquit, nil placet sine fructu, iuuenẽ amâsti, senem disti. Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum, ed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causâ dixisti, senem fructuosæ iuuentutis gratâ diligeres.

Mor. Rectè canis, Nam teste Nasone: Nihil, nisi quod prodest, charum t. En detrahe menti spem fructus auidæ, nemo petendus erit. Præteriti mmodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa. Turpe quidem dictu, sed si modò veritatem fatemur, Vulgus amicitias vtilitate probat.

De Leporibus, & Ranis. 23

Syluâ insolitâ mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cũ obsisteret palus, tetére anxij vtrinq; cõprehẽsi periculis. Quódq; maioris esset incitamentũ timoris, vident in palude mergi ranas, Tunc ex leporibus vnus prudentior cæteris ac disertior: Quid inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corpotum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc peticulum turbinis non fugiendum, sed est contemnendũ.

Mor. Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidentiâ. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo. 24

Capra, quum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dũ redeat ipsa. Lupus

*pus, qui in proculaudîerat, poſt matris diſceſſum pulſa-
fores, voce capriſat, iubens recludi. Hœdus dolum pre-
ſentiens, non aperio, inquit: nam etſi vox capriſat, ta-
men equidem per rimulas lupum video.*

Mor. Obedire parenti filios, ipſis eſt vtile, & iuuenem ſeni decet auſcul-
tare.

De Ceruo & Oue. 25

*CErnus coram lupo ouem ream facit, modium tritici
debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inſcia:
tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturam. Dicitur
ſolutioni dies, adeſt, monet cerui ouem. Illa it in ſicias.
Quod enim promiſerat, excuſat factum id metu, & præ-
ſentiâ lupi: Votum extortum non eſſe ſeruandum.*

Mor. Sententia iuris eſt, Vim vi repellere licet.
Ex hac fabellâ, noua quædam naſcitur: Fraudem fraude refellere licet.

De Ruſtico & Angui. 26

*RVſticus quidã nutrîerat anguem. Iratus aliquan-
do, beſtiam petit ſecuri. Euadit ille non ſine vul-
nere. Poſteà ruſticus, deueniens ad paupertatem, ratus
eſt id infortunij propter anguis iniuriam ſibi accidere. I-
gitur ſupplicat angui, vt redeat. Ille ait, ignoſcere ſe,
ſed redire nolle: neque fore ſecurum cum ruſtico, cui
tanta ſit domi ſecuris: liuorem vulneris deſiſſe, ſuper-
eſſe tamen memoriam.*

Mor, Ei qui ſemel fidem ſoluit, iterum habere fidem vix eſt rurum. Iniu-
riam quidem condonare, id ſane miſericordiæ eſt: cauere autem ſibi & de-
cet & prudentiæ eſt.

De Vulpeculâ, & Ciconiâ. 27

*VVlpecula vocauit Ciconiam ad cœnam. Obſonium
in menſam effundit: quod cùm liquidum eſſet, Ci-
coniâ fruſtrà roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit
eluſa auis. pudétq; pigétque iniuriæ. Poſt pluſculum die-
rum redit, inuitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat
plenum*

enum obſonij, quod quidem vas, cùm eſſet arcti guttu-
, vulpeculæ obſonium licuit videre, & eſurire, guſtare
n licuit, Ciconia roſtro facilè exhauſit.

Mor. Riſus riſum, locus locum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo, & capite picto. 28

Vpus in officinâ ſculptoris caput humanum repertum
verſat, miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere
nſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis mul-
um, ſed ſenſus nihil.

Mor. Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ caren-
um eſt, præſtat externâ quàm internâ careas. Illa enim ſine hac interdum
currit odium, vt ſtolidus eo ſit odioſior, quo formoſior.

De Graculo. 29

Graculus ornauit ſe plumis pauonis. Deinde pul-
chellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo contulit ſe ad
auonum genus. Illi tandem intellectâ fraude, ſtolidam
uem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horati-
us hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat de cor-
iculâ. Ait olim adornatam collectis, quæ auibus exci-
derant, plumis, poſtquam vnaquæque auium ſuam plu-
nam decerpſit, ridiculam fuiſſe.

Ne ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula riſum,
Furtiuis nudata coloribus.

Mor. Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimius, qui cum his vi-
unt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles: quare ſæpe inopes fiunt & ſunt lu-
ibrio. Probè Iuuenalis monet, Sacculus è cœlo deſcendit, γνῶθι σεαυτὸν,
dò eſt, noſce te ipſum.

De Muſcâ & Formicâ. 30

Mvſca altercabatur cum formicâ, ſe nobilem, illã
ignobilem: ſe volitare, illam repere: ſe verſari in
ectis regum: illam cauernis latere, ſegetem rodere, a-
quam bibere: ſe ſplendidò epulari iactabat, & hac ta-
men

men otio nanciſci. E regione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe ſe ſtabilem, ſapere formica grana & fluenta, quod muſca paſtilli & vina, atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenua operâ nanciſci: Porrò formicam lætam eſſe, & tutam charam omnibus, exemplar denique laboris. Muſcam anxiam, cum periculo eſſe: cunctis infeſtam, cunctis invi-ſam, exemplar denique ſegnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſuriturum, aut cerè morituram.

Mor. Qui pergit quæ vult dicere, quæ non vult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita ob ſecura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Ranâ, & Boue. 30

Rana cupida æquandi bouem ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: Nihil enim eſſe ranam ad bouem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licèt mater, bouem nunquam vinces. Tertiùm autem quum intumuiſſet, crepuit.

Mor. Cuique ſua dos eſt. Hic formâ, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis, vnumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec inuideat ſuperiori, quod miſerum eſt, nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone. 31

Venit ad equum comedendum Leo: Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem, medicum ſe profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat vt inſpiciens ſentem medicus educat. Paret Leo. At equus quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continuò conijcit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) pretium, inquit, fero ob ſtultitiam

&

& is iure effugit: Dolum enim dolo vltus est.

Mor. Odio digna est simulatio & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert. Sed qui quum hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus est & odio dignissimus.

De Equo & Asino. 33

EQuus phaleris sellaq; exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat: Equus irâ fremebundus, & frena ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede, inquam, aut procul co te pedibus. Asellus contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti & cursum intendenti, crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus & affatur: Heus bone vir, quid istuc ornati est? vbi aurea sella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? sic amice necesse fuit euenire superbienti.

Mor. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos: etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi risere.

De Auibus, & Quadrupedibus. 34

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, vtrinque metus, vtrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis socijs, deficit ad hostes: vincunt aues, duce & auspice aquilâ: Transfugam verò vespertilionem damnant, vt ne ad aues vnquam sit reditio, vti ne luce vnquam sit volatus. Hac causa vespertilioni est, vt non nisi noctu volet.

Mor. Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe. 35

Lupus

Lvpus cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula, sciscitatur otij causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa dolens dolum non succedere adit pastorem, monet patere latebras Lupi hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro, & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam, non ita multo post idem pastor & ipsam capit.

Mor. Pœna res inuidia est, & ipsi interdum auctori quoque perniciosa. Elaccus Epistolarum lib. 1.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis,
Inuidiâ Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

De Cerno. 36

Cervus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua, sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè dum contemplatur, dum indicat, interuenit venator: fugit cervus ocyor pilis & agente nymbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrâsset condensam syluam, implicita sunt ramis cornua, tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat quæ fecere vt præda esset canibus.

Mor. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt: quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam vbi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster:

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulgura montes.

De Vipera & Limâ. 37

In fabricâ offendens limâ vipera, cœpit rodere. Subrisit lima. Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi

antè

ntè contriueris dentes, quàm me atteras, qua duritiem ris præmordere ſoleo.

Mor. Etiam atque etiam vide, quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes uis, non illi ſed tibi nocueris.

De Lupis, & Agnis. 38

Lupis & Agnis, quibus naturâ diſcordia eſt, fœdus aliquando fuit, datis vtrinq; obſidibus. Lupi ſuos tulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus paſcentibus, lupuli matrum deſiderio vlulatus edunt. tum lupi, irruentes fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ueſq; canum præſidio deſtitutas laniant.

Mor. Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis it, hoſtis forſan nondum eſſe deſijt, fortaſſis & cauſam cœperit, cur te nutum præſidij adoriatur.

De Syluâ, & Ruſtico. 39

Quo tẽpore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſyluã, rogans vt ad ſecurim ſuã tollere ceat cupulum. Annuit ſylua. Ruſticus aptatâ ſecuri epit arbores ſuccidere. Tũ, & quidẽ ſerò pœnituit ſylæ ſuæ facilitatis. Doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitij.

Mor. De quo bene mereris, vide. Multi fuere; qui accepto beneficio, authoris abuſi ſunt perniciem.

De Membris, & Ventre. 40

Pes & manus ventrẽ olim incuſârunt, quod ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Iubent vt laboret, aut i ne petat. Supplicat ille ſemel, & iterum: negant taen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, vbi cepêre omnes artus deficere, tum manus voluit tanm officioſa eſſe: verùm id ſerò. Nam venter deſuetune debilis, cibum repulit: ita cuncti artus dum ventri uident, cum ventre pereunte pereunt.

Mor. Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas mana. Membrum eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis icijs, mutuis operibus vtendum eſt; neque diuitiæ neque dignitatum

tum apices hominem satis tuentur. Vnicum, & summum præsidium, com
rium amicitia est.

De Simiâ & Vulpeculâ.

*Simia Vulpeculam orat, vt partem caudæ sibi don
ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi for
& honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle h
mum caudâ suâ verri, quàm simiæ nates tegi.*

Mor. Sunt qui egent, sunt quibus superest: Nulli tamen diuitum id no
est, vtre superfluâ beet egenos.

De Ceruo, & Bobus.

*Cervus, venatorem fugiens, coniecit se in stabulu
bones orat, vt in præsepi latitare liceat. Boues t
tum esse negant: Mox enim & Dominum, & famulu
affuturos: ille securum se esse ait, modò ne ipsi proda
Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gest
cervus, & nihil iam timere. Tum vnus è bobus &
& consilio grauis, facile (inquit) erat, hunc, qui tal
est, fallere, sed vt herum (qui Argus est) lateas, hoc
pus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus: q
vt serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculi
& præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœ
cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concl
dunt, capiunt.*

Mor. In aduersis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inuentu: a
quia miseros, vt cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti, & in
pes consilij semet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpeculâ.

*Leo ægrotabat, visebant animalia, vnâ officium diff
rente vulpeculâ. Ad hunc legatum mittit Leo cu
epistolâ, quæ venire admoneat. Gratissimam rem ægro
fore eius vnius præsentiam; nec quicquam periculi fo
re, cur vulpecula metuat: Leonem enim primùm qui
amicissimum esse vulpeculæ, ideóq; percupere eius coll
quim*

quium. Deinde ægrotũ eſſe, & decumbere, vt etiam ſi id quod non erat, velit, noſcere tamen non queat. Reſcribit vulpecula, optare ſe vt leo conualeſcat, idque oraturam ſuperos; cæterum minimè viſuram: terreri enim ſe veſtigijs. Quæ quidem veſtigia cũ omnia ſint antro leonis aduerſa, & nulla auerſa, eam rem indicium eſſe, multum quidem animalium introiſſe, ſed exiſſe nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam; Quia me veſtigia terrent,
Omnia te aduerſum ſpectantia, nulla retrorſum.

Mor. Caue fidem habeas verbis. Ni caueris, ſæpe tibi dabuntur verba. Capienda eſt coniectura, tum ex verbis, tum ex factis, & ex illis alia ſunt iudicanda.

De Vulpeculâ, & Muſtelâ. 44

VVlpecula longâ mediâ tenuis fortè per anguſtiorem rimam ad cumeram frumenti repſit: In quâ cum probè paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi diſtentus impedit venter, Muſtela, luctantem procul contemplata tandem monet, ſi exire cupiat ad cauum macra redeat, quo macra intrauerat.

Mor. Videas complures, in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtijs. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi moleſtijs obrutos.

Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib. 1. Epiſt. 7.
Fortè per anguſtam tenuis vulpecula rimam,
Repſerat in cumeram frumenti, paſtáque rurſus
Ire foràs pleno tendebat corpore fruſtrà:
Cui muſtela procul, ſi vis ait, effugere iſtinc,
Macra cauum repetas arctum, quem macra ſubiſti.

De Equo, & Ceruo. 45

EQuus gerebat bellum cum ceruo. Pulſus tandem è paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine, deſcendit in campũ: victus antea iã fit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub iugum miſſo, ipſe victor neceſſe

Thomas miller

eſt ſeruiat homini. Equitem fert dorſo, & frænum ore.

Mor. Dimicant multi contra pauperrtatem: quâ per fortunam, & induſtriam victâ, ſæpe victoris interit libertas. Domini quippe, & victores pauperatis, ſeruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (iuſto quidem auaritiæ ſupplicio) partis rebus audent vti. De hac re Horatius lib. 1. Epiſtolarum 20. Epiſt.

Ceruus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænumque recepit:
Sed poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore:
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Seruiet æternum: quia paruo neſciat vti.

ÆSOPI FABVLÆ, ADRIANO Barlando interprete.

De duobus Adoleſcentibus. 1

Adoleſcentes duo opſonium apud coquũ ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit, dat ſocio, vt ſub veſte occulat. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem vt vidit, furti vtrumque cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per ſonem nihil habere: is verò qui habuit, nil ſe abſtuliſſe identidem peierat. Ad quos, me quidem, inquit coquus, fur nunc latet: ſed is inſpexit, is ſcit quem iurâſtis.

Mor. Si quid peccauimus, id ſtatim non ſciunt homines: at deus omnia videt, qui ſedet ſuper cœlos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſiùs prudentiúſque peccabitur.

De Cane, & Lanio. 2

Canis in macello cùm lanio carnem abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuò quantum potuit coniecit. Lanius iacturâ rei perculſus, primùm tacuit, deinde animum recipient

recipiens, ſic procul acclamauit. O furaciſſime, curre tutus, impunè tibi licet: Tutus enim es nunc ob celeritatem. Poſthac autem cautius mihi obſeruaberis.

Mor. Hæc fabula ſignificat, pleróſque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane, & Oue. 3

CAnis ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, vultur accerſuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Mor. Falſis teſtimonijs opprimi quàm plurimos, cum nemo neſcit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo. 4

AGno comitanti caprum, lupus ſit obuiã, rogitat cur relictâ matre olidum potius ſequatur hircum: ſuadétque vt ad diſtenta lacte matris vbera redeat: ſperans ita fore, abductum vt laniet. Ille verò, mater me, ô lupe inquit, huic commiſit: huic ſumma cura ſeruandi data eſt. Parenti potius, quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox percerpére.

Mor. Noli omnibus fidem habere. Multi enim dum alijs videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſuluat.

De Adoleſcente, & Cato. 5

CVm adoleſcens quidam in delitijs, amoribúſque vſurpâſſet catum. Venerem precibus fatigauit, vt catum in fœminam tranſfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantẽ Venus: fit metamorphôſis, quæ adoleſcenti miſerè amãti perplacuit; nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo poſt percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutâſſet & mores, per impluuium immittit muſculum. Ibi ri- prorſus

ſus, atque ludores digna accidit. Conſpectam illicò beſtiolam inſequitur mulierecula. Venus indignans, fœminæ vultus iterum in catum mutauit.

Cum pedibúſque manus, cum paruis brachia mutat
Cruribus: & cauda eſt mutatis addita membris.

Mor. Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt.
Nimiſque difficile eſt aſſueta relinquere.
HORATIVS: Naturam expellas furcâ licèt, vſque recurret.

De Agricola, & filijs. 6

COmplures habebat agricola filios adoleſcẽtulos, iique inter ſe diſcordes fuêre: quos pater, elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo iubet ſingulos breui circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquã conatur ætatula. Soluit partes reddítque ſingulis virgulam, quam cùm pro ſuis quiſq; viriculis facilè frangeret: O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo. Sed ſi mutuis volüeritis ſauire vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

Mor. Docet hic apologus, concordiâ paruas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De Ruſtico, & Equo. 7

RVſticus equum vacuum, aſinúmq; ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum ſibi onera vt adiutet, orat, ſi ſaluum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcina pondere granatus procũbit, moritur, Herus omne onus, mortui quoq; aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, me miſerum, inquit, merito meo ſic nunc crucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

Mor. Monemur hac fabulâ, vt oppreſſis ſubueniamus amicis. Ortus noſtri (inquit Pla-) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De

De Carbonario, & Fullone. 8

FVllonem inuitabat carbonarius, vt ſecum in vnis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel vtile: vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra, quàm carbo eſt.

Moral. Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur ſceleratorum hominum conſortia, velut peſtem quandam, deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant, & perinde quiſque euadit, vt quibuſcum verſatur.

De Aucupe, & Palumbo. 9

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altiſſimâ arbore palumbum: adpreperat, denique inſidias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mordere: ille improuiſo exanimatus malo, me miſerum, inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

Moral. Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore. 10

BVccinator quidam ab hoſtibus capitur, abducitur: trepidare ille, ſupplicare, vt parcant innoxio. Se, quando nihil armorum vnquam præter vnam buccinam geſtauerit, hominem ne potuiſſe quidem occidere, nedum voluiſſe. Illi contra murmure tum ſæuo tum verberibus intonant; Nihil agis ſcelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere, quòd cum ipſe, vt fateris, ſis rei militaris imperitus, cornu iſto tuo aliorum excitas cuibráſque animos.

Moral. Grauiſſimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, vt iniquè agant, conſulunt, atque huiuſmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te principem eſſe oblitus es? An non tibi, quod lubeat, licet? Tu legibus maior, in te legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus. Tui nihil poſſident, quod tuum non ſit. Tu potes & ſeruare, & perdere. Tibi fas eſt opibus, dignitatéque augere quem viſum ſit. Fas eſt vbi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant. Tibi nihil non honeſtiſſimum futurum.

De Lupo, & Cane. 11

LVpus cani ante lucem in ſyluâ fortè fortunâ ſit obuiam, ſalutat, aduentum gratulatur, denique rogat, quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, herilis cura hoc efficit. Herus me blandientem ſibi demulcet, de mensâ paſcor herili nitidiſſimâ, nunquam ſub dio dormito, tum vniuerſa familia non dici poteſt quàm ſim gratus. Ne tu (inquit lupus) multo es feliciſſimus, ô canis, cui tam benignus, & comis contigit herus, quocum ô vtinam commorari & mihi liceat, nullum me animantium eſſet vſpiam fortunatius. Canis, noui ſtatus cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe policetur, vt hereat in parte aliquâ apud herum, modò de priſtinâ ferociâ aliquid remittere, & ſeruitutem ſeruire velit. Stat ſententia: lupo libitum eſt deambulare ad villam: ſermones edunt in itinere prorſus iucundiſſimos. Poſtea verò quàm illuxit, contritum canis collum videns lupus: Quid ſibi vult, inquit, ô canis, tua iſtac prorſus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: id agrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupúmque adorirer. Ego, ſic, vapulando victus ſum, & mitior factus, hócque genialis ſeruitia ſeruaui ſignum. Lupus, hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis, cum tuâ iſtac ſeruitute: mihi mea potior eſt libertas.

Moral. Optabilius eſt in humili casâ dominum eſſe, & panem atrum vorare, quàm in ampliſſimâ regiâ opiparis menſis frui, & obnoxium trepidúmque degere. Nam libertas ſublimi exulat aulâ, Vbi accipienda venit & muſſitandâ iniuria eſt.

De Agricola, & Canibus. 12

Agricola

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare. Interfecit oues, mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt habeat, quò inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt. Sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo vtebatur operâ, pepercit herus.

Moral. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumaniſſimi ſunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel ſeruos, infortunio malo & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone. 13

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare, & fugitare. Cum iam tertiò obtuliſſet ſeſe obuiam leo, tantum abfuit, vt metuerit quicquam vulpes, vt confidenter illum adierit, ſalutauerítque.

Mor. Omnes nos conſuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aſpicere vix auſi fuimus.

De Vulpe, & Aquilâ. 14

VVlpecula proles fores excurrerat, ab aquilâ comprehenſa, matris fidem implorat. Accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam ad pullos ſubuolat. Vulpes correptâ face, quaſi illius munitiones incendio abſumptura eſſet, inſequitur. Cum iam arborem conſcendiſſet, & ipſa nunc te, inquit, tuóſque ſi potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, parce, inquit, mihi paruíſque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

Moral. Per aquilam potentis, atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere contumeliiſque afficere, diuitibus æquè ſtudium eſt. Verùm quando eſt ſua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè vlciſcuntur iniuriam.

De Agricola, & Ciconiâ. 15

GRuibus, anſeribúſq; ſata depaſcentibus, laqueum pratendit ruſticus: capiuntur grues, capiuntur anſeres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem ſeſe clamitans, & nec gruem, nec anſerem eſſe, ſed auiũ omnium optimam: quippe quæ parenti ſedulò ſemper inſeruire, eundémq; ſenio confectum alere conſueuerit. Agricola horum, inquit, nihil me fugit: verùm cum nocentibus poſt quàm te cepimus, cum his quoque moriéris.

Moral. Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adiungit ſocium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo, & Cato. 16

VEnit ad gallum comedendum Catus. Non ſatis autem habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe auem dictitans, vtpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille ſe innocentem ait, cum ſic excitet in opera mortales. Catus intra intonat; Nihil agis ſceleſte. Cùm matre rem habes, nec ſorore abſtines. Id gallus quoque cum expurgare niteretur: nec hoc, inquit, perſeuerantius ſaniens catus, quicquam facis: tu mihi hodiè diſcerpêris.

Moral. Vetus dictum eſſe ait Guliel. Gaudanus, vt canem cædas facilè inueniri baculum. Malus, ſi libitum fuerit, quo iure, quáque iniuriâ te præcipitem dabit.

De Opilione, & Agricolis. 17

PVer editiore pratulo oues paſcebat, atque per iocum térque quaterq; lupum adeſſe clamitans, agricolas vndique exciebat. Illi ſæpius illuſi, ſeriò auxilium imploranti dum non ſubueniunt, fiunt oues prædæ lupo.

Mor. Si mentiri inſueuerit quiſpiam, huic ſi quando verum narrare occœperit, haud facilè habebitur fides. Superioni apologo finitimus eſt ille apud Horat. lib. 1. Epiſt. 17. de Plano ſcurra iocus.

Nec ſemel irriſus, triuijs attollere curat:
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet

Lachryma

Lachryma, per ſanctum iuratus dicat Oſirim,
Credite: non ludo, crudeles tollite claudum:
Quære peregrinum: vicinia rauca reclamat.

De Aquila, & Coruo. 18

RVpe editiſſimâ in agni tergum deuolat aquila. Videns id cornix, imitari, velut ſimia, geſtit aquilam: arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus proijcitur pueris.

Moral. Non aliorum, ſed ſuâ ſe quiſque virtute æſtimet. Tuo te pede mere, inquit Horatius. Id velis, id tentes quod poſſis.

De Cane inuido, & Boue. 19

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis, venit bos, vt cómedat. Ille ſeſe ſurrigens prohibere. Bos dij te cum tuâ iſtac inuidiâ perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

Moral. Eo ſunt ingenio plerique, vt alijs inuideant, quod ipſi mentis inopiâ aſſequi nequeunt.

De Cornice, & Oue. 20

STrepitat in ouicula dorſo cornicula. Ouis, cani, inquit, ſi ſic obſtreperes ferres infortunium. At cornix, (scio inquit) quibus inſultem, placidis moleſta, ſauis amica.

Moral. Innocenti, & ſincero perpetua eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſſimus quiſque: nocentis verò, ac præferocis hominis auces obſtrepit nemo.

De Pauone, & Luſciniâ. 21

PAuo apud ſummi Ionis ſororem, & coniugem Iunonem queritur, luſciniam ſuaue cantillare: ſe ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos ſua à dijs cuique: Luſcinia cantu, tu plumis longè ſuperas: vnumquemque ſuâ ſorte decet eſſe contentum.

Moral, Quæ diui largiuntur, grato ſumamus animo, neque maiora quæſiuerimus. Superi temerè agunt nihil.

De

De Mustelâ seniculâ, & Muribus.

MVstela, præsenio viribus carens, mures iã, ita v solet insequi non valebat, meditari cœpit dolũ, farinulæ se colliculũ illatebrat, sic speraus, fore vt citr laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitan dum cupiunt, ad vnum omnes à mustelâ vorantur.

Moral. Vbi viribus quispiam destituetus fuerit, ingenio opus est. Lysand Lacedæmònius subinde dicere solebat, quò non perueniret Leonina pelli vulpinam assuendam esse. Quod sic lucidiùs dixeris: Vbi virtus non satis p test, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RVsticus quidam ex malo, quam in proximo habe bat agello, sapidissima quotannis legebat poma. He ro lecta donabat vrbano: qui, illectus incredibili pomo rum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Et veterrima repẽtè exaruit, atque ibi poma pariter & ma lus periëre. Quod cum patrifamilias nunciaretur: Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborem. Sa tis superque fuerat, (si frænos meæ nouissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam si Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, transtata repentè
Arüit, & proles cum genetrice perit.
Heu malè transfertur, senio cum indurüit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

Moral. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt; cohibet qui suâ vota, sapit.

FABV-

FABVLÆ M. PETRO SCOTO, viro ornatiſſimo, eidémque humaniſſ. ſcriptæ à Barlando.

De Leone, & Ranâ. 1

AVdire vocem viſus leo, proſilîit, ſubſtitit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans: egreditur tandem aquis ranula. Leo, depoſito metu, adpropians, beſtiolam proculcat pedibus.

Mor. Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Guliel, Gaudano verſa fabula de partu montium.

De Formicâ. 2

SItiens venit ad fontem, vt biberet formica: incidit fortè in puteum: opitulatur eminùs, ex arbore deiecto ramo, columba. Ramum conſcendens formica ſeruatur. Adeſt, columbam vt capiat, auceps: non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus: auolat columba.

Mor. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam eſſe gratiam.

De Pauone, & Picâ. 3

GEns auium, cum liberè vagaretur, optabat, ſibi dari regem: Pauo ſe imprimis dignum, qui eligeretur putabat, quia eſſet formoſiſſimus. Hoc in regem accepto, pica, ô rex, inquit, ſi te imperante, aquila nos perſtreuè, vt ſolet, inſequi cœperit, quo illam modo abiges? Quo nos pacto ſeruabis?

Moral. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo ſpectanda, opus eſt Prudentiâ.

De Ægroto, & Medico. 4

MEdicus curabat agrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantiâ perîit.

Moral. Bibacitatem, & libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad ſenectutem, aut perbreuem eſt habiturus ſenectutem.

De

De Leone, & alijs. 5

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio, capta partiri iussa. Asino singulis singulas parteis ponente, irrugit Leo, asinum rapit, ac laniat. Postea vulpecula id dat negotij: quæ astutior, cùm leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reseruâsset, rogat leo, à quo sic docta sit, Cui illa; Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

Mor. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo. 6

FEneſtrâ prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs incessere audebat: cui lupus, non tu, ait, scelestè mihi conuitiaris, sed locus.

Mor. Et tempus & locus sæpe audaciam addunt homini.

De Asino. 7

ASinus de hortulani sanitiâ querens, Ioui supplicat alium dari herũ. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegularium, apud quem cum tegulas, grauioráque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Iouem, orat dari qui mitior sit: Ridere Iupiter. Ille tamen non desistit instare orare, vsque adeò donec perpelleret: Dat illi coriarium, quem vbi pernouit asellus: me miserum, inquit! qui dũ nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo, quantum auguror, parcet.

Mor. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anu, & Ancillis. 8

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotij commotæ tædio, gallum

lum obtruncant, ſperantes iam necato illo, in medios ſeſe dies dormituras: ſed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt: Hera enim, vt interemptũ gallum reſciuit, intempeſtâ deinceps nocte ſurgere iubet.

Mor. Non pauci, grauius malum dum ſtudent euitare, in alterum diuerſum incidunt. Peruulgatum eſt:

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino, & Equo. 9

Asinus beatum putabat equũ, quòd pinguis eſſet, & in otio degeret: ſe verò infelicem dicebat, quòd macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma conclamatũ eſt: Tum equus non equitem dorſo, nõ frenum repulit ore, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas diis gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

Mor. Miſeri ſunt, quos vulgus beatos iudicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt, non conſiderans in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optimâ paupertate cantillat.

De Leone, & Capra. 10

Editâ rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, vt potius in viride pratũ deſcendat. Capra facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, vt ego inde vllam capiam voluptatem: ſed vt tu habeas, quod vores famelicus.

Mor. Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.

De Vulture aliiſque auibus. 11

Anuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur, auiculas ad cœnam inuitat. Veniunt pleraque omnes, venientes magno plauſu fauoribuſque accipit, acceptas laniat vultur.

Mor. Non ſunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè ſe face-

re

cere velle simulant. Latent sub hoc melle venena.

De Anseribus. 11

ANseres vnà cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere subuolare non poterant.

Mor. Expugnatâ ab hostibus vrbe, facilè se subducit inops: at diues seruit captus. In bello, diuitiæ magis oneri sunt, quàm vsui.

De Ioue, & Simiâ. 13

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est animantium. Concurrunt ad Iouem vndique, aderat iam alitum pecudúmque genus. Inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit: quin etiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa; Imò, inquit, nouit & Iupiter, Iudex noster, catulos meos magnopere omnes, quot quot adsunt, præcellere.

Mor. Suum cuique pulchrum, vt est adagium:
Et alibi apud Theocritum in Idyl.
Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLÆ. ADRIANO Barlando interprete.

De Quercu, & Arundine. 1

FAstus olim, atque adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, vt noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet. Arundo, quercus tantam exultationem, fortitudinisque iactationem vanam, nihil mirata, sic respondit, Certamen nunc abnuo, nec mea sortis me piget. Nam etsi in

omnem

omnem partem mobilis, tempeſtates tamen peruinco ſonoras: tu, ſi ſemel vaſto rex Æolus antro luctantes emiſerit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

Mor. Declarat hæc fabella, non ſemper eos fortiſſimos eſſe, qui (nullâ etiam laceſſiti iniuriâ) alijs inſultent.

De Piſcatore, & Piſciculo. 2

Piſcator, iacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit: orat, obſecrátque captiuus, ſe minutulum vt abire ſinat, & adoleſcere, vt poſtea maiore potiatur. Piſcator, ego, inquit, ſpem pretio non emo: quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, vt quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentiâ.

Mor. Hæc nos monet fabella, ne certa incertorum ſpe vnquam amittamus. Quid enim ſtultius, vt eſt apud Ciceronem, quàm, incerta pro certis habere?

De Formicâ, & Cicadâ. 3

Appetente hyeme, frumentum in aream ad ſolẽ trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, cur non, inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis aceruo? Reſpondet illa, ſibi id tẽperis cantando tranſigi. Ridens formica: Si, ait, æſtate cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

Mor. Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea, quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per hyemem ſenectutem intellige, per æſtatem adoleſcentiam, & florem illum ætatis.

De Leone, & Tauro. 4

Leonem fugiebat taurus, in hircum incidit, is cornu & caperatâ minitabatur fronte, ad quem plenus iræ taurus: Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem: qui niſi tergo hæreret meo, iam ſcires non ita paruam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

Mor. Calamitoſis non eſt addenda calamitas. Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

FA-

FABVLÆ ANIANI, A GVLIelmo Harmano D. Auguſtini ordinis canenici, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo. 1

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id fortè audit, ſpe cibi manet ad fores: puer tandem ſileſcit obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvas ieiunus & inanis. Lupa vbi ſit præda ſciſcitatur. Gemebundus ille, verba, inquit, mihi data ſunt: puerum plorantem ſe abijcere minabatur nutrix: at fefellit.

Mor. Fœminæ non eſt adhibenda fides.

De Teſtudine, & Aquilâ. 2

CEperat teſtudinem tadium reptandi. Siquis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Suſtulit eam aquila, poſcit præmium. Non habentem fodit vnguibus. Ita teſtudo, quæ concupîit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

Mor. Tuâ ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti: facti ſublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & filio. 3

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum vt eat. Filius reſpondet: Mater, inquit, î præ, ſequar.

Mor. Nullum reprehenderis vitij, cuius ipſe queas reprehendi.

De Sole, & Aquilone. 4

SOl & ventus Aquilo certant, vter ſit fortior. Conuentum eſt experiri vires in viatorem, vt palmã ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſano nimbo viatorem aggreditur. At ille non deſiſtit, amictum gradiendo duplicans. Aſſumit vices ſol, qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æſtuare, ſudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum: atque ſub frondoſo nemore, abiectâ manticâ, reſedit:

dit: Ita ſoli contigit victoria.

Mor. Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſan alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior, vt conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino. 5

ASinus venit in ſyluam offendit exuuias leonis, quibus indutus, redit in paſcua, greges, armentáq; territat & fugat. Venit, qui perdiderat, quaritat ſuum aſinum. Aſinus viſo hero occurrit, imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quæ extabant, auriculis, alios licèt, inquit, fallas, ego te, aſelle mi, probè noui.

Mor. Quod non es, nec te eſſe ſimules. Non doctum, cum ſis indoctus, non diuitem, non nobilem, cum ſis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto, rideberis.

De Ranâ, & Vulpe. 6

RAna egreſſa paludem, in ſyluis apud feras medicinam profitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc inquit, medicina habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſum. Sic illuſit vulpes: eſt enim ranæ os cæruleo colore.

Mor. Stultitiæ eſt profiteri quod neſcias, & ridiculum.

De Cane mordaci. 7

CAni ſubinde homines mordenti, vt ſibi quiſque caueret, alligauit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis iam ætate, & authoritate grauis, monens eum ne erret. Nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

Mor. Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo. 8

CAmelus, ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem obiectum cæteris

animalibus. Orat Ioue donare ſibi cornua, Ridet Iupiter ſtultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurtat.

Mor. Sit quiſque fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre peiorem.

De duobus amicis, & Vrſo. 9

Duo amici faciũt iter: occurrit in itinere vrſus. Vnus, arbore conſcenſâ, periculũ euitat: Alter cum ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit beſtia, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine ſpiritum continente ac motũ, vrſus qui mortuis parcit, ratus cadauer eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio, quidnam beſtia dixiſſet iacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait: Ne vnquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

Mor. Rara auis in terris, nigróque ſimillima cygno, fides eſt. Verum amicum res aduerſæ, & pericula deſignant.

De Equite caluo. 10

Eques calnus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: ac dum malè obſeruat capillatum galerum, ſubitò apparet caluities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipſe ridet. Quid noui eſt, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

Mor. Bellè fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cum eum ridentibus riſit. Socrates verò, cum accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit, moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis. 11

Duæ ollæ ſtetêre in ripâ, altera erat lutea, altera ærea, vtrámq; tulit vis fluuij. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, ne quid timeat: Seſe enim ne collidantur, ſatis curaturam. Tum altera, ſeu me, inquit, tecum, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo vtrunque fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

Mor.

Mor. Satius eſt viuere cum ſocio pari quàm cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.

De Ruſtico, & Fortunâ. 12

RVſticus, cum arârat, offendebat in ſulcis theſaurũ: Gratias agit telluri, quæ hunc edidiſſet. Fortuna, videns nihil honoris haberi ſibi, ita eſt ſecum locuta: Theſauro reperto ſtolidus mihi non eſt gratus: at eo ipſo theſauro poſteà amiſſo, me primam omnium, votis & clamore ſollicitabit.

Mor. Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt, etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro, & Capro. 13

FVgit leonem taurus, venit ad ſpeluncam, quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat caper. Tum ijs verbis bos emugit: Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam: verùm ſi abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

Mor. Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum, caper eſt. Quiſquis enim à miſerorum iniurijs non temperauerit, ſi (vt eſt fortuna mutabilis) miſeris rediêrit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.

De Simiâ, & eius prole. 14

OMneis animãtes ſuo conſpectui Iupiter adeſſe inſſerat, cuiuſnam ſoboles eſſet pulcherrima, indicaturus. Properant feræ, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat Simia, trahens ſecum ſuam prolem, cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, ſic inquit. Maneat, cui faueret Iupiter, victoria, Meo tamen iudicio, hic meus natus eſt bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Iupiter.

Mor. Et nos, & noſtra nobis placent. Sed de nobis, & de noſtris factis aliorum ſit iudicium, ne ſi ipſi iudicemus, cum ſimiâ rideamur.

De Pauone, & Grue. 15

Pauo & grus vnà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur Pauonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Mor. Nemo alterum contemnserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet, quâ careas tu.

De Quercu, & Arundine. 16

Vehementiore Noto effracta quercus, in flumen praecipitatur: dúmque fluitat, haeret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Haec respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus excíderit, quae nõ cedere, sed resistere concupiuit.

Mor. Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virg.

Nate dea, quò fata trahunt, retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride, & Vulpe. 17

Venator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese vnam ait bellum confecturam: Pergit venator iaculari. Tigris eppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telúmq; extrahentem percõtatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerasset? Respondet se autorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse virum.

Mor. Fortes plerumque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone. 18

Quatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem & commune periculum. Vidit Leo simul pascentes, etsi esurîit, tamẽ coniunctos aggredi

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

Mor. Concordiâ nihil eſt firmius, diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete, & Dumis. 19

FErtur olim abies deſpicere dumos, iactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum veloſtare in nauibus; dumos autem humiles, viles, nulli vſui idoneos. Querum quidem tale fuit reſponſum; Tu ſanè abies tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem?

Mor. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta, illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis. Celſæ grauiore caſu decidunt turres, feriúntque ſummos fulgura montes.

De Piſcatore, & Piſciculo. 20

SVbductus hamo Piſciculus, orat Piſcatorem, ſe dimitti. Ait modò ſe à matre fuſum, atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum iuuare. Si dimittat, poſtea grandem vltrò ad hamum eius rediturum. Piſcator negat ſe dimittere prædam certam, licè exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio. Ego ſpem pretio non emo.

Mor. Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite, & Pullis eius. 21

ALes poſitos in ſegete pullos monet, vt dũ ipſa abeſt diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occatione. Redeũti à paſtu matri, pulli auxij narrant dominũ agri operam illã mandâſſe vicinis. Reſpondet, nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum eſſe a-

Pauo & grus vnà cenant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur Pauonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Mor. Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet, quâ careas tu.

De Quercu, & Arundine. 16

Validiore Noto effracta quercus, in flumen praecipitatur: dúmque fluitat, haret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hac respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ nõ cedere, sed resistere concupiuit.

Mor. Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virg.

Nate dea, quò fata trahunt, retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride, & Vulpe. 17

Venator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, seseque vnam ait bellum confecturam: Pergit venator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telúmq; extrahentem percõtatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerasset? Respondet se autorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse virum.

Mor. Fortes plerumque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone. 18

Quatuor fuêre tauri, quibus placuit communem esse eorum salutem & commune periculum. Vidit Leo simul pascentes, etsi esurîit, tamẽ coniunctos aggredi

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

Mor. Concordiâ nihil eſt firmius, diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete, & Dumis. 19

FErtur olim abies deſpicere dumos, iactat ſe proceram eſſe, locari in adibus, cum velo ſtare in nauibus; dumos autem humiles, viles, nulli vſui idoneos. Querum quidem tale fuit reſponſum; Tu ſanè abies tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem?

Mor. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta, illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis. Celſæ grauiore caſu decidunt turres, feriúntque ſummos fulgura montes.

De Piſcatore, & Piſciculo. 20

SVbductus hamo Piſciculus, orat Piſcatorem, ſe dimitti. Ait modò ſe à matre fuſum, atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum iuuare. Si dimittat, poſtea grandem vltrò ad hamum eius rediturum. Piſcator negat ſe dimittere prædam certam, licè exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio. Ego ſpem pretio non emo.

Mor. Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite, & Pullis eius. 21

ALes poſitos in ſegete pullos monet, vt dũ ipſa abeſt diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occatione. Redeũti à paſtu matri, pulli auxij narrant dominũ agri operam illã mandâſſe vicinis. Reſpondet, nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum eſſe a-

micos. Iterum iubet illa, vt sint securi. Tertiò vt audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare: iam (inquit) tempus est vt fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos sciui. Timeo Dominum: Illi enim res cordi est.

Mor. Socordes alienis in rebus plerique sumus, quod si quid rectè curatum velis, alteri, ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro, & Inuido. 22

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus, Mittitur à Ioue Apollo, per hunc vt eorum votis satis fiat: dat hic vtrique optandi liberam facultatẽ hac conditione, vt quodcunque petîisset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Haret diu cupidus, cũ nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca: Et duplum accipit socius. Porrò inuidus hoc petit, vt ipse vno priuetur oculorum, latus socium multandum esse vtroque.

Mor. Auaritiam quid posset satiare? Inuidiâ verò demẽtius est nihil: quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone, Et Capellâ. 23

VIdet leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, vt in campo thymum, salicesque carpat. Recusat capella descendere, verbà quidem eius haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

Mor. Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent vtilia non tibi, sed sibi.

De Cornice, & Vrnâ. 24

SItibunda cornix reperit vrnam aqua: sederat vrnâ profundior, quã vi posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere vrnã, nec valet. Tũ, lectos ex arenâ scrupulos iniecit at, hoc modo aqua leuatur & cornix bibit.

Mor. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentiâ & consilio.

De Leone & Venatore. 25

LItigat leo cum venatore. Suã præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa iurgia venator ducit

leonem

leonẽ ad Mauſolium, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicij. Homines enim ſculpere quod vellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, iã virũ ſculptũ iri ſub pedib. leonis.

Mor. Quiſque quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ parti, & cauſæ putat prodeſſe.

De Puero, & Fure. 26

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas vrnã auri. Homo exũit ſe, inſilîit in puteum, quærit. Vaſe non inuento conſcendit, atq; ibi nec puerum nec ſuam inuenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunicâ fugerat.

Mor. Falluntur interdum, qui fallere ſolent.

De Ruſtico, & Iuuenco. 27

ERat ruſtico iunẽcus vinculi omníq; ingi impatiens. Homo aſtutulus beſtia reſecat cornua (Cornibus enim petebat); tum iungit non curru, ſed aratro, ne vt ſolet, herũ pulſaret calcibus: ſtiuam ipſe tenet, gaudens induſtriâ effeciſſe, vt iam foret tutus, & à cornibus & ab vnguli. Sed quid euenit? Taurus ſubinde reſiſtens, ſpargendo pedibus os capútque ruſtici opplet arenâ.

Mor. Sunt nonnulli ſic intractabiles, vt nullâ queant arte, nullo conſilio tractari.

De Satyro, & Viatore. 28

SAtyrus, qui Deus nemorum olim eſt habitus, viatorem niue obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fouet igni. Spirantem autem in manus, percontatur cauſam: qui reſpondens, vt calefiant, inquit: Poſteà cum accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus: vt frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem eijciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diuerſum eſt os.

Mor. Caue ſit in tuo conuictu homo duplici ore, quiue in ſermone eſt Proteus.

De Apro, & Ruſtico. 29

A Pro vaſtanti ſegetes ruſticus præſcidit auriculam. Iterum deprehenſo præſcidit alterã. Et tunc quoq; redeuntem capit, captũ portat in vrbem deſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ iam in conuiuio belluâ, nuſquam apparet cor: excandeſcente hero, & flagitante coquos, villicus reſpondet: Patrone, inquit, non eſt mirum non apparere cor. Non credo ſtultum aprum vnquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquã in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties redîiſſet. Sic ruſticus. At omnes cõuiuæ emori riſu, cachinnari de ſtultitiâ ruſtici.

Mor. Multorum hominum eſt adeò excors vita, vt an cor habeant poſſis ambigere.

De Tauro, & Mure. 30

MVs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt, irridet eum mus. Quia, inquit, robuſtus, es, ac vaſtus, non idcirco quemuis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

Mor. Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantiùs noſtrate linguâ dixerim: *Let no man be too hardie ſe of his enemie.* Latinè ſic: Nemo ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico, & Hercule. 31

RVſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

Mor. Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipſe tum iuuabit te Deus.

De Anſere. 32

FVit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula

ſingula. Dominus, vt ſubitò fiat dines anſerem iugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere inuento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit & rem & ſpem perîiſſe.

Mor. Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus vel nimij. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicadâ, & Formicâ. 33

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sauiente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum, Reùnit formica, dictitans ſeſe dum illa cantabat, laborâſſe.

Mor. Qui ſegnis eſt in iuuentâ, egebit in ſenectâ: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simiâ, & duobus eius Natis. 34

SImia, vt ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis, atque cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit vlnis, quem dum præceps fugitat collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

Mor. Solet euenire, vt ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimiâ indulgentiâ ſint mali occaſio & periculi; eo quem minus amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Boue, & Iuuenco. 35

BOs iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus laboris expers, vicinis exultat in paſcuis, ac tandē inſultat fortunæ ſenioris. Iactat ſe iugi ac vinculi inſcium, ſe liberum, ſe ocioſum: illi attritū eſſe labore collum: Deniq; ſe glabrum, ac nitidum, illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed breui poſt tempore videt hunc inſultorem duci

ad

ad aras, ac tum hiſce verbis affatur. Quò tua mollis vita peruenit? Securiũ iſtud otium rediit ad ſecurim. Iam ſaltem (vt opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

Moral. Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantiâ. Socors autem & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nollet, ſortietur exitum.

De Cane, & Leone. 36

Occurrit canis leoni, iocatur: Quid tu miſer exhauſtus inediâ percurris ſyluas, & deuia? Me ſpecta pinguem ac nitidum, atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum Leo: habes tu quidem tuas epulas, ſed habes ſtolide etiam vincula. Tu ſeruus eſto, qui ſeruire potes: ego quidem ſum liber, nec ſeruire volo.

Moral. Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.

De Piſcibus. 37

Piſcis fluuialis vi fluminis correptus eſt in mare, vbi ſuam efferens nobilitatem, omne marinũ genus vili pendebat, Non tulit hoc Phocâ, ſed ait, tunc fore iudicium nobilitatis, ſi cum Phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

Mor. Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, vt ſeſe ipſi prædicent & iactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.

De Pardo, & Vulpeculâ. 38

Pardus, cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc Vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verè ſpecioſam eſſe mentem.

Mor. Diſcrimen eſt bonorum ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ, vtriſque illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBVS Adagiorum Eraſmi deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De

De Vulpeculâ, & Pardale. 1

CVm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, reſpondit vulpes, ſibi id decoris in animo eſſe quod illi eſſet in cute.

Mor. Neque verò paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe, & Fele. 2

CVm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret ſibi varias eſſe technas, adeò vt vel peram haberet dolis refertam: felis autem reſpondit, ſibi vnicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis. Inter confabulandũ repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimã ſubſiliit, cum vulpes interim à canũ agmine cincta capitur.

Mor. Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam vnicum conſilium, modò id ſit verum & efficax, quàm plures dolos conſilia friuola.

De Rege, & Simijs. 3

REx quidem Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, vt ſaltandi rationem perdiſcerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit: ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque ſaltandi protinus edocta ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ, multóque iam tempore maiorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abiecit. Ibi ſtatim ſimiæ, ſimulatque nuces vidiſſent, oblita choræ, id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è ſaltatricibus in ſimias rediêrunt, contritíſque perſonis, dilaceratíſque veſtibus, pro nucibus, inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

Mor.

Mor. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino, & viatoribus. 4

Duo quidam cum in desertis locis asinum quempiam fortè fortunâ nacti essent, contendere inter se cœperunt, vter eorum, vti suum, domũ abduceret. Nam vtrique pariter à fortunâ videbatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Mor. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob insciitiam vti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus. 5

Piscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt. Eas cum essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis. Mercurium, forte accedentem, inuitârunt ad conuiuium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed vt eos fastidio cibi sublenaret, recusauit, iussitque vt ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Mor. Nonnulli posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino. 6

Apud Cumanos Asinus quispiam pertæsus seruitutem, abrupto lore, in syluam aufugerat: illic fortè repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter, ac feras voce caudáque territans: Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modũ regnabat, aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem, & asinum, atque eb id non erat difficile dignoscere aurium prominentium indicio, neque non

alijs

aliis quibusdam coniecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimauerat.

Mor. Haud facilè regimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleuerunt.

De Scarabeo, & Aquilâ. 7

Scarabeus aliquando, spretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Perneſtigauit vbinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cùm sæpius domicilium commutâsset, neq; quicquam proficeret. Iouẽ patronum adîit, exponit calamitatem suam: is iubet, vt suo in gremio ponat oua, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsq; prorepsit pertinax scarabeus, haud quaquam sentiente Ioue. Deinde vbi videt oua commoueri Iupiter, neque satis animaduerterit, territus rei nouitate, excusso gremio in terram deiecit.

Mor. Monet hæc fabella, neminem, quantumuis pusillum, contemnendum esse.

De Satyro, & Rustico Aniani fabula: Erasmo quoque interprete. 8

Satyrus quidã cùm vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori amotas, rogauit cur ita faceret: is respondit, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi, extructo foco, appositâ mensâ in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est, quid hoc sibi vellet. Vti pultẽ, inquit ille, nimium feruentẽ halitu refrigerẽ. Tum satyrus surgens à mensâ: quid

ego

ego audio, inquit? Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.

Mor. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

Is qui emendandis ijs fabulis præfectus fuit, sequentes apologos ex varijs & his optimis authoribus collegit, vt pueris quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa atque copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARUM Gellij, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

Æsopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cum quæ vtilia monitu suasúque erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & censuit, vt Philosophis mos est: festiuos, delectabiléque apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hac eius fabella de auiculæ nidulo, lepidè atque iucundè prænonet spem fiduciámque rerum, quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed semetipso habendam. Auicula, inquit, est parua, nomen est cassita, habitat, nidulatúrque in segetibus, id fermè temporis, quò appetit messis, pullis iamiam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiuiores: propterea frumentis flauescentibus pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, vt si quid ibi noua rei fieret diceretúrue, animaduerterent, idque vti sibi, vbi rediisset, renunciarent. Domino postea segetum illarum filium adolescentem vocat, & vidésne, inquit

quit, hæc ematurüisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, vbi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, vt veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hac vbi ille dixit, discessit; atque vbi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréq; matrem, vt statim iam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, vt luce oriente veniant, & metant. Mater iubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodiè vti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat, dominus quos rogauerat, operitur: Sol feruet & sit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium; Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, vt adsint cras tempore ad metendum. Itidem hoc pulli paufacti matri nunciant. Mater hortatur, vt tum quoque sine metu, ac sine curâ sint, cognatos affinésque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, vt ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, auertite, si modò quid dennò dicitur. Aliâ luce ortâ, auis in pastum profecta est, cognati & affines operæ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremũ igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cũ propinquis: affer res primâ luce falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentũ nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit: tẽpus, inquit est cedendi, & abeundi. Fiet vnc, dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim iam ver-

titur,

titur, etiã est res, non in alio vnde petitur. Atque ita cassita nido migrauit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerumque, & propinquorum leui & inani fiduciâ. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm vt in nobis tantùm ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum Ennius in satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos haberi corde & memoriâ, operæ pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Fabula ex Lamiâ Politiani desumpta. I

Aves olim propè vniuersæ noctuam adiêrunt, rogarúntq; eam ne posthac in ædium canis nidificaret, sed in arboribus potius ramis, atque inter frondes. Ibi enim vernari suauius. Quin eidem quercum modò enatam pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, vt aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quum inuicem consilium dedit iis, ne arbuscula illi se crederent. Latarum enim quandoque esse viscum, pestem videlicet animum. Contempsere illæ, vt sunt leue genus & volaticum, sapientis vnius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolutant, lasciuiunt, subsultãt, colludunt, cãtillant. Interea quercus ea viscũ protulerat, atque id homines animaduerterant: implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quòd salubre illud consilium

lium ſpreuiſſent. Atque hoc eſſe, aiunt, cur nunc aues omnes vbi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumuolitant. Etenim conſilij illius memores admirantur eam nunc vt ſapientẽ, ſtupentq; denſâ caterua, vt videlicet ab eâ ſapere aliquando diſcant: ſed opinor fruſtrà, imò verò etiã interdum cum magno ipſarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reuerâ ſapientes erant. Nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & roſtrum: ſapientiam verò non habent.

Mor. Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.

Apologus ex ſecundo libro Petri Criniti, de honeſtâ Diſciplinâ, deſumptus. 2

SAta eſt olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluuijs, atque cœli temperamento creuiſſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, caudentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itaq; tanto faſtu, atq; inſolentiâ intumuit, vt pinum arborem ausa ſit aggredi: & vides, inquit, vt te ſupero, vt amplis foliis, vt virore præſto, & iam iam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit: Ego hîc multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pernici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores, minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis abierit.

Mor. Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.

titur, cùm ea est res, non in alio vnde petitur. Atque ita cassita nido migrauit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerumque, & propinquorum leui & inani fiduciâ. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm vt in nobis tantùm ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum Ennius in satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos haberi corde & memoriâ, operæ pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Fabula ex Lamiâ Politiani desumpta. 1

AVes olim propè vniuersæ nocturnam adiêrunt, rogarúntq; eam ne posthac in edium canis nidificaret, sed in arborũ potius ramis, atque inter frondes. Ibi enim vernari suauius. Quin eidem quercum modò enatam pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, vt aiebant, & sedere ipsa aliquando nocturna, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit iis, ne arbuscula illi se crederent. Laturum enim quandoque esse viscum, pestem videlicet animum. Contempsere illæ, vt sunt leue genus & volaticum, sapientis vnius nocturnæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolutant, lasciuiunt, subsultãt, colludunt, cãtillant. Interea quercus ea viscũ protulerat, atque id homines animaduerterant: implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quòd salubre illud consilium

lium ſpreuiſſent. Atque hoc eſſe, aiunt, cur nunc aues omnes vbi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumuolitant. Etenim conſilij illius memores admirantur eam nunc vt ſapientẽ, ſtupentq; denſâ caterua, vt videlicet ab eâ ſapere aliquando diſcant: ſed opinor fruſtrà, imò verò etiã interdum cum magno ipſarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reuerâ ſapientes erant. Nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & roſtrum: ſapientiam verò non habent.

Mor. Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.

Apologus ex ſecundo libro Petri Criniti, de honeſtâ Diſciplinâ, deſumptus. 2

SAta eſt olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluuijs, atque cœli temperamento creuiſſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, caudentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itaq; tanto faſtu, atq; inſolentiâ intumuit, vt pinum arborem auſa ſit aggredi: & vides, inquit, vt te ſupero, vt amplis foliis, vt virore præſto, & iam iam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit: Ego hîc multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pernici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores, minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis abîerit.

Mor. Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.

Fabella de Coruo,& Lupis ex Ioanne Ant. Campano desumpta. 3

COruus Lupos per ardua montium iuga comitatus partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis tanquam non eos, sed prædam cibúmq; secutus: nec minus luporum si occiderentur, quàm caterorum animalium exta fuisset voraturus.

Mor. Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo sumus animo cum agimus.

Altera de partu terræ,ex eodem. 4

TVrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnũ aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alij Typhoëa illum Centimanum, alij montes erupturos putabant: Aperitur terra, prodijt mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque iocum conuerterunt.

Mor. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris,& ventre,ex Plinio desumptus. 5

HVmani artus cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt,& suum illi ministerium negauerunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra diuidere,& cum eo in gratiam redîerunt.

Mor. Magnæres discordiâ pereunt,concordiâ valent.

De Arione & Delphino,fabula elegantissima,ex libro 16. Gellij. 6

VEtus,& nobilis Arion cãtator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit, artis gratiâ. Is inde à rege profici-

ficiſcitur, terras inclytas, Siciliam, atque Italiã viſurus. Vbi eò venit, aurés q; omniũ, mentés q; in vtriúſq; terræ vrbibus demulſit, in quæſtibus iſtic & voluptatibus amoribúſq; hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copioſus, Corinthum inſtituit redire. Nauem igitur, & nautas vt notiores amicioréſque ſibi Corinthios delegit: ſed eo Corinthios homine accepto, nauíq; in altum prouectâ prædâ pecuniæq; cupidos cepiſſe conſilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellectâ, pecuniã, ceteráque ſua vt haberent, dediſſe, vitã modò ſibi vt parcerent, orauiſſe. Nautas precum eius harum commiſertos eſſe illatenus, vt ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent; ſed imperauiſſe, vt iam ſtatim coram deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus & ſpe omni vitæ perditâ, id vnum poſtea orauit, vt prius quàm mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſus illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod orauerat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtánſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orithium dicitur, voce ſublatiſſimâ cantauit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatúque omni, ſicut ſtabat canebátque, iecit ſeſe procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin periîſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed nouum & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter vndas adnauiſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectauiſſe, incolumémque eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam deuexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum

petiuisse, talémque Periandro regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eiq; rē (sicuti acciderat) narrauisse: regem istæc parùm credidisse; Arionem (quasi falleret) custodiri iussisse; nautas requisitos, abligato Arione, dissimulanter interrogâsse, ecquid audîssent in ijs locis vnde venissent, super Arionē: Eos dixisse, hominem cum inde irent, in terrâ Italiâ fuisse, eúmq; illic benè agitare, & studijs delectationibúsq; vrbium florere, atque in gratiâ pecuniáq; magnâ fortunatum esse. Tum inter has eorum verba, Arionem cum fidibus, & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos, conuictósque ire inficias non quîsse.

Mor. Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII PHORCENsis apologus lepidissimus de Araneâ, & Podagrâ.

ARanea paululùm à texendi opere quietior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic se obuiam præbet podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Eius diei itinere vtcunque emenso, non longè aberant ab opidulo, cui regionis incolæ Tyche nomen indiderant. Vtrique consilium fuit conditionis suæ hospitem peruestigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cuiusdam ciuis ædes diuertit: Inibi quaquauersum telas suas præpendebat, prætendebátque retia. Aderant illicò, nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur. Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret

verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tantâ rerum omnium affluentiâ, sola angebatur, perturbabatúrq;. Podagra verò mendicabuli instar, vix tandem egestosi cuiuspiam tuguriolum impetrârat; id loci cũ decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius aridis vix faucibus hyanti hydropoterium. Iámque diurno itinere labascenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atq; dicere non est huius instituti, quàm conuenerint malè membris mòllibus, cuticulæ (vt ita dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, cõuenêre rursum Aranea simul & Podagra. Prior Aranea præteritæ noctis molestias, tot locorũ cõmutationes denarrat: nũc hero exprobrans muditiem, nunc nimiam scopariorum obseruantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: Nec otium habet admonstrare Araneæ liuidas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserãt. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò diuitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris iamiam increscentibus, vrbi cuipiam sese approximant. Podagra instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cuiusdam domum illatebrauit. Quâ commodùm ab hero conspectâ, dij boni, quâ beneuolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur, substernuntúrque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta.

ta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atq; eas auiculas, quæ binis superbiunt coloribus. In summâ, nihil delitiarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquauersum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibúsq; incumbit. Reficit abrupta, perficit intercepta; & vt dicam breuiter, vacuâ dominatur in aulâ: Nullas insidias, nullos formidat insultus: Imò verò etiam iam scopis superior omnibus. Non multò post podagra araneam conuenit, delitias suas, fœlicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi, texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc vtríque sententia; Quorsumcumque proficiscerentur, podagram in diuitum domos, araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

Mor. Apologus hic tametsi ad vsus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat, alium alio loco fortunatiorem esse. Præterea morborum domicilium esse diuitum aulas. Ad vltimum, nusquam libertatem maiorem, quàm vbi diuitiarum minus.

Fabularum Æsopi finis.

LAVRENTII ABSTEMII VIRI Elegantissimi & amœni ingenij, fabulæ elegantissimæ

nuper per clariss. Poetam & Philosophum Gargetium emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni, Padio

Sacerdoti venerando, S.P.D.

IAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non inuisus interfui, cum minimè prætextatis, vt ita dicam, laudibus hominem celebrares adeóque in arcem euasisti, vt nemò sane (meâ sententiâ) eum cumulatiùs, laudare potuerit. Mox inde secedens hæc omnia animo diu volutabam, vnde tanta confluerent laudationis abundantia, vnde tanta non vulgaris obseruatio emanaret, vnde denique

denique amicitia adeò perfecta exoritur. Proculdubiò non aliunde mecum tandē collegi, quàm ex præclaro eius virtutis nomine proficiſci, cuius quidem vis magna & præpotens eſt, quamobrem non poſſum profectò non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuúmque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neq; inuidiâ, neque aliquo alio liuore deuincitur. Siquidē omnes, quas mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imò ad illas ipſas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, ſingularémque doctrinam vltro accedis; ídque haud abs re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium meritò ſit, & habeatur. Et vt hæc clariora luce, non officij gratiâ aut temerè dicantur, quotidie, quodammodo aliqua eius librorum monumenta exiſtere videmus, quæ vndique perfectâ verborum concinnitate, perſpicaciſſiméq; ſententijs ſcatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello, nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis eius ingenij amœnitas non abſque laude maximâ redundare videtur. Quare non vereor vt is remiſſo cuiuſcunque animo peſſum eat, Abſtemióque, (abſit inuidia verbo) omnium quàm iucundiſſimo detrahatur, cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nullâ vnquam in re defuturos eſſe liquidò conſtabit. Vale.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS OCTAuiano Vbaldino, comiti Mercatelli, S.P.D.

EDiturus hunc apologorum libellum, quē de numero Fabularū Hecatomythium nuncupaui, multum diúque dubitaui, Octauiane princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimùm dedicarem. Nam cum tuam in me non ſine plurimis beneficijs perſpicerem beneuolentiam, nō aliquid mearum vigiliarum tibi deuouere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cùm tuorum in me officiorum numerū, diuináſque virtutes tuas mecum ipſe reuoluerem indignum tantis meritis, tantáque ſapientiâ munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amouit humanitas & prudentia tua: quâ non tā res tibi dono datus quàm offerentium voluntatem ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Vbaldus clariſſimus dux, & princeps vnus omni laude maior, qui opuſculum meum de nonnullis locis obſcuris ſuperiori anno ei dedicatū vultu ita placido, & ſerenâ fronte ſuſcepit, vt ſperare meritò poſſem hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitārunt Georgius Ennius, pro Venetis hîc agens legatus: non ſolum patriciâ nobilitate, verùm etiā bonarum artium ſtudijs clarus, & Carolus Verardus Cæſenas Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pōtificis Maximi cubicularius, vir omni literarū genere præſtās: nec nō Renatus Melioratus, & Robertus Vrſus Ariminenſis, iuriſconſulti clariſſimi, nec minus, qui humanitatis vacant ſtudijs eruditi. Hi enim alijque complures optimi harum rerum cenſores, cùm hunc libellum legiſſent, multis me verbis ſunt ad editionem cohortati. Non putaui igitur tam humano Principi, hoc munus ingratum futurū, quod tot eruditis ante viris placuiſſe cognoueram.

Accipite igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cuius mentem animúmque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem, & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam proponendam censui, quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, huiusmodi fabulis non voluptatis tantùm, verumetiam vtilitatis gratiâ delectatos, Sedulò dedimus operam, vt seria potius quàm iocos saperent, vnde ridiculas multas quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliquâ vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cum principes curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratiâ, iocos appetere. Vale.

Eiusdem Abstemij pròœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, vt humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarũ mandauere memoriæ: qui apologos scripsere, non postremo loco digni esse videntur. Non enim modò mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honestas, vtilésq; peragendas, suis fabellis magis, quàm Philosophi suis præceptis, alliciunt. Nam ita in legentiũ animos quadam iucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commouendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, vt omnes etiam inuiti illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus res etiam vtiles, honestásque haud facilè admittit, nisi fuerint aliquâ vrbanitate conditæ. Testis quidam orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt saltem fabulam audire dignarentur: Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla simul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt. Hirundo quidem superuolauit, anguilla autem amnem tranauit: quod cum dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset: vobis, inquit, dea vestra succensuit, quòd eos qui vobis vtilia suadent audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim Apologi habeant ad animos commouendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samijs rectorem populi morte addicere volentibus, Æsopus hac fabellâ dissuasit, dicens: vulpem quandam fluuium transeuntem, in lacunam fuisse propulsam, vnde eum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod Herinaceus conspicatus, misericordiâ motus est, interrogauitque an vellet, vt ab eâ muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, hæ meo sanguine iam plenæ paruam mihi possunt inferre molestiam, si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, ô viri Samij, vobis eueniet, Si enim hunc rectorem vestrum iam locupleté occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere,

plere quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis moti Samij ad inceptò deſtitêre. Hac ratione adductus Tyberius Cæſar, diuturnos magiſtratus dabat: vnde, vt refert Ioſephus, ſub eo per viginti annorum ſpatia per duos tantum præſides, Cratum ſcilicet & Pilatum, eſt gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum breue, vt inquit Statius. Himerenſes Phalaridem Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus Poëta hoc apologo deterruit: Equus, dicens, ſolus paſcebat in prato: adueniente autem ceruo, & paſcua corrumpente, conſuluit hominem, quâ poſſet illum arte punire. Cui homo: Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum, dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cum huic conſilio eſſet obſequutus, cerium quidem hominis auxilio victor abegit. Sed non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, viti Himerenſes, vobis eueniet, ſi Phalaridem ducem efficietis: hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuò ſeruietis. Quibus verbis territi Himerenſes, huiuſmodi ducis elegendi conſilium depoſuêre. Cùm populus Romanus ab Senatu ſeceſſiſſet, quòd tributum & militiam toleraret, nec vllo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Meneuius cum hoc Apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordârunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreuerunt. Sed cum ipſi quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redîerunt. Eodem (inquit) modo, ſenatus, & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigent, & vt diſcordiâ intereunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus reuocatus, cum ſenatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non ſolùm Græci & Latini Poëtæ, vt Heſiodus & Horatius, huiuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruêrunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philoſophi, vt Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimum commendârunt, & ad inſtitutionem moralis & ciuilis vitæ non minimum facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus, Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi paucos Æſopi Apologos è Græco in Latinum vertêre, quos ſibi laudi, cæteris verò voluptati, & vtilitati fore non dubitârunt, & iure quidem. Leguntur enim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidiè verſantur. Non video igitur, cur has componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſequuti ſunt, niſi adeò inuidi ſimus, vt Latinis licere non putemus, quod Græcis eſt cum ſummâ omnium laude conceſſum.

De Mure, in ciſtâ nato. Fab 1.

MVS in ciſtâ natus, omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in eâ ſeruari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreréque aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cum guſtare cœpiſſet, quàm ſtultus, inquit, hactenus fui! qui

Accipite igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cuius mentem animúmque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem, & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam proponendam censui, quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, huiusmodi fabulis non voluptatis tantùm, verumetiam vtilitatis gratiâ delectatos, Sedulò dedimus operam, vt seria potius quàm iocos saperent, vnde ridiculas multas quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliquâ vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cum principes curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratiâ, iocos appetere. Vale.

Eiusdem Abstemij prœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, vt humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarũ mandauere memoriæ: qui apologos scripsere, non postremo loco digni esse videntur. Non enim modò mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honestas, vtiléſq; peragendas, suis fabellis magis, quam Philosophi suis præceptis, alliciunt. Nam ita in legentiũ animos quadam iucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commouendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, vt omnes etiam inuiti illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus res etiam vtiles, honestáque haud facilè admittit, nisi fuerint aliquâ vrbanitate conditæ. Testis quidam orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt saltem fabulam audire dignarentur: Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla simul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt. Hirundo quidem superuolauit, anguilla autem amnem tranauit: quod cum dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset: vobis, inquit, dea vestra succensuit, quòd eos qui vobis vtilia suadent audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim Apologi habeant ad animos commouendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samijs rectorem populi morte addicere volentibus, Æsopus, hac fabellâ dissuasit, dicens: vulpem quandam fluuium transeuntem, in lacunam fuisse propulsam, vnde eum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod Herinaceus conspicatus, misericordiâ motus est, interrogauitque an vellet, vt ab eâ muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, hæ meo sanguine iam plenæ paruam mihi possunt inferre molestiam, si autem has abigeres, aliæ famelicæ superuenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, ô viri Samij, vobis eueniet, Si enim hunc rectorem vestrum iam locupleté occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere,

plere quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis moti Samij ad inceptо deſtitêre. Hac ratione adductus Tyberius Cæſar, diuturnos magiſtratus dabat: vnde, vt refert Ioſephus, ſub eo per viginti annorum ſpatia per duos tantum præſides, Cratum ſcilicet & Pilatum, eſt gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum breue, vt inquit Statius. Himerenſes Phalaridem Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus Poëta hoc apologo deterruit: Equus, dicens, ſolus paſcebat in prato: adueniente autem ceruo, & paſcua corrumpente, conſuluit hominem, quâ poſſet illum arte punire. Cui homo: Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum, dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cum huic conſilio eſſet obſequutus, cerium quidem hominis auxilio victor abegit. Sed non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, viri Himerenſes, vobis eueniet, ſi Phalaridem ducem efficietis: hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuò ſeruietis. Quibus verbis territi Himerenſes, huiuſmodi ducis elegendi conſilium depoſuêre. Cùm populus Romanus ab Senatu ſeceſſiſſet, quòd tributum & militiam toleraret, nec vllo pacto reduci poſſet, nonne Agrippa Meneuius cum hoc Apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordârunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreuerunt. Sed cum ipſi quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redîerunt. Eodem (inquit) modo, ſenatus, & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigent, & vt diſcordiâ intereunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus reuocatus, cum ſenatu in gratiam redîit. Non immeritò igitur non ſolùm Græci & Latini Poëtæ, vt Heſiodus & Horatius, huiuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruêrunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philoſophi, vt Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimum commendârunt, & ad inſtitutionem moralis & ciuilis vitæ non minimum facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus, Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi paucos Æſopi Apologos è Græco in Latinum vertêre, quos ſibi laudi, cæteris verò voluptati, & vtilitati fore non dubitârunt, & iure quidem. Leguntur enim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidiè verſantur. Non video igitur, cur has componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſequuti ſunt, niſi adeò inuidi ſimus, vt Latinis licere non putemus, quod Græcis eſt cum ſummâ omnium laude conceſſum.

De Mure, in ciſtâ nato. Fab 1.

MVS in ciſtâ natus, omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in eâ ſeruari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreréque aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas: quas cum guſtare cœpiſſet, quàm ſtultus, inquit, hactenus fui! qui

qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtulâ meâ eſſe credebam. Ecce quàm ſuauioribus hîc veſcor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ſi ignobilis ſit, vt alia non adeamus loca, cum alibi beatiores eſſe poſſumus.

De Ruſtico impetrante, vt triticum abſque ariſtis naſceretur. 2

IMpetrauerat à Cerere ruſticus quidam, vt triticum abſque ariſtis naſceretur, ne metentium trituranti-úmque manus læderet: quod vbi inaruit, à minutis auibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, quàm digna, inquit, patior, qui paruæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi.

Fabula indicat, parua incommoda maiori vtilitate penſanda.

De Accipitre columbam inſequente. 3

CVm accipiter columbam præcipiti inſequeretur volatu, villam quandam ingreſſus à ruſtico captus eſt, quem blandè, vt ſe dimitteret, obſecrabat. Non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conantur.

De Araneâ, & Hirundine. 4

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus, per quas volitare ſolebat, vt eam caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò aduolans retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe iamiam perituram intelligens, quàm iuſtè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aues poſſe comprehendere.

Hac monemur fabulâ, ne viribus maiora aggrediamur.

De Ruſtico amnem tranſituro. 5

RVſticus torrentem tranſiturus, qui fortè imbribus excreuerat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam flumi-

fluminis partem tentâſſet, quæ quietior placidiorque videbatur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatus: rurſus ibi breuiorem tutioremque adinuenit, vbi maiori aquarum ſtrepitu fluuius decurrebat. Tunc ſecum, Quam tutiùs, inquit, clamoſis aquis, quàm quietis & ſilentibus, vitam noſtram credere poſſumus?

Hac admonemur fabulâ, vt minus verboſos & minaces, quàm quietos timeſcamus.

De Columbâ, & Picâ. 6

COlumba interrogata à Picâ, quid eam induceret, vt in eodem ſemper loco nidificaret, cum eius pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur: Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo, & Accipitre. 7

IRriſus ab accipitre cuculus, quòd cum ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet (præ anguſtiâ animi) potius vermibus terrenis quàm ſuauibus aliarum auium carnibus veſceretur. Vidit paucis pòſt diebus accipitrem à ruſtico, cuius columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum ex altâ turre pendere. Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuiſſet vermes venari, quàm alienas aues impetere?

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino, & Vitulo. 8

ASinus & vitulus in eodem paſcentes prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum aduentare præſenſerant. Tum vitulus: Fugiamus hinc ô ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captiuos abducant. Cui aſinus, fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere, & eſſe conſueuerunt; aſini nihil intereſt, cui vbique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc

Hæc fabula ſeruos admonet,ne dominos magnopere mutari formident, modò prioribus deteriores futuri non ſint

De Vulpe,& Mulieribus gallinas edentibus. 9

VVlpes iuxta villam quandam tranſiens, conſpexit cateruam mulierum plurimas gallinas opiparè aſſatas,alto ſilentio comedentem; ad quas conuerſa, Qui clamores,inquit,& canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod vos facitis? Cui reſpondens quædam anus: Peſſima animalium,inquit: Nos quæ noſtra ſunt comedimus: tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet,ne putemus nobis in aliena licere,quod proprijs dominis licet.

De Caponibus pinguibus,& Macro. 10

VIr quidam complures capones in eod. mornithoboſcio incluſos largo nutricauerat cibo, qui pingues effecti ſunt omnes præter vnum quem vt macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus conuiuio,imperat coquo,vt ex his interimat coquátque quos pinguiores inuenerit: Hoc audientes corpulenti ſeſe afflictabant, dicentes, Quanto præſtitiſſet nos macilentos eſſe?

Hæc fabula in pauperum ſolamen conficta eſt,quorum vita tutior eſt,quàm diuitum.

De trabe & bobus eam trahentibus. 11

TRabs vlmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos me verò nutricem veſtram per ſaxa & luta trahitis. Cui boues, Gemitus ſuſpiriáque noſtra, & ſtimulus quo pungimur,te docere poſſunt,quod te trahimus inuiti. Ignouit trabs.

Hæc nos docet fabula,ne in eos excandeſcamus,qui non ſuâ ſponte nos lædunt.

De arboribus pulchris,& deformi. 12

Arbores

ARbores complures in eodẽ creuerant loco proceræ, rectæ enodésq; præter vnam humilem, paruam, nodosámque, quam vt deformem, pusillámque cæteræ ludibrio habere solitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus, iubet omnes excídi, præter eam, quæ breuitate, & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excísis, deformis hæc secũ dicebat, De te nõ amplius querar (natura) quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cùm multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconiâ. 13

CYgnus moriens interrogabatur à Ciconiâ, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multo suauiores, quã in omni vitâ, emitteret sonos, cùm potius mœstus esse deberet? Cui Cygnus: Quia inquit neq; cibi quærendi curâ amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsentis miseriæ præcíduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam consolante. 14

MVlierem adhuc iuuenem, cuius vir animam agebat, parens cõsolabatur, dicens: Ne te afflictes, ne tantopere lugeas filia. Alium enim virũ tibi inueni, isto longè formosiorem, qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, vt quæ maritũ ardente amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At vbi maritum defunctum videt, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adsit iuuenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula

Fabula indicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente. 15

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur ita inconsolabiliter fleret: non discessum eius, inquit, sed pallium quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Muscâ, quæ quadrigis insidens puluerem se excitâsse dicebat. 16

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem puluere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca: Quàm magnam vim puluerис excitaui!

Hæc fabula ad eos spectat, qui cum ignaui sunt, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguillâ conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur. 17

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potius quàm illum insequerentur. Cui serpens: Quia rarò, inquit, me lædunt impunè.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simiâ, & Talpâ. 18

COnquerenti asino, quòd cornibus careret, simia verò, quòd cauda sibi deesset; tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt suâ sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De nautis sanctorum auxilium implorantibus. 19

NAuta quidam, in mari subitâ & atrâ tẽpestate deprehensus, cæteris eius sociis diuersorum deorum auxi-

auxilium implorantibus, neſcitis, inquit, quid petatis. Antè enim quàm ſancti iſti ad deum, pro noſtrâ liberatione ſe conferant, hac imminenti procellâ obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui abſq; alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illicò procella ceſſauit.

Fabula indicat, vbi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus. 20

PIſces adhuc viui in ſartagine feruenti oleo coquebantur, quorum vnus, fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Maiore igitur dolore affecti damnabant conſilium, quod ceperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, vt ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De Quadrupedibus ſocietatem aduerſus aues cum piſcibus ineuntibus. 21

QVadrupedes cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, vt eorum auxilio ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſint.

De Legato auaro tubicines decipiente. 22

QVidam auarus pro patriâ legatus, in aliam vrbẽ profectus erat, cui tubicines præſtò affuerunt, vt illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari iubet, non eſſe nunc locum

locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum: Matrem enim suam obîisse. Tubicines autem spe frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidã legati audiens luctum, ad eum visendum, consolandúmque accedit, interrogátq; quamdudum mater eius obîisset. Quadraginta iam anni sunt, inquit. Tunc amicus intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc Fabula ad auaros facit, qui omni arte student conseruare pecuniam.

De viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit. 23

VIr quidam facetus admodum, & vrbanus audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem assumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille vt erat ad iocos promptus: Miseresco, inquit tibi cæteríque qui ad huiusmodi honores perueniunt. Quam primũ enim dignitates eiusmodi estis assecuti, visũ auditúmq; & cæteros sensus ita amittitis, vt pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De iuuene senis curuitatem irridente. 24

IVuenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuum interrogauit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, ecquid est tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam peruenieris ætatem, absq; pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo viuendo effugere potest.

De sene puellam in vxorem accipiente. 25

VIr quidã imprudens exacto septuagesimo vitæ anno puellã duxerat in vxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum soluere non posset, dicere

dicere ſolebat: Quàm malè vitam meã diſpoſui? Iuueni enim mihi vxor deerat: nunc autem ſenex deſum vxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquilâ, & Picâ. 26

PIca aquilam rogabat, vt ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet: quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, hoc facerem, reſpondit, ni vererer, ne quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo, amicitiam cum Hirundine ineunte. 27

GLoriabatur turdus, ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater: Stultus es fili, inquit, ſi credis cum eâ poſſe conuiuere; cùm vterque veſtrûm diuerſa ſoleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtrâ diſſentit.

De Ruſtico, & Mure. 28

RVſticus quidã erat admodum pauper, ſed adeò facetus, vt ne calamitatis quidẽ tempore natiui lepôris obliuiſceretur. Is cùm villã ſuã caſu igne iniecto ita ardentem videret, vt aliquo modo ignẽ extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incẽdiũ. Interim cernit murem quendam, qui villâ egreſſus periculum quàm ocyſſimè fugiebat: oblitus damnorũ ruſticus cucurrit, & murem corripiens, illũ in medium iecit incendiũ dicens: Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitâſti: nunc quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeriiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunâ à latere tuo non diſcedunt: turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita ægrotante. 29

INsitum est à naturâ omni animantium generi, vt rei Venereæ libidine incitentur: à quâ siqui homines, qui corpo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graues morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ, ita titillationes carnis euicerat, vt vsque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem eâ ætate grauissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis eius remedium se inuenire dicebant, nisi vt cũ aliquâ muliere coiret. Diu eremita recusauit, mori se potiùs velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram & Deo maximè gratam, amittere: Assueti enim virtutibus, ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adducta sibi mulieris infusus gremio, placidum petiuit per membra soporem. Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lachrymarum effundebat, vt omnes qui aderant, illius misererentur. Quisque igitur consolari, & vt bono animo esset hortari: quoniam Deus clementissimus pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo: sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, vt vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Diuite quodam, & seruo. 30

VIr erat dines, seruum habens tardi ingenij, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius irritatus statuit hero par referre. Semel enim in herũ conuersus, vtinam, inquit, rex stultorum essem:

In

In toto enim terrarum orbe, nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula significat, omnia plena esse stultorum.

De Viduâ virum petente. 31

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, vt maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conueniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententiâ. Est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt: Cui vidua, abi hinc, inquit, in malam rem, cum isto marito tuo illepido. Etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clauus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringat.

De Canibus vrbanis, villaticum insequentibus. 32

CAnes complures vrbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu, quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At vbi ad insequentes conuersus substitit, & dentes ipse quoq; ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis vrbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conuersus milites: commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante. 33

VOlũt homines vt plurimũ, quãdo sua culpâ aliquid sibi acciderit aduersi, in fortunã, vel in Dæmonem

culpam cõferre, vt se crimine exuant, adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cum videret anũ quandam, arborem ascendentẽ, ex quâ illã ruituram, & in se culpã collaturã præuiderat, ascitis testibus dixit: Videte anum illam absq; meo consilio arborem ascendentem, vnde eam casurã esse prospicio. Estote mihi testes, me ei non suasisse, vt soleata illum ascenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogârunt, cur soleata arborem ascendisset, Dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon, adductis testibus, probauit id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minimè veniâ dignos, qui cum liberè peccent, fortunam, vel dæmonem accusant.

De Testudine, & Ranis. 34

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeò leues, agilésque, vt facilè quolibet prælilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat quòd se tardum animal, & maximo impeditum onere procreâsset, vt neq; facilè se mouere posset, & magnâ assiduè mole premeretur. At vbi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cuiuscunque vel leuissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat: Quãto melius est onu, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægrè feramus dona naturæ, quæ maiori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus quercum eruere volentibus. 35

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinauerunt, quò paratiorem haberent cibum, ne victus gratiâ toties ascendere, & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate & vsu rerum ac prudentiâ cæteris longè anteibat, eos absterruit, dicens: Si nutricẽ nostrã nunc interficiemus, quis futuris annis nobis

nobis, ac posteris nostris alimenta prabebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præsentia intueri, verùm etiam futura longè prospicere.

De Cane, & Hero. 36

CAnem quidam habens, quò magis ab illo diligeretur semper eum suis pascebat manibus, ligatúmque solvebat. Ligari autem, & verberari iubebat à seruo: vt beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum viderentur esse collata. Ægrè autem ferens canis se assiduè ligari, verberariquo aufugit; & cum increparetur à domino vt ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus pastúsque fuisset, ligatus autem verberatúsque nunquam; respondit, quod seruus tuo iussu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De auibus Scarabeos timentibus. 37

MAgnus timor aues incesserat, ne Scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatam audierũt. Tunc passer: Nolite, inquit, expauescere. Quomodo enim pilas in nos per aëra volantes iacere poterunt: cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Vrso, & Apibus. 38

VRsus ictus ab ape tantâ irâ percitus est, vt aluearia in quibus apes mellificauerunt tota vngnibus discerperet. Tunc apes vniuersæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis vrsũ inuadentes penè necauere. Qui ex earũ manibus vix elapsus secum dicebat: Quanto melius erat apis

vnius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare?

Hæc fabula innuit, longè melius interdum eſſe iniuriam vnius ſuſtinere, quàm dum vnum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe, & Fringillâ. 39

AVceps tetenderat volucribus retia, largámque illis in areâ effuderat eſcam, paſcentes tamen aues non capiebat, quia ſibi videbantur pauca: quibus paſtis, ac auolantibus, alia paſtum adueniunt, quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemper maiorem prædam expectante, tandem adueſperaſcere cœpit. Tunc anceps amiſsâ ſpe multas capiendi, cùm iam tempus eſſet quieſcendi, attrahens retia, vnam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite, & duobus equis. 40

MIles, equum habens optimum, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multo diligentiùs quàm priorẽ nutriebat: Tunc poſterior priori ſic ait, cur me dominus quàm te impenſiùs curat? cum tibi neq; pulchritudine, neque róbore, neque velocitate comparandus ſim. Cui ille, eſt hæc, inquit, hominum natura, vt ſemper in nouos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui noua, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue, & Cane. 41

SVs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure, & caudâ adularetur, à quo ad artẽ aucupatoriam multis verberibus, auriúmque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis, Neſcis, inquit, inſane, neſcis

qui

quæ ex verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſuauiſſimis perdicum, coturnicúmque carnibus veſcor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causâ eſſe conſueuêre.

De Trabe, boum pigritiam increpante. 42

TRabs quæ curru vehebatur, boues vt lentulos increpabat, dicens, currite pigri, Onus enim leue portatis. Cui boues: irrides nos, reſponderunt, ignara quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus, tum autẽ tu quoad rumparis, ſuſtinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calamitatibus, cùm ipſe poſſit maioribus ſubijci.

De carduele, & Puero. 43

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delicijs habita, & ſuauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur caueâ egreſſa regredi nollet: vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delitijs anteponendam.

De Scurra, & Epiſcopo. 44

SCurra quidã calendis Ianuarij ad Epiſcopum quendam diuitem quidem, ſed auarum, accedens, numiſma aureũ ſtrenæ nomine petijt. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium ſibi videri diceret, æreum quadrantem, vt ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm ne hunc quoque poſſet ab epiſcopo extorquere: Reuerende, inquit, pater, ſaltem benedictione tuâ me pro ſtrenâ imperti. Tũc epiſcopus: Flecte, inquit, genua, fili, vt te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuã tam vilem nolo. Si enim nummum

areum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos, & Sacerdotes conficta est, qui diuitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Vpupâ indignè honoratâ. 45

INuitata ferè omnes aues ad aquila nuptias, indigne ferebant vpupã cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versiculoribus pennis ornata, cùm semper inter stercora, & sordes solita esset volutare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius vestium nitorem, præstantiámque formæ, quàm virtutes, morésque soleant attendere.

De Sacerdote, & Pyris. 46

SAcerdos quidam guloſus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum: quorum ne vnum quidem attigit, quamuis magnâ affectus fame. Quin potiùs eâ ludibrio habens, lotio conspersit: Indignabatur enim huiusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas: Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, vt sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit: Reuertens autem ieiunus, tantâ est oppressus fame, vt nisi pyra illa quæ vrinâ conspersérat, comedisset, cùm aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vsui esse non possit.

De Mulo, & Equo. 47

MVlus conspiciens equũ aureo frano, ephippióq; insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidiâ, illum beatum reputans, qui continuè optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem prætillo infelicem, qui clitellis malè dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At vbi vidit

equum

equum è pugnâ redeuntem, multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens quotidiano labore durum victum quæritare & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus, & principibus minimè inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, quum vitam eorum longè pluribus periculis, quàm pauperum videamus esse subiectam.

De Porco, & Equo. 48

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas? In pugnâ enim fortasse moriêris. Cui equus: Tibi inter lutum sordésque impinguato, quum nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti. 49

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem vrsi, pecuniámq; pro eâ protulit. Ille sibi in præsetiâ pellem vrsi non esse, cæterùm postridie venatũ profecturum; vrsóque interfecto pellem illius ei se daturũ pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in syluam profectus altissimam arborem ascendit, vt inde vrsi venatorísque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum vbi vrsus latebat profectus, immissis canibus illum exire cõpulit: qui euitato venatoris ictu, eũ prostrauit humi: Tunc venator sciens, hanc feram in cadauera non sæuire, anhelitu retento, se mortuum simulabat: Vrsus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso, nec corde spirantem deprenderet, abscessit: Coriarius cum feram

ferã abeſſe perſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondũ ſurgere audebat, accedens, illum vt ſurgeret, monebat. Interrogauit deinde, quid ad aurem ei vrſus locutus eſſet. Cui venator, monuit me, inquit, ne deinceps vrſi pellem vendere vellem, niſi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita, & milite. 50

ERemita quidam, vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, vt relictâ ſeculari militiâ, quam abſq; dei offenſâ, & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles: Faciam, inquit, quod mones, pater. Verum enim eſt, quòd hoc tempore milites neq; ſtipendia exigere valeant licèt exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc fabula indicat, multos vitijs renunciare: quia illa ampliùs exercere non poſſunt.

De Viro & Vxore bigamis. 51

VIr quidam defunctâ vxore, quam valdè dilexerat, duxit alterã, & ipſam viduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti virtutes, fortiáq; facinora obijciebat: cui, vt par referret, ipſe quoq; defunctæ vxoris mores probatiſſimos, pudicitiámque inſignem referebat. Quodam autem die, viro irato, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quem in cœnam vtriſq; coxerat, dedit, dicens: Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accerſito paupere, reliquum caponis dedit dicens, & ego quoque do tibi hoc pro animâ vxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui ſe poſſunt optimè vindicare.

De

De Leone, & Mure. 52

LEo laqueo captus in ſyluâ, cum ſe ita irretitum videret, vt nullis viribus ſe inde poſſe explicare confideret, murem rogauit, vt abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij ſe non immemorem futurum; quod cùm mus prompte feciſſet, leonem rogauit, vt filiam eius ſibi traderet in vxorem. Nec abnuit leo, vt benefactori ſuo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, caſu illum pede preſſit, atque contriuit.

Hæc indicat fabula matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Vlmo, & Silere. 53

VLmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, vt debile & inualidum, quòd ad omnem vel leuiſſimum vndarum impetum flecteretur; ſuam autem firmitatem, & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ vndarũ violentiâ vlmus perfracta trahebatur ab aquis: cui ſiler ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Vbi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientioros eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cerâ duritiam appetente. 54

CEra ingemiſcebat ſe mollem, & cuicunq; leuiſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multò ſe molliori, factos, in tantam duritiem ignis calore peruenisſe, vt multa perdurarent ſæcula, ſe iecit in ignem, vt eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim, igne liquefacta conſumpta eſt.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod eſt nobis naturâ denegatum.

De Agricola, Militiam & mercaturam affectante. 55

Agri-

AGricola quidam agrè ferebat, se assiduè terram vol. uere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire: cum nonnullos videret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant vt bene induti incederent, & lautis epulis nutriti beatam agerent vitam. Venditis igitur omnibus, capris ac bobus, equos emit, & arma: & in militiam profectus est: vbi cum ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solùm quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militiâ mercaturam exercere statuit, vt in quâ maius lucrũ & minorem laborem existimabat. Prædijs igitur venditis, cum nauim mercibus impleuisset, nauigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate subitâ coortâ, nauis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad vnum omnes periêre.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum vbique sit parata miseria.

De Asino, & Scurra. 56

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit petens, ne se minus quàm scurram honorari vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; inquit, quia maiores quàm scurra, crepitus ventris emitto, eósque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem conuitijs lacessente. 57

AMnis quidam suum fontem conuitijs lacessebat, vt inertem, quòd immobilis staret, nec vllos haberet pisces. Se autem plurimùm commendabat, quòd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet.

Indig-

Indignatus fons in amnem velut ingratum, vndas repreſſit. Tunc amnis, & piſcibus, & dulci ſono priuatus euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona, quæ agunt, ſibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo ceu à largo fonte, noſtra bona procedunt.

De Viro maligno, & Dæmone. 58

VIr malignus, cum plurima perpetrâſſet ſcelera, & ſæpius captus, & carcere concluſus artiſſimè peruigili cuſtodiâ teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui ſæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandē iterum deprehenſo & ſolitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertuſorum faſcem ſuper humeros habens apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio eſſe non poſſum. Tot enim loca pro te liberando hactenus peragrani, vt hos omnes calceos contriuerim: Nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, quâ alios valeam comparare. Quare perendum eſt tibi.

Hæc admonet fabula, ne exiſtimemus noſtra ſemper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere volentibus. 59

AVes conſultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges ſola regere non poſſet: feciſſéntque voto ſatis, niſi cornicis monitu à tali conſilio deſtitiſſent. Quæ cum cauſam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos: Quia difficilius, inquit, plures, quam vnus ſaccus, implentur.

Hæc fabula docet; longè melius ab vno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro mori ſe velle dicebat. 60

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantiſſima, agrè ferebat maritum aduerſâ valetudine detineri, lamentabatur, ingemiſcebat, & vt ſuum in virum

virum amorem testaretur, rogabat mortem, vt si maritum sibi esset ereptura, se potius quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cuius timore perterrita, & iam sui voti pœnitens; Non sum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quàm alteri.

De Adolescente in funere matris canente. 61

VIr quidam defunctam vxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus prosequebatur, filius verò eius canebat. Qui cum à patre increparetur, vt amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cum vnà secum mœstus esse & flere deberet, inquit, Pater mi, si sacerdotes vt canerent conduxisti, cur mihi irasceris, gratìs concinenti? Cui pater: Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De viro zelotypo qui vxorem dederat custodiendam. 62

VIr zelotypus vxorem, quam parum pudicè viuere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam, ingentem pollicitus pecuniam, si eam ita diligenter obseruaret, vt nullo modo coniugalem violaret copulam. At ille, vbi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens dixit, se amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciã: quandoquidem, ne Argus quidẽ qui totus oculatus fuit, mulierem inuitam posset custodire: addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutóque sacco eos inter

herbas

herbas pascere, vesperéque facto, omnes domum reducere, quàm vnâ die impudicam mulierem seruare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteria recusante. 63

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici (ad mel enim caternatim conuolant musca), quorum vnus inter catera dicebat, opus esse clysteribus, si vellet conualescere. Quod cùm vir, huiusmodi insuetum medicina, audiret, furore percitus, medicos domo eiici iubet: dicens eos esse insanos, qui cùm caput sibi doleret, podici vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obscura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus. 64

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cum lupi canésq; venissent peteréntque à filio, quomodo pater eius se haberet: ille per ostij rimulã respondit; Melius, quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera. 65

MVlier quadã interrogabat nucẽ, secus viam natã, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, vt quò pluribus, maioribúsq; verberibus caderetur, eò plures præstãtiorésq; fructus procrearet? Cui iuglans: Esne, inquit, prouerbij immemor, ita dicẽtis? Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligati:

Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inueniente. 66

ASinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio

nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet victum: quare vernam temperiem, & teneras herbas optabat. Sed cùm ver aduenisset, cogeretúrq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indéq; lateres, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre: pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, vt dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, Autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed vbi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis niues & glaciem efflagitabat, vt tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De Mure, qui cum fele amicitiam contrahere volebat. 67

MVres complures, in cauo parietis cõmorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato, capite demisso & tristi vultu recũbebat. Tunc vnus ex eis: Hoc animal, inquit, benignũ admodum & mite videtur. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiã. Quo cùm dixisset, & propiùs accessisset, à fele captus, & dilaceratus est. Tunc cateri hoc videntes, secum dicebant: Non est profectò, non est vultui temerè credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos: cum sub ouinâ pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui hero ingrato seruiebat. 68

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inofenso pede seruiebat, semel, vt fit, dũ sarcinâ pres-

sus

ſus eſſet grauì, & ſalebroſâ incedens viâ, ſub onere ceciderat. Tunc dominus implacabilis multis verberibus ſurgere cõpellebat, pigrũ animal, & ignauũ nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecũ dicebat: infelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum? Nam quamuis ei multo tempore ſine offenſâ ſeruierim, tamen non hæc vnum delictum tot meis priſtinis beneficijs compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collocatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam atroci pœnâ proſequuntur.

De Lupo ſuadente hyſtrici vt tela deponeret. 69

LVpus eſuriens in hyſtricem intenderat animum: quem tamen, quia ſagittis vndique munitus erat, inuadere non audebat. Excogitatâ autem eum perdendi aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret: quandoquidem non aliquid ſagittarij, niſi cum prælij tempus inſtaret, portaret. Cui hyſtrix; Aduerſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, virum ſapientem oportere, aduerſus inimicorum & hoſtium fraudes, ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Miluum. 70

MVs conſpicatus miluum laqueo aucupis implicitũ, miſertus eſt auis, quamuis ſibi inimica, abroſiſq; dente vinculis, euolandi viam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, vbi ſe ſolutum vidit: murem nil tale ſuſpicantem corripiens, vnguibus & roſtro laceranit.

Fabula indicat, malignos viros huiuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere rependere.

De Cochleâ petente à Ioue, vt ſuam domum ſecum ferre poſſet. 71

CVm Iupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiſſent, elargiretur, cochlea ab eo

Thomas miller his book

petijt, vt domum suam posset circumferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi graue & molestum futurum erat: Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hospitem ejiciente. 71

HErinaceus hyemem aduentare præsentiens, blandè viperam rogauit, vt in propriâ illius cauernâ aduersus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cùm illa fecisset, herinaceus huc atque illuc se pronoluens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Ille malè secum actum videns quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, vt exiret, orabat: quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus: Exeat, inquit, qui hîc manere non potest. Quare vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos, qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese vulpi præferenti ob pedum velocitatem. 73

LEpus sese dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illum pedum pernicitate superabat. Tum vulpes: at ego inquit, ingeniũ sum sortita præstãtius, quo sapius quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè superari.

De sene ob impotentiam, libidinem carnis relinquente. 74

VIr quidã sanctitate præditus singulari, senẽ quendam admonebat, vt tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer insudaret. Cui senex; Obtẽperabo, inquit,

inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis, optimiſq; admonitionibus tuis. Nam vſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentiâ, conſuetis vitijs ſolere deſiſtere.

De Agricola quodam, & Poeta. 75

AGricola quidam ad Poetam accedens, cuius agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eum, quo pacto ita ſolus viuere poſſet? Cui ille: Solus, inquit, tantùm eſſe cœpi, poſtquàm te huc conſuliſti.

Hæc indicat fabula, eruditos viros, qui doctiſſimorum virorum turbâ coniuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus, ouis pelle indutus, ouium ſe immiſcuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat: quod cum paſtor animaduertiſſet, illum in altiſſimâ arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ouem ſuſpendiſſet: aiebat, pellis quidem, vt videtis, eſt ouis; opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, ſed ex operibus iudicandos: quoniam multi ſub veſtimentis ouium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes fruſtrâ hortante. 77

DAter quidam filium, vt vitijs deditũ, multis hortabatur verbis, vt derelictâ vitiorum viâ, virtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui ille: fruſtrà, inquit, pater ad hæc facienda hortaris. Multos enim prædicatores, vt aiunt, audiui, qui longè melius ad virtutum hortabantur viam: nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitijs velle recedere.

De Cane, oues domini ſui occidente, à quo ſuſpenſus eſt. 78

petijt, vt domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Ione, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue & moleſtum futurum erat: Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hoſpitem ejiciente. 71

Herinaceus hyemem aduentare præſentiens, blandè viperam roganit, vt in propriâ illius cauernâ aduerſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illuc ſe pronoluens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Ille malè ſecum actum videns quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, vt exiret, orabat: quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus: Exeat, inquit, qui hîc manere non poteſt. Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe vulpi præferenti ob pedum velocitatem. 73

Lepus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illum pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes: at ego inquit, ingeniũ ſum ſortita præſtãtius, quo ſæpius quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De ſene ob impotentiam, libidinem carnis relinquente. 74

Vir quidã ſanctitate præditus ſingulari, ſenẽ quendam admonebat, vt tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer inſudaret. Cui ſenex; Obtẽperabo, inquit,

inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis, optimiſq; admonitionibus tuis. Nam vſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentiâ, conſuetis vitijs ſolere deſiſtere.

De Agricola quodam, & Poeta. 75

AGricola quidam ad Poetam accedens, cuius agros colebat, cum eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eum, quo pacto ita ſolus viuere poſſet? Cui ille: Solus, inquit, tantùm eſſe cœpi, poſtquàm te huc contuliſti.

Hæc indicat fabula, eruditos viros, qui doctiſſimorum virorum turbâ continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus, ouis pelle indutus, ouium ſe immiſcuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat: quod cum paſtor animaduertiſſet, illum in altiſſimâ arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur ouem ſuſpendiſſet: aiebat, pellis quidem, vt videtis, eſt ouis; opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, ſed ex operibus iudicandos: quoniam multi ſub veſtimentis ouium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes fruſtrâ hortante. 77

PAter quidam filium, vt vitijs deditũ, multis hortabatur verbis, vt derelictâ vitiorum viâ, virtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius: fruſtrà, inquit, pater ad hæc facienda hortaris. Multos enim prædicatores, vt aiunt, audiui, qui longè meliùs ad virtutum hortabantur viam: nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitijs velle diſcedere.

De Cane, oues domini ſui occidente, à quo ſuſpenſus eſt. 78

Pastor quidam canibus suis dederat custodienda, optimis illum pascens cibis. At ille sæpè aliquam ouem occidebat. Quod cùm pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis: quid me, inquit, perdere cupis? Sum vnus ex domesticis tuis: interfice potiùs lupum qui continuè tuo insidiatur ouili. Imò inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palam se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabulâ, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante. 79

Aries quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, vt cæteros arietes statim faciléque superaret: quare cùm nullum amplius arietem inueniret, qui occurrenti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen prouocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietâsset, tam atroci ictu repercussus est, vt ferè moriens, hæc diceret: Stultus ego, quid egi? Cur tam potentem aduersarium ausus sum lacessere, cui me imparem creauit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ, & Asino viridi. 80

Vidua quædam cœlibatũ exosa, nubere cupiebat: sed non audebat, veritæ vulgi irrisiones, qui maledicti eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias. Sed commater eius, quàm contemnendæ essent populi voces, hac arte monstrauit. Iussit enim asinum album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes vrbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admi-

rati

ratio ab initio omnes inuaſerat, vt non ſolùm pueri, verùm etiam ſenes hac re inſolitâ moti, aſinum animi gratiâ comitarentur. Deinde cum huiuſmodi animal quotidiè per vrbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater, eueniet tibi. Si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fabula indicat, nullam rem eſſe tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinat eſſe miraculum.

De Aquilâ filios cuniculi rapiente. 81

AQuila in altiſſimâ arbore nidulata catulos cuniculi, qui non longè illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, vt ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa cum vt puſillum, & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris vnguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos opponere non dubitauit: Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc iniuriam minimè impunitam abire permiſit: Arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitùs effodit: quæ leui impulſu ventorũ procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & innolucres in humum deiecit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ ſuâ fretum, imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias vlciſcantur.

De Lupo piſce fluuij maris regnum affectante. 82

LVpus piſcis erat in amne quodam qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros eiuſdem fluminis piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, maiore principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingreſſus eſt mare, vt eius regnũ ſibi vendicaret. Sed offendens Delphinum mirę magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo inſectatus eſt, vt anfugiens vix amnis oſtium ingrederetur: vnde amplius non auſus eſt exire.

Hæc fabula nos admonet vt rebus noſtris contenti, ea non appetamus, quæ noſtris viribus ſunt longè maiora.

De oue paſtori conuiciante. 83

Ovis conuiciabatur paſtori, quòd non contentus lacte, quod in vſum ſuum, filiorúmque ab eâ mulgebat, inſuper illam vellere denudaret. Tunc paſtor iratus filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis peius mihi facere potes? Vt te, inquit paſtor, occidam, & lupis canibúſque proiciam deuorandam. Siluit ouis, maiora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandeſcere, ſi diuidas, & filios ipſis permittat auferri; cùm etiam maiora & viuentibus, & mortuis poſſit inferre ſupplicia.

De Auriga, & Rotâ currus ſtridente. 84

Auriga interrogabat currum, quare rota, quæ erat deterior, ſtrideret: cùm cętera idem non facerent. Cui currus: Ægroti, inquit, ſemper moroſi, & queruli eſſe conſueuerunt.

Hæc fabula indicat mala ſolere homines ad querimoniam ſemper impellere.

De viro amicos experiri volente. 85

Vir quidam diues admodum, & liberalis, magnam habebat amicorũ copiam, quos ad cœnam ſapiſſimè inuitabat: ad quem libentiſſimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis ſibi fideles eſſent, omnes pariter cõuocauit, dicens obortos ſibi inimicos, ad quos perdendos ire ſtatuerat. Quare correptis armis ſecum irent, vt illatas ſibi vlciſcerentur iniurias. Tũ

omnes

omnes, præter duos, ſeſe excuſare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantùm duos in amicorum numero habuit, quos deinde ſingulari amore proſecutus eſt.

Hæc fabula indicat, aduerſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe carnem leporis cani laudante. 86

VVlpes cũ fugaretur à cane, & iamiam eſſet capienda, nec vllam aliã euadendi viam inuenire ſe poſſe cognoſceret: quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cuius caro tibi vſui eſſe non poteſt? Cape potius leporẽ illum (non procul enim lepus aberat) cuius carnẽ ſuauiſſimam mortales eſſe commemorant. Canis igitur motus cõſilio vulpis, omiſsâ vulpe, leporem inſecutus eſt: quem tamen ob incredibilem eius velocitatem capere nõ potuit. Paucis poſt diebus lepus conueniens vulpem, vehementer eã accuſabat (verba enim eius audîerat) quòd ſe cani demonſtrâſſet. Cui vulpes; Quid me accuſas, lepus, quum tantopere te laudaui? Quid diceres, ſi te vituperâſſem?

Hæc fabula indicat, multos mortales ſub laudationis ſpecie, alijs pernicem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem. à Ioue petentibus. 87

LEpus & vulpes à Ioue petebant, hæc, vt calliditati ſuæ pedum celeritatẽ: ille, vt velocitati ſuæ calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita reſpondit: ab origine mundi è ſinu noſtro liberaliſſimo ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: Vni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet iniuria.

Hæc indicat fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, vt quiſque eſſe debet ſuâ ſorte contentus.

De Equo inculto, ſed veloci, & cæteris eum irridentibus. 88

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter vnum quem

cateri incultum, & ad huiusmodi certamen ineptum irridebant, nec vnquam victorem futurum opinabantur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exiluere, tum demum innotuit, quantò hic paulò ante irrisus, cæteros velocitate superaret. Omnibus enim alijs post se longo interuallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute, homines iudicandos.

De Rustico, per vocem hœdi, ad iurisconsultum admisso. 89

RVsticus quidam graui lite implicitus, ad quendam iurisconsultũ accesserat, vt eo patrono sese explicaret. At ille alijs negotijs impeditus, renunciari iubet se non posse nunc illi vacare: quare abiret, aliàs rediturus: Rusticus, qui huic, vt veteri fidóque amico plurimũ fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ades iurisperiti stabat, & hœdum vellicans, illum balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto heri, dona portantes statim admittere solebat, auditâ hœdi voce, ianuam illicò aperiens hominem intrare iubet. Tunc rusticus, ad hœdum conuersus: gratias, inquit ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilésque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo. 90

ADolescens quidam vxorẽ duxerat, & ipsam quoque adolescentulam, formosam admodum, & libidinosam: cuius effrena libidini dũ satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, vt paucis post diebus macilentus fieret & mortuo magis, quàm viuo similis videretur: non

ingredi

ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat: ſed, vt ſenex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, vt venatores qui lupum fuerant inſectati, illâc iter haberent: quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant; ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens: Vxorem profectò hic lupus habere non debet. Si enim vxori iunctus eſſet, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeò robuſtum & fortem, quem nimius Veneris vſus non infirmum & debilem reddat.

De ſene iuuenem, poma ſibi ſurripientem, ſaxis deijciente. 91

SEnex quidam iuuenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, vt ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cum incaſſùm verba funderet, iuuene eius ætatem ac verba contemnente, nō in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum iacere cœpit. Quod iuuenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, quando, inquit, verborum & herbarum vires aduerſus raptorē mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum deſcendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs ſapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſciniâ, cantum accipitri pro vitâ pollicente. 92

LVſciniâ ab accipitre famelico cōprehensâ, cùm modò ſe ab eo deuorandum eſſe intelligeret, blandè eum rogabat

rogabat vt se dimitteret, pollicita pro tãto beneficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratia sibi referre posset? Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas. Sine tuis enim cantibus viuere; sine cibo non possum.

Hæc fabula innuit, vtilia iucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente. 93

Leo cum socios adsciscere sibi vellet, multáq; animalia sese illi adiungere optarent, idque precibus & votis exposcerent; cæteris spretis cum porco solũ societatẽ voluit inire. Rogatus autem causam, respondit: quia hoc animal adeò fidum est, vt amicos & socios suos in nullo quantumuis magno discrimine vnquam relinquat.

Hæc fabula docet eorum amicitiam appetendam, qui aduersitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice, cibum & hospitium ab ape petente. 94

Culex hyberno tempore, cũ fame, & frigore se periturum conijceret, ad apum accessit aluearia, ab eis cibum & hospitium petens. Quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum se artem musicam edoctarum. tunc quædam apis: At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos â famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, vt liberos nostros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario. 95

Leo rex quadrupedum, aduersus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab vrso, quid ei asini inertia, aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse

adesse cernebat, respondit; Asinus, tuba suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliquâ re nobis prodesse non possit.

De accipitribus inter se inimicis, quos columbæ composuere. 96

ACcipitres inuicẽ inimici quotidiè decertabant, suisq; odijs occupati, alias aues minimè infestabant. Columbæ, illorum vicem dolẽtes, eos missis legatis composuêre. Sed illi vbi inter se amici effecti sunt, cæteras âues imbecilliores, & maximè columbas vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ; Quam vtilior accipitrum discordia, quàm concordia nobis erat?

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia ciuium alenda potius quàm extinguenda: vt dum inter se digladiantur, viros bonos quietè viuere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente. 97

VIr quidam prudens vxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa, quam noua nupta accensam à paternâ domo efferret, rursúsque mariti domum ingressura accendit & introfert: Significat, inquit, me hodie ignem, è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato. 98

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilauerat, repetundarum damnatus fuerat. Cúmque agrè ablata restitueret, dicebat quidam è prouincialibus; Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus accipientes mirâ voluptate afficiuntur: cùm autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula

Fabula inuit, aliena non esse surripienda, ne illa deponere cogati merore conficiamur.

De Sene mortem differre volente. 99

Senex quidam mortem, quæ eum è vitâ raptura aduenerat, rogabat vt paululùm differret, dum testamentum cõderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors: cur non, inquit, hactenus præparâsti toties à me monitus: Et cùm ille eam nunquam à se visam antea diceret: Cum inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè iam restant, verùm etiam iuuenes, pueros, infantes quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cùm oculos hebescere, auditum minui, cæteróſq; sensus indies deficere, corpus ingrauescere sentiebas; nonne tibi me propinquam esse dicebam, & te admonitum negas? Quare vlteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat ita viuendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro sacculum nummorum alloquente. 100

Vir quidam auarus, qui ingentem aureorum acerum malè partum relicturus moriebatur, interrogabat sacculum nummorũ, quem morienti sibi iusserat afferri, quibus voluptatem esset allaturus? Cui sacculus: Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conuiuijs profundent, & dæmonibus, qui animum tuum æternis supplicijs mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare: quæ alijs gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAVRENTII VALLENSIS IN 33. Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem ad clarissimum virum Arnoldum Fouelledam, præfatio.

Promi-

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, vt homo venandi insuetus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me conuerti: & fortè ad manus venit libellus Græcus, ex prædâ nauali, 33. Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sine fabulas, sine manis coturnices, quibus te oblectare possis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcúmq; Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profectò tu vir, literarum amantissimus & literato hoc genere ludẽdi delectaberis. Et si quis Octauiano, aut Antonio pugnacem aliquã harum animum dono dedisset, iucundam illis rem gratámque feciſſet; ego quoq; tibi iucundus gratúſq; ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto pugnaces, victrices, & si forte hoc te magis iuuat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ, & alunt, nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne donum ſuum laudare insolentis ſit, finem faciam. Tu ſi coturnices veras, quàm has fabulas, malis, reſcribe. Mittam namque non modo coturnices ſed & perdices. Ex vrbe Cauetâ, Calend. Maij, An. 1538.

De Vulpe & Capro.

VVlpes & caper ſitibundi in quendã puteum deſcenderunt, in quo cum perbibiſſent, circumſpicienti reditum capro vulpes ait: Bono animo eſto caper, Excogitaui námq; quo pacto vtérq; reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectũ, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq; tua tranſiliens & extra puteũ euadens, te iſtinc poſtea educam. Cuius conſilio fidem habenti capro

pro, atque vt ille iubebat, obtemperanti, ipsa è puteo prosiliyt, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabátque, nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco vt fœdifraga incusaretur, respondit: Enimuero hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non priùs in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe, & Leone.

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improuiso obuiâsset, ita conspectum eius expauit, vt parùm abfuerit, quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita vt priùs. Tertiò autem cùm leonem eundem in ciuitate esset intuita, non modò non exterrita sed etiam confidenter adiens, secum collocuta est, & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conuersatio facit, vt quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur.

De Gallis, & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cùm haberet, mercatus est perdicem, eámque alendam, & in societatem gallorum dedit vnà cum illis saginandam, eámque galli pro se quisq; mordebant, abigebántque. Perdix autem apud se afflictabatur: existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi verò non multò post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore & tristitiâ, inquit: Equidem post hac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem iniuriâ abstinere.

De Vulpe, & capite quodam reperto.

VVlpes aliquando in domũ citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput Lupinum scienter fabrécq; factum: quod cùm in manum sumpsisset, inquit; ô caput cum magno sensu factũ, nullũ sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario, & Fullone.

CArbonarius, conductâ in domo habitans, fullonẽ inuitauit, qui eo loci proximè venisset, vt ijsdẽ in aedibus vnâ habitaret: ad quem fullo; O homo, non est istuc factum conducibile. Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De viro iactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reuersus fuisset, cũ multa alia in diuersis regionibus à se viriliter gesta iactabundus praedicabat, tum verò id maximè, quòd Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset: Eiusdem rei Rhodios qui affuerant, testes esse. Ad quem vnus assistentiũ respondens inquit; O homo, si verum istud est, quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodius, ecce hîc certamen saliendi.

Hæc indicat fabula, quòd, vbi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens. Quod habeo in dexterâ, viuítne an

mortuum

mortuum eſt? prolaturus paſſerculum viuum, ſi ille mortuum reſpondiſſet: rurſus prolaturus mortuum, ſi viuum reſpondiſſet: Occidiſſet enim ſtatim ſub pallio clam priúſquam proferret. At Deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens dixit: O conſultor, vtrum manis facere (penes te námque arbitrium eſt) facito, & ſiue viuum ſiue mortuum, quod in manibus habes proferto.

Hæc fabula innuit, mentem diuinam nihil neque latere neque fallere.

De Piſcatore & Cinaride.

Piſcator quidam, demiſſis in mare retibus, extulit cinaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem obſecrabat; Noli me in præſentiâ iam capere puſillam, & minutam: ſine ubire, & creſcere, vt poſtea ſic adultâ commodo maiore potiaris. Cui piſcator inquit: ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, ſtolidum eſſe, qui propter ſpem maioris, rem & præſentem & certam (licèt paruam) non amplectitur.

De Equo & Aſino.

Vir quidam habebat equum, & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo; ſi me ſaluum vis, leua me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus iumentorum omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimúlq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus & gemens, cum clamore inquit; Væ mihi iumentorum infeliciſſimo, quid mihi miſero mali euenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, inſuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes eſſe minoribus, vt vtrique ſint incolumes.

De Viro & Satyro.

Vir

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat; qui eũ edendi gratiâ ſederent, exortâ cœli tempeſtate ac frigore, vir manus ad os admonens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret: ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Paulóque poſt calidiori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admouens, calorẽ cibi tenus aſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Reſpondente autem vire, ut refrigerem edulium: atqui ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, deuitandam eius amicitiam eſſe, cuius anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & Pardo ſuam pellem verſicolorẽ extollente, vulpes cùm ſuam præponere non poſſet, inquit; At quanto ego ſpecioſior? quæ non corpus ſed animum verſicolorem ſortita ſum.

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in fœminam mutatâ.

FElis quædam delicium formoſi erat cuiuſdam adoleſcentis. Hanc ille, vt in fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea, miſerta cupiditatis adoleſcentuli, conuertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cuius formâ inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domũ: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus volens periculũ facere, nunquid illa, cum corpore, mutâſſet & mores, murem immiſit in medium. At illa, & eorum qui ade-

rant; & cubiculi nuptialis immemor è cubiculo ſurgens, murem inſequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Hæc indicat fabula, ſceleſtos homines etſi conditionem ſtatúmque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola, & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibarijs, primum interfectis ſingulis ouibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum; poſtremò operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes quum animaduertiſſent; inter ſe collocuti ſunt dicentes: At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus noſter non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos eſſe cauendóſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidiè litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, iuſſit faſciculum virgarum ſibi afferri. Aderant autem filij illic ſedentes. Quæ cùm allatæ eſſent, colligauit omnes in vnũ faſciculum, inſitq; ſingulos filiorũ faſciculũ capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, ſoluens poſteà faſciculum tradit ſingulas ſingulis eis frangendas: atque illis ſtatim faciléque frangentibus intulit; Ita & vos filij mei, ſi vnanimes inuicem perſtiteritis, inexpugnabiles vos hoſtibus, & inuictos prabebitis: Sin minus: ipſa veſtra amulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas facere vel concordiâ incrementum, vel diſcordiâ iacturam.

De Muliere, & Gallinâ.

Mulier

MVlier quædam vidua habebat gallinam, quotidie ſingula ova parientem. Sperans mulier autem pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opipare educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne vnum quidem ouum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum marceſcentes, ab inſtituto retardantur.

De Homine, quem canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circuibat ſingulos, & rogans curationem, nactúſque eſt quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit; Si tu quidem ô homo conualeſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit: Ego mehercule ſi iſtuc fecero, dignus ſim, qui ob omnibus huius vrbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, quum maxima beneficia accepe-rint, non maximè ad malefacta animari.

De duobus amicis, & Vrſo.

DVobus amicis, vnà iter facientibus, fit vrſus obuiàm: quorum vnus perterritus in arborem ſcandens latuit: alter verò quum ſe imparem vrſo fore, & ſi pugnare vellet ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Vrſus autem aduenieus aures & occipitium olfaciebat: illo qui ſtratus iacebat, vſque quaque continente reſpirationem: ita mortuum eſſe credens vrſus, abiit. Aiunt enim vrſum non ſæuire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem vrſus ſecũ eſſet locutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne poſthac cum huiuſmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos qui periculoſo in tempore

ab auxilio præſtando reuocant pedem.

De Adoleſcentibus, & Coquo.

DVo adoleſcentes opſonium a coquo mercati communiter erant. Caterùm quum coquus quibuſdam negotijs domeſticis intenderat vacarétque, alter adoleſcentum partem opſonij in alterius manus immiſit. Conuertente ſe coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, iurabat ſe non habere: qui verò habebat, iurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellectâ adoleſcentum aſtutiâ, inquit: Etſi me latet fur, tamen eum, quem iurâſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De Arundine, & Oleâ.

DEceptabant arundo & olea de conſtantiâ, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, vt fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebatúrq; : olea verò, quum violentiã ventorum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam, qui in militiâ ſignum caneret: Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat; Nolite me, ô viri, innocuum interémq; occidere. Nullum enim vnquã ego occîdi. Quippe nihil aliud, quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt: Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd quum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe, & Viperâ.

AVceps quidam sumptis aucupatoris retibus ad venandum processit, visóq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad anem clanculùm admouebat; sperans illam se venari posse. Quod cùm egit, in altum intuens, iacentem viperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille iam deficiens, me miserum, inquit! qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo.

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare: sæpè tamen ab alijs idem sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aquâ durare dicitur, eiúsque genitalia ad artem medicam sanè vtilia esse. Vbi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque in sequentes proijciens, hoc modo incolumis euádit.

Hæc fabula indicat, huius exemplo prudentes debere, pro adispiscendâ salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno, & Delphino.

THynnus, quum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iamiam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem impetu ipso allisus est: ad quem Thynnus respiciens, eúmque expirantem videns, inquit; Iam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane, & Lanio.

Canis quidam insiliens macellum, lanio in aliquâ re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuersus fugientem aspiciens, inquit: O canis, vbicunq; fueris te obseruabo. Non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, iacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

Vaticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denunciat fores domus eius effractas esse, omniaque direpta, quæ in domo fuissent. Ad quẽ nuncium vaticinator gemens properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, ô tu inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certè tua ipse non diuinâsti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, prouidere & consulere conantur.

De Ægroto, & Medico.

Aegrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset; præter modũ respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo haberet; respondit, algoribus correptus, diu vexatus sum: & id quoque, medicus inquit, bonum est: Tertio, quum ab eodem medico interrogaretur, respondit: Profluuio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, quomodo habes; ô amice respondit, etiam atque etiam benè habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino, & Lupo.

Asinus calcato ligni aculeo claudicabat, cõspectóq; lupo ait, O lupe, en præ cruciatu morior futurus esca

esca aut tua, aut vulturum, aut coruorum. Vnum modò abs te munus flagito; Educ priùs de pede aculeum, vt moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicùs deprendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractisque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id euenisse dicente, quòd qui didicerat esse laniùs inuentorum, nunc illorum volebat esse Chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia, ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe, & Merulâ.

Aucceps tetenderat volucribus retia: quod eminùs intuente merulâ, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere vrbem, abiitque longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam iuxta retia appositã, capta est: accurrente aucupe, inquit, ô homo si tu quidem talem vrbem condis, haud multos inuenies incolas.

Hæc fabula innuit, eo maximè modo rem priuatam & publicam destrui, cùm præsides sæuitatem exercent.

De Viatore, & Perâ inuentâ.

Viator longum ingressus iter, si quid inuenisset eius dimidium Ioui se oblaturum vouit. Inuentâ autem posteà in itinere perâ palmularum amygdalarúmque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásque. Sed harum nucleos, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens; Habes Iupiter, quod tibi voueram: Quod enim inueni eius & interiora, & exteriora tibi offero.

Hæc fabula innuit, auarum, propter pecuniæ cupiditatem etiam Dijs moliri fallacias.

De Puero, & Matre.

PVer quidam, in ſchola à condiſcipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri ſuæ: à quâ non caſtigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari maiora. Tandem à magiſtratu deprehenſus, ducebatur ad ſupplicium. Matre verò ſequente ac vociferante, rogauit ille ſatellites, vt pauliſper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre feſtinabundâ, aurem ad os filij admouente, ille auriculam matris dentibus amorſam euulſit. Cùm mater, ceterique eum increparent: non modò vt furem, ſed etiam vt in parentem ſuam impium, inquit; Hæc, mihi, vt perderer, cauſa extitit. Si enim me ob tabellam alphabetariam furatam caſtigâſſet, nequaquam ad vlteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coërcentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De paſtore artem nauticam exercente.

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat: qui cum videret mare tranquillũ, inceſſit cupido nauigationem faciendi ad mercatum. Itáque venundatis ouibus, emptiſque palmarium ſarcinis, nauigabat. Obortâ autẽ vehementi tempeſtate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, vixque euaſit exoneratâ naui. Paucis poſt diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſanè tranquillum) reſpondens inquit; palmulas iterum vult, quantum intelligo: ideóque immotum ſeſe oſtendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damnio atque periculo.

De filio cuiuſdam ſenis & leone.

FIlium ſenior quidã habebat vnicum generoſi animi, & venaticorum canum amatorem: hunc per quietem vide-

viderat à leone trucidari. Territus, ne fortè somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam politissimam, & lapicidinis ac fenestris amœnissimam: Illuc inducens filium, assiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim in domo ad delectationem filij omne animalium genus: in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eò amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propiùs stans leoni, inquit: O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei, in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leoni eruere volens; & in clauo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percussione manus emarcuit succreuitque sanies, ac febris subsecuta est, breuique tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, deuitare posse neminem.

De caluo crines externos gerente pro natiuis.

CAlnus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce sibi validior ventus illos de capite sustulit: risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu ad illos inquit: Quid mirum, si crines qui non erant mei, à me recesserunt? Illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à naturâ non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

FINIS.

ÆSOPI FABVLATORIS CLARIS. apologi, è Græco Latini facti per Rimicium.

AR-

ARGVMENTVM.

AEsopus fabulator clarissimus, natione quidē Phrygius, fortunâ verè seruus, fuit colore niger, ac facie supra modū deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, den hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiámque ac variarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones. Quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos incitat ad virtutem: nec vlli sunt hominum mores quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas si quis ritè gustauerit, quam viam sequi, quámque vitare debeat, in priuatis publicisque negotijs, facilè cōperiat. Nam imprimis fabulā narrat; tum, quid fabula significat, compendiosius exponit, atque ordinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone seruari nō potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ, & Vulpe.

AQuila, & vulpes, conflatâ inter se amicitiâ, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum altâ super arbore instituit: Vulpes verò arborem propè inter dumeta catulos collocat. Vnâ igitur dierum cùm vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognitâ filiorum morte atroci, valdè tristata est: & cùm aquilā vlcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat (quod vnum miseris

miſeris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala ſibi imprecatur: tantum in odium violata vertitur amicitia. Contingit igitur illis diebus ruri caprum immolari, cuius fruſtũ vnà cum carbonibus accenſis aquila arripiens ſuſtulit ad nidum: ſed vento vehementiùs ſpirante, nidus, qui ex fœno ac materiâ exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu deuorat.

Fabula ſignificat, quòd qui amicitiam violant, quamuis eorum, quos læſerint, vltionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquilâ, & Coruo.

AQuila celſâ ex rupe deuolans, agnũ ex ouium grege arripuit: quam rem cùm coruus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore, deuolat in arietem, atq; vngues in arietis vellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum ſe explicare nõ poteſt. Hunc paſtor cùm ita implicitum videt, accurrens coruum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quiſpiam coruum rogaret, quænam volucris eſſet, coruus ait: prius quidem quoad animum, aquila fui; nunc verò me coruum eſſe certè cognoſco.

Fabula ſignificat, quòd qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit quòd in aduerſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquilâ, & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur: lepus, conſilij inops, quem tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxiliũ implorauit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde, cum aquilam propinquantem ſcabro conſpicatur, eam precatur ne ſuũ eripiat ſibi ſeruum: Aquila, ſcabronis paruitatem contemnens, co-

ram

ram eo leporem exedit. Verum ſcabro ſuæ iniuriæ memor, vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit, ſcabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atq; oua deuoluens humi deijcit. Aquila iacturâ onorũ mœrore concita euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tantum dari precatur. Iupiter illi concedit, vt cùm tempus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro præuidens globum è ſtercore confecit, atque ſurſum euolans, in Iouis ſinum demiſit: Iupiter volens è ſinu globum excutere, oua aquila ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò contemnendus: quoniam nemo eſt qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur ſe vlciſci quærat.

De Philomelâ & Accipitre.

PHilomela, cùm altâ quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quaritans cum intueretur, repentè aduolat, illámq; rapit: ac philomela cùm ſe interitum iri videt, accipitrem precatur, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minimè ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ vt ad maiores aues ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torue conſpiciens ait; ſtultus equidem nimiùm eſſem, ſi quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id, quod manus tenent, rerum maiorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimiùm ſunt.

De Vulpe, & Trago.

VVlpes & tragus ſitientes in quendam puteum deſcenderunt: verùm enim poſt potũ, cùm egreſſum conſpiceret hircus, vulpes ei comiter ait; Bono ſis animo: nam quid ſaluti noſtræ opus ſit probè animaduerti: eteuim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus, cornibúſque

búſque muro adhærebis: tuas ego ſcapulas, cornuáque conſcendens, cùm egreſſa puteum fuero, te per manus comprehẽdens, hinc deſuper traham. Huic caper promptè deſeruiuit. Vulpes ſuo exultans egreſſu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſeruâſſe, ei facetè vulpecula inquit. Si eâ, caper, ſapientiâ præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſtac tua barba referta eſt, non priùs in puteum deſcendiſſes quàm egreſſum penſiculatè vidiſſes.

Fabula ſignificat, quòd homines conſilio præditi, rerum finem priùs inſpicient, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe, & Leone.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obuiáſſet, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rurſum illum cum aſpexiſſet, pertimuit; ſed minimè vt primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quòd rerum terribilia vſus & conſuetudo domeſtica facit.

De Cato, & Gallo.

CAtus cùm gallum cepiſſet, atq; cauſam quæreret, quî eum comedere poſſet, illũ criminari cœpit quòd eſſet animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus, ſe excuſabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rurſum catus ait; Impius es ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continuò contra naturam, cùm nec à matre nec à ſororibus te abſtineas: ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus item defendebat, quòd domina ſua quæſtus gratiâ id quoque ageret. Enimuerò ex hniuſmodi coitu gallina pariunt ouа. Tunc inquit catus, excuſationibus licèt abundes,

ego

ram eo leporem exedit. Verum ſcabro ſuæ iniuriæ memor, vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit, ſcabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atq; oua deuoluens humi deiecit. Aquila iacturâ onorũ mœrore concita euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tantum dari precatur. Iupiter illi concedit, vt cùm tempus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro prædens globum è ſtercore confecit, atque ſurſum euolans, in Iouis ſinum demiſit: Iupiter volens è ſinu globum excutere, ona aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò contemnendus: quoniam nemo eſt qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur ſe vlciſci quærat.

De Philomelâ & Accipitre.

PHilomela, cùm altâ quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quaritans cum intueretur, repentè aduolat, illámq; rapit: ac philomela cùm ſe interitum iri videt, accipitrem precatur, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minimè ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ vt ad maiores aues ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torue conſpiciens ait; ſtultus equidem nimiùm eſſem, ſi quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id, quod manus tenent, rerum maiorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimiùm ſunt.

De Vulpe, & Trago.

VVlpes & tragus ſitientes in quendam puteum deſcenderunt: verùm enim poſt potũ, cùm egreſſum conſpiceret hircus, vulpes ei comiter ait; Bono ſis animo: nam quid ſaluti noſtræ opus ſit probè animaduerti: etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus, cornibúſque

búſque mure adhærebis: tuas ego ſcapulas, cornuáque conſcendens, cùm egreſſa puteum fuero, te per manus comprehẽdens, hinc deſuper traham. Huic caper promptè deſeruiuit. Vulpes ſuo exultans egreſſu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſeruâſſe, ei facetè vulpecula inquit. Si eâ, caper, ſapientiâ præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſtac tua barba referta eſt, non priùs in puteum deſcendiſſes quàm egreſſum penſiculatè vidiſſes.

Fabula ſignificat, quòd homines conſilio præditi, rerum finem priùs inſpicient, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe, & Leone.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obuiâſſet, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rurſum illum cum aſpexiſſet, pertimuit; ſed minimè vt primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quòd rerum terribilia vſus & conſuetudo domeſtica facit.

De Cato, & Gallo.

CAtus cùm gallum cepiſſet, atq; cauſam quæreret, quî eum comedere poſſet, illũ criminari cœpit quòd eſſet animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus, ſe excuſabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rurſum catus ait; Impius es ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continuò contra naturam, cùm nec à matre nec à ſororibus te abſtineas: ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus item defendebat, quòd domina ſua quæſtus gratiâ id quoque ageret. Enimuerò ex huiuſmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus, excuſationibus licèt abundes,

ego

ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui prauus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ defit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine caudâ.

VVlpes, vt è laqueo euaderet, abscisâ caudâ, cùm è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere vulpes, vt sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaque ad vnum vulpibus congregatis suadet, vt caudam sibi abscindant; differens caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E vulpibus vna ei facetè respondit; Heus soror, si res ista tibi soli cõducit, hoc itidẽ aliys cõsulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore, & Smaride Piscículo.

PIscator, qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit piscículum, qui paruâ adhuc ætate piscatorẽ probat, vt dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex eo assequi posset, ei vitam donaret: huic piscator lepidè respondit: Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe, & Rubo.

VVlpes cùm sepem quandam ascenderet, vt periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cùm graviter saucia foret, gemens, inquit ad rubum; Vt me iuuares cùm ad te cõfugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus: Errâsti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera capere consueuisti.

Fabula

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus naturâ datum est obesse, potiùs quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo.

VVlpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cum crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes ei subridens ait; Heus amice, & si hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis iam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe, & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per viam currendo iam defessa, hominẽ casu reperit lignarium: quem rogat, vt se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat: manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes, vt illos abijsse prospicit, tectorio egrediẽs, tacitè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd cùm saluum fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes, se conuertens, illi acitè ait; Heus amice, si manuum opera, ac mores vero similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallis, & Perdice.

GAllos quamplures cùm quis domi haberet, quam emerat, perdicem illis compascere permisit. Sed cum alli illam infestarent, rostríque percuterent, perdix eâ iniuriâ vehementer perdoluit: putans, quia aduena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde

cùm

cum adinuicem certantes conſpiceret perdix, animo à ani-
mi perturbatione, ait: De cætero quidem haud triſtabor,
poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quòd homines ſapientiâ prædicti, moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maximè ſibi illatas, qui nec ſibi, nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larua.

VVlpes citharœdi domum ingreſſa, dum quæ domi
parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput repe-
rit, arte induſtrioſâ compoſitũ: quod manibus capiens,
ait: O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quòd non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De homine, & Ligneo Deo.

HOmo quidam domi ligneum deum habens, cum o-
rabat, vt boni quippiam ſibi tribueret: ſed quanto
magis orabat, eò res domi anguſtior erat. Demùm ille,
concitus irâ, deum cruribus capit, & caput parieti per-
cutit. Excuſſa igitur capite multũ auri exiliit, quod ho-
mo colligens ait: Perverſus nimiũ es atque perfidus, qui
dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti, percuſ-
ſus verò & verberatus boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam cùm cœnam opiparam parâſſet, amicum
quendam domũ vocauit; eius quoque canis canem
alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingreſſus, cùm
tantum dapium videret apparatũ, latus ſecum ipſe ait:
Hodiè porrò ita me explebo, quòd die craſtino comedere
nõ indigebo: Hiſce dictis, motu cauda applaudit. Coquus
verò conſpiciens, tacitus per caudã cepit: atque illum ſa-
pius rotans, per feneſtram proiecit: ille attonitus, hum
aſſurgens,

assurgent, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atque rogant quàm epiparè cœnauerit. At ille languens, ait: Ita potu & dapibus me expleui, quòd quum exiuerim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis dolituras est, rebus illis lætari non debet.

De Aquilâ, & Homine.

AQuilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum sibi euulsis inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fértq; illum benefactori suo. Quam rem conspicieus vulpes, homini ait: Noli hanc aquilam, vti prius, hospitio habere: ne cæu leporem te æquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas euulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agri cultor existens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, superéstq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit: Filij, ego è vitâ decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullúmque thesaurum inueniunt. Verùm enim vinea cùm probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus, ait, id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fa-

uillis ipse maculares.

Fabula significat, quòd res naturâ dissimiles fiare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVlpes ingenti fame concita, cùm quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita perspiceret, tectorium ipsum intrauit, atque tantum comedit, quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum Vulpes alia transiens illàc cùm audiret, illuc accedit, rogátque quidnam gemeret. deinde causam gemitus edocta, lepidè ait: Istîc manendum est, vsq; dum eò tennis efficiaris, quanta eras, cùm intrâsti. Nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibijs ac reti assumptis, iuxta maris littus accedit, atq; saxo quodã superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facilè esse capturum: verùm cantu quum nullum consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare dimittit, ac pisces cepit perplures. Sed cùm ex reti pisces extraheret atq; eos saltãtes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula significat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diúque piscando defessi, fame præterea, & mœrore, quòd nihil cepissent confecti, cùm abire decernunt, ecce piscis quidam, alium fugiens se insequentem, in naniculam saltat. Illum piscatores admodùm læti cõprehendunt, ac in vrbem reuerſ

grandi

grandi pretio vendunt.

Fabula significat, quòd frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De Viro inope, & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum agrotaret, dijs vouit, quòd si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eáq; super altare deponens, lepidè inquit; Ecce, quod voui votum vobis, nunc persolno. At dij illũ vlciſci volentes, in somnijs sibi assistunt, atq; inquiunt: Ad maris littus pergito. Ibi enim in loco semoto auri talenta centũ reperies. Ille expergefactus somnij memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, vt se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolueret eis.

Fabula significat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes cũ pardo de pulchritudine cõtẽdebat: cũ varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait: Ego quidẽ longè formosior sum indicãda, quæ non corpus sed animũ varijs notis habeo notatũ.

Fabula significat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cum graue esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed vt rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxũ verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis, natu iam grandis, nõ inurbanè socijs inquit; Animis estote quietis: quippe lætitiæ soror est mœstitia. Oportet enim

casum prospicere futuros, illósque vt leniùs quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis, regem petentibus.

RAnæ, mœrentes quod sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi daret. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursus Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, vt regem sæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit: Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam, speciosi cuiusdã adolescentis amore capta, Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus, illius misserta, in formam hominis mutauit eam; quam cùm longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens si mutatâ facie mutâsset & mores, in medium constituit murem. quem cùm illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem vt caperet persecuta est. Quâ super re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De ſene mortem vocante.

SEnex quidam lignorũ faſcem ſuper humeros ex nemore portans cùm longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortẽ vocauit. Ecce mors aduenit, cauſámque quamobrẽ ſ. vocauerit, rogat. Tunc ſenex, vt hunc lignorum faſcem ſuper humeros mihi imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quòd quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubijciatur periculis, mortem tamen ſemper deuitat.

De muliere & medico.

MVlier anus cùm ophthalmiã pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certũ pretium ſibi dare promitteus, ſi eo morbo curaretur, ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, totiès quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur, ophthalmiâ curatâ, cùm nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti, ſoluere denegat. Quamobrem vocata in iudiciũ, pactum quidem non denegat; ſed ſe euratam ophthalmiâ eſſe, id verò pernegat: aiens, cùm caca eram, domũ multâ ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, vt medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula ſignificat, quòd homines, auaritiæ dediti, ſibimet ſæpiùs contradicunt.

De Agricola, & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cùm alimonia ſibi deficeret, capris, & ouibus primum veſci cœpit. Cum verò in diem magis ſæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animaduerterent canes, inuicem verba faciunt: Quid hîc ſtamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putemúſne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ boues ingulauit?

casus prospicere futuros, illósque vt leniùs quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis, regem petentibus.

Ranæ, mœrentes quòd sine rege forent, Iouis supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi daret. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cùm in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursus Iouis supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus hydrum illis dedit in regem. Is in diem cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, vt regem sæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit: Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

Cata quædam, specioso cuiusdã adolescentis amore capta, Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus, illius misserta, in formam hominis mutauit eam; quam cùm longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens si mutatâ facie mutâsset & mores, in medium constituit murem. quem cùm illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem vt caperet persecuta est. Quâ super re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De ſene mortem vocante.

SEnex quidam ligno rũ faſcem ſuper humeros ex nemore portans cùm longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortẽ vocauit. Ecce mors aduenit, cauſámque quamobrẽ ſ· vocauerit, rogat. Tunc ſenex, vt hunc lignorum faſcem ſuper humeros mihi imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quòd quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubijciatur periculis, mortem tamen ſemper deuitat.

De muliere & medico.

MVlier anus cùm ophthalmiã pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certũ pretium ſibi dare promittens, ſi eo morbo curaretur, ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur, ophthalmiâ curatâ, cùm nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti, ſoluere denegat. Quamobrem vocata in iudiciũ, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam ophthalmiâ eſſe, id verò pernegat: aiens, cùm caca eram, domũ multâ ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, vt medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula ſignificat, quòd homines, auaritiæ dediti, ſibimet ſæpiùs contradicunt.

De Agricola, & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cùm alimonia ſibi deficeret, capris, & ouibus primum veſci cœpit. Cum verò in diem magis ſæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animaduerterent canes, inuicem verba faciunt: Quid hîc ſtamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putemúſne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ boues ingulauit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola, & filijs.

AGricola quidã quãplures habuit filios, cõtinuâ seditione discordes, ac eius admonitiones perpetuò negligentes, Cum fortè vnà domi omnes sederent, iussit pater virgarum fascem coràm deportari, atq; natos cœpit hortari, vt integrum fascẽ disrumperent. Cùm igitur fascem cum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, vt soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cùm quisq; facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat; Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones seruabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est vnio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere, & Gallinâ.

VIdua quadam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum: putauit mulier more ingenij humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis pariturã, si plus spelta tradere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id vnũ desiit parere ouum. Sic mulier, ex quo magis lucrum quæritabat, id cacâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summ cũ studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quid sibi obuiàm factus, atque de medico rogatus, ait: Si vi (amice) fieri sanus, nõ est tibi opus medico. Nã si cani qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinẽ tergit, isti curâ nihil potius reperiri potest. Alter arridens venu-

stissim

stissimè inquit. Si huiusmodi vtar remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequam, incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De Duobus amicis, & Vrsâ.

AMici duo, dum rus viarent, vrsa eis obuiàm occurrit: quâ prospectâ alter eorum territus, vt se saluaret, continuò arborem ascendit: alter, cum vrsa viribus se posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore, aut naso respiraret, vrsa eum exanimatum existimans abiit. Dicunt enim à cadauere vrsas omninò abstinere. Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi diceret vrsa, socium rogauit. Ille vrbano sermone respondit: Admonitus sum ab vrsâ; vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est; qui, dum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus, & Coquo.

ADolescentuli duo aquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs vacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere iurat: qui verò habebat, se non accepisse iurabat: Coquus, percepto iuuenum dolo, ait; Et si fallor equidem à vobis; per quẽ verò iuratis, res ista non latebit Deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus inimicis.

DVo quidam, gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vnâ naui nauigabant. Et cum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, vnus in pup-

pi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempestate, quum navis periclitaretur, qui in prorâ sedebat, rogat navis gubernatorẽ, quæ pars navis submergi prius deberet: & cum gubernator puppim dixisset: ait ille; Mors mihi modò molesta minimè est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, vt inimicum perdat, se ipsum perdere sæpius eligit.

De Cannâ, & Oliua.

QVarum esset fortior, durior & magis resistens canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quod ventis facilè cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitùs euulsit oliuam, totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facilè est assequuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersiâ mos est in tempore gerendus.

De Vitulâ, & Boue.

VItula cum bouem arantem perspiceret, illum præ se quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, hos quidem misit; vitula verò vt immolaretur retẽta est. Quã rẽ bos cùm cõspicatur, subridẽs ait: Heus vitula, ideò nõ laborabas, vt immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero, & Fortunâ.

CVm puer quidam iuxta puteũ dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitauit, inquiens: Surge, & hinc cyius abi: quippe in puteum si caderes, non tuam inscientiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequens in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde absque fortunam accusamus.

De Muribus, & Cato.

DOme quapiã quòd perplures forent mures, catus præsentiens illuc accessit, atque nunc vnum, nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verùm mures cum se in diem consumi perspicerent, ad vnum coacti inquiunt secum: De cætero inferius non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hîc superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murium percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palũ suspendit, qui fixus parieti erat, E muribus quispiã deorsum acutè prospiciens, vt catum cognouit, haud infacetè ait: Heus amice, etsi te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simiâ, & Vulpe.

APud brutorum animaliũ concilium, simia ita apositè saltauit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in foueâ sitas, illuc simiam vt duxit, inquit ad eam: Hîc thesaurus absconditus est; qui ex lege spectat ad reges. Quare cũ tuus ex lege sit, inte ipse capias illum. Simia vulpis suasu illuc temerè accedens, vt se captum laqueo sensit, vulpem acriter accusat, qua dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait: Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Ceruo, & Leone.

CEruus vehementi siti cum vexaretur, ad fontẽ proficiscitur: dũq; potat, suã in aquâ perspiciens vmbram,

brã valdè latatus eſt magnitudine cornuum, ac ramoſitate; deinde pedes, & crura perſpiciens, nimiùm triſtatus eſt. Hæc dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum perſequitur. At cervus, fugam arripiens, leonẽ per campos longè anteibat: (Dicunt enim cervorum vires conſiſtere in pedib. ac leonis in animo ſtare robur), quouſque igitur leo per campos ſecutus eſt cervũ, eũ aſſequi non potuit: caſu verò contigit cervũ nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non poſſet, à leone captus, quum ſe moriturum videret: Heu me miſerum, inquit, qui cornibus gauiſus, ipſis cornibus pereo.

Fabula ſignificat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis ſæpiùs obſunt.

De Agricola, & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, vt grues, & anſeres venaretur, qui ſata ſua continuò depaſcebant. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, vt eum ſoluat miſſúmque faciat, cum non ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus auiũ pijſſimus, qui parentibus ſemper deſeruiat, nec illos in ſenectâ deſerit vnquam. At agricola ſubridens ait: Quæ dicis, haud me fugiunt. Nam qui ſis, probè teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum his quoq; ſimul eſt moriendũ.

Fabula ſignificat, quòd qui cum improbis quopiam deprenditur crimine, pari pœnâ plectitur cum illis.

De Agno, & Lupo.

AGnus, in domo bene clausâ exiſtens, cum lupum ad ſe venientem perſpicit, illum conuicijs & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei: Non tu, ſed locus inacceſſibilis mihi conuicia dicit.

Fabula ſignificat, quòd locus & tempus faciunt timidos perſæpè audaces.

De Ioue, & Corno.

Iu-

IVpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilij auibus indixit, vt qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad concilium aues. Iupiter coruum, ob pulchritudinem, quum regem auibus creare vellet, id aues indignè ferentes, quæque suas à coruo extrahunt pennas. At coruus alienis pennis quum esset exutus, coruus, vt erat, demùm remansit.

Fabula significat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TVbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat. Ne abs re ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, huiusmodi verba contrà reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre denitas, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd grauioti pœnâ sunt iudicandi, qui cùm ipsi iniuriam non agunt, alios ad iniuriam agendum impellant.

De Fabro, & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continuò dormiebat: quum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensâ erant deiecta, ceu ossa, & alia huiusmodi, sine morâ corrodebat. Quam rem animaduertens faber, ait ad canem. Heus miser, quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo, continuò dormis & segnitie teneris: Rursus quum dentes moueo, statim surgis, & caudam mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus,

laboribus, graui censurâ sunt coërcendi.

De mulâ quadam.

MVla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm post contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere: sed cùm cursu cessauit, heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam; At nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscunt: sed in aduersis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno, & Delphino.

THynnus quũ eũ Delphinus persequeretur, magno elatus impetu, at stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundémq; in scopulũ à fluctu eodẽ delphinus, dum se putat capere thynnũ, ipse quoq; defertur. Thynnus conuersus, quum delphinum expirantem animã perspicit, secum ipse ait: Mors mihi molesta admodũ non est, ex quo mortis authorẽ mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quiuis aduersa leuiùs fert, cùm aduersitatum authoras eadem aduersitate opprimi perspicit.

De Medico quodam.

MEdicus quidam, quum, quem curaret agrotum, eum mori contingeret, efferentibus funus aiebat. Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis vsus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his, qui aderant quispiam medico haud infacetè ait: Heus medice, ista consilia, quum prodesse quibant, dicenda fuerunt; non nunc, quũ nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quòd vbi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe.

AVceps aucupatum calamis, viscóque tetendit, & quum turdum canere arboris de super ramum aspexit

paxit vt eam caperet, calamos erexit. At inter ambulandum, pede altero viperam calcauit: morsúsque ab eâ, quum iam ob venenum se deficere præsensit; Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eius testes variis medelis vtiles esse dicuntur. Itaque cùm quispiam eum sequitur, suæ persecutionis causam non ignorans, pedũ velocitati fidens quantum potest, fugit, vsque quoad locum, ne videatur, salutis deneniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cùm sibi appropinquant, proijcit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quòd sapiens, vt à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puero oues pascente.

Puer quidam quum oues eminentiori in loco depasceret, sæpiùs clamabat: Heus, ô, à lupis mihi succurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultũ omittentes ac illi occurrentes, atq; nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Quũ pluries puer id ioci causâ fecisset, ecce quũ lupus pro certo adesset, puer vt sibi succurratur, seriò clamat. Agricolæ id verũ non esse putantes, cum minimè occurrerent, lupus oues facilè perdidit.

Hæc fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Coruo, & Vulpe.

Corvus cùm carnium fructum rapuisset, arborem quandam insedit. Vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illam arte aggreditur. Stans igitur

sub

ſub arbore coruum laudare cœpit, aiens: O quàm magna auis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quam formoſa! Hanc decuit eſſe auium regem. Nam omnia regia ſupra alias ſibi ſunt aues, ſi modò vocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud valens pati vlterius, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, conuerſa inquit ad coruum; Heus corue, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula ſignificat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant, in aduerſa ſæpius incidunt.

De Cane, & Lupo.

CAnis quum ante aulam dormiret, lupus ſuperueniens eum ſtatim cepit: & cùm ipſum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquiens; Here mi lupe, nunc me occidere noli. Nã vt vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, vbi ſi parum me expectas, ego opiparè manducans, atq; pinguior factus, ero tibi vtilior. Lupus, his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, quum, canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, vt ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit: Heus lupe, ſi ante aulam de cetero me reperis, haud amplius nuptias expectes.

Fabula ſignificat, quòd ſapiens, cùm periculum vitat, ab illo poſtea continuò cauet.

De Coruo ægroto.

COruus cum ægrotaret, matrem rogauit, vt pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens: Mater noli plorare, ſed deos potius precare, vt ſanitatẽ mihi reſtituãt. Ei mater citò reſpondit; Quem deorũ tibi fore propitium

um putas? cùm nullus ſit, è cuius aris ſacra non rapueris.

Fabula ſignificat, quòd qui in proſperitate quemuis offendit, in aduerſis micum ſibi reperiret neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cum ſub aquâ vmbram proſpexit, putauit alium eſſe canem, qui plus carnium deferret. Itaq; quas ipſe ferebat, as carnes ſub aquas ire demiſit, & vt vmbram caperet, e monet, ſed carnes & vmbram, quæ ſanè nihil erant, ſimul perdidit.

Fabula ſignificat, quòd cupiditate plus ſemper habendi, quæ tenemus, ea epenumerò perdimus.

De Leone, & Ranâ.

LEo, cùm ranã magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal eſſe, ſe retrò vertit, parúmq; ſtans ranam è ſtagno exeuntem videt: quam indignabundus ſtatim pedibus calcauit, aiens: Nullũ amplius, vt te perſpiciat, animal clamore monebis.

Fabula ſignificat, quòd apud verboſos præter linguam nihil reperitur.

De Leone ſene.

LEo cùm ſenuiſſet, nec victum ſibi quærere poſſet, vi-am machinatus eſt, quî alimenta haud ſibi deſint. Ingreſſus igitur ſpeluncam, grauiter ægrotare iaceus ſe ſimulabat. Animalia, illum verè ægrotare putantia, viſitandi gratiâ ad eum accedebãt: quæ leo capiens, ſingulatim manducabat. Cũ multa animalia iam occidiſſet, vulpes leonis cognitâ arte, aditũ ſpeluncæ accedens, leonẽ, quo valeat pacto, exteriùs ſtans rogat. Ei leo blandè reſpondens, ait: Vulpes filia, cur non intrò ingrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait: Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno, ſed egredientium veſtigia nulla.

Fabula

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia prouidet, illa facilè deuitat.

De Leone, & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocauit ad cœnam, inquiens. Amice, ouem occîdi, hodie mecum si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens, vt discubuerint, cùm multos lebetes, nec non magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem illi nullam adesse, è vestigio abijt: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogauit. Et Taurus haud inurbanè respondit; Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, Asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cúmque multam prædam cepissent, leo asino mandat, vt prædam diuidat. Asinus cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit: quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitque vulpi, vt prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in vnum colligens, ac præda nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait: Quis te partiri docuit? Inquit ex tempore vulpes; asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone, cuiusdam rustici filiam amante.

LEo cuiusdam rustici filiam amabat. Illam cùm haberé cuperet, patrẽ virginis rogauit, vt sibi nuberet ipsam assentiret. Ei rusticus ait, nullo pacto se assensu-

rum

rum, quòd filia bestia nubat. Cùm leo torvè aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait: se cupere ei filiam nubere, modò dentes & vngulas priùs cadat, euellátque; quoniam virgo illis rebus longè terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi dari postulat. At rusticus, leonem cùm vngulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando prosequitur.

Fabula significat, qui inimicas se committit, de facili perit.

De Leænâ, & Vulpe.

LEæna, cùm à vulpe sæpè exprobraretur, quòd quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait: Vnum sanè, at pol leonem.

Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copiâ rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo, & Grue.

LVpus in gutture osse retento, cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus, rostro cùm os è gutture extraxit, pretium sibi promissum expostulat: ei lupus subridens, simúlque acuens dentes, ait: Satis pretij tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula significat, quòd apud improbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recepit.

De Lupo, & Agno.

LVpus, cùm agnum inuenisset errantem, eum non cepit fortissimâ manu: sed causam quæsiuit, quo iure, vel iniuriâ eũ comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit: Tu mihi abundè iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemẽdo ait: quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venirem ad lucem? Lupus denuò ait: Agrum mihi pascendo deuastâsti. Agnus inquit: cum dentibus etiam careã,

id facere nequiui. Lupus rursum ait: ex meo quoq; fonte bibisti. Et inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit, quũ aquam ex ætate nondum biberem, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demùm irâ concitus ait: Licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnúmq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo Galli inter se ruri certabant, Qui Gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, pra verecundiâ se abscondit: alter verò victoriâ elatus, domus tectũ statim supernolans, vehementi alarum plausu, canúque significat se riualem suum pugnando superâsse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi iactabundus voce crocitat, ecce aquila cibi indiga, ex alto deuolans gallum vnguibus rapit, ac pullis suis alimoniam contulit. Quam rem, qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimiùm fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro vrbis medio quidam vates cuiuis sortem aperiebat futuram: quam obrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum vni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculò dum abit, quidam ei obuiàm factus ridiculè ait; Dum alios, quid esset futurum, monebas, quî tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formicâ,& Columbâ.

FOrmica ſitiens in fontem deſcendit: vbi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam arborem fonti imminentem ſuperſidens, cum formicam aquæ obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit; & ſine morâ deiecit in fontem: ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter anceps quidam aduenit, & vt columbam venatur, calamos erigit. Formica id percipiens pedem alterum momordit aucupis: eo dolore anceps concitus, calamos dimittit; quorum ſtrepitu columba territa ex arbore aufugiens, vitæ periculum euaſit.

Fabula ſignificat, cùm bruta in beneficos grata ſunt, eò magis eſſe debent, qui participes ſunt rationis.

De Vitulo,& Ceruâ.

VItulus Ceruæ aliquando ait, cùm magnitudine ſis maior canibus & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratiâ (mater) tantoperè canes reformidas? Ei cerua inquit, ſubridens: Quoniã fili, licet quæ dicis, omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula ſignificat, quòd qui naturâ timidi ſunt, apud eos vt audeant nulla valet hortatio.

De Ape & Ioue.

APes, quæ ceræ mater exiſtit, quondam accedens vt diis ſacra faceret, Ioui donum obtulit mellis: quâ oblatione, Iupiter lætus inſſit ſibi concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deus deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad alueoria pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Iupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait; Satis tibi sit, quòd quicunque alueoria propter rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in puncturâ stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibique vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandóque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Muscâ.

MVsca, quæ in ollam carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipse ait: ecce tantùm bibi, tantum comedi, tantum me laui, quòd iure saturæ mori possum.

Fabula significat, quòd prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitare minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus, cùm bona patris consumpsisset, solâque veste remansit, visâ ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò ortâ, cùm immensè cruciaretur frigore, visâ rursum hirundine, quæ & ipse frigore obibat, ait: O pessima auis, quæ me & te paritèr perdidisti.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto, & Medico.

ÆGer à medico rogatus, quo pacto se habuisset, plus quam esset opus, se sudâsse respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse correptum: id ad salutem fore medicus quoq; ait. Tertiò ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset; inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

medicus ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam egrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait: Signa ad ſalutem, vt medicus ait, perplura, & optima ſunt, illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De lignatore quodam.

LIgnator quidam dum iuxta fluuium deo Mercurio dicatum ligna caderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, iuxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordiâ motus, lignario apparuit, ſuique fletus cauſam rogauit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream adferens, vtrùm quam perdiderat, illa eſſet, rogauit. At eam pauper ſuam eſſe negauit. Secundò, Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper ille ſuam quoq; eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cum pauper aſſentiret; Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum iuſtúmque, omnes ſibi dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quid ſibi acciderat, aperit. Vnus è ſocijs id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam deiecit, deinde flens in ripâ conſedit. Cui us Mercurius fletus cauſam edoctus, ſecurim aureã afferens, ſi quam perdiderat, illáne eſſet, rogauit. Quam cùm ſuam aſſereret; Mercurius cognitâ eius impudentiâ, ac mendacio, nec auream, nec ſuã tradidit.

Fabula ſignificat, quòd quantò Deus propitior eſt probis, cò improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino, & Ioue.

ASinus olitori cuidam ſeruiens, cùm parum comederet, & multùm laboraret, Ioue exoranit, vt alium

dominum sibi mitteret. Itaque Iupiter mandat, vt figulo veneat. Apud quem asinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas & huiusmodi, secundò Iouem precatur, vt alteri deseruiat domino. Iupiter iterũ mandat, vt coriario venundetur. Cui asinus multo labore, & pauco cibo seruiens, heu me miserũ cũ gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni: apud quẽ vt video, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis.

LEpores in vnum simul conuenerunt: vbi cùm de miseriâ ipsorum innatâ dolerent, gemerentq́ quòd vita eis, quàm cæteris, animalibus data esset miserior (quoniã homines, aquilæ, & canes ad mortem eos vsq́ persequerentur), decernunt meliùs sibi fore semel mori, quàm in vitâ tam miserâ diutiùs permanere. Hoc capto consilio, vt se in stagnum præcipitent, dum ocyùs tenderent; ranæ, quæ super stagni ripâ astabant, vt strepitum audiunt, in stagnum desiliunt. Séque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait; state. Nam nobis sententia mutanda est. Quippe, vt liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cùm miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino, & Equo.

ASinus cum equũ alimoniâ, & otio diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse cõmendabat, séque nimium infelicẽ dicebat: qui, cum multum laboret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli aduenit, miles armatus equum ascendit,

dit, ac cũ medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, eiúſq; miſertus, ſui animi ſententiã mutauit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis conuenire debet potiùs, quàm locupletioribus inuidere.

De Aſino, & Lupo.

ASinus quidam pede altero ſentem calcauit, claudúſque factus, cum lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit: Heus lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt, vt tibi & ceruis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, vt munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus euellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde naſo, fronte, ac dentibus perfractis, heu me miſerum exclamat; iure hoc patior (deplorandóque reiterat) qui cum eſſem equus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quòd quam quiſque nouit, in eâ ſe exerceat arte.

De Muliere, & Gallinâ.

MVlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuò ouа pariebat. Putans igitur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cùm alijs gallinis eſſe ſimilem reperit, vbi ditem fore putauit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plus habendi cupiditate, id ſæpè perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De Ranâ, & Vulpe.

RAna, in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicam eſſe, pharmacorúmque peritam, ei vulpes venuſtiſſimè ait: Quî alios curaueris, cum claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quòd alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola.

Serpens, ante Agricolæ cuiusdam domũ latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hac re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, acceptâ securi, serpentem vt occideret, persequitur: vibránsq; securim, vt serpentem percuteret, extremum caudæ eius cecidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, accepit farinâ, aquâ, sale, & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam vocat serpentem. At Serpens sub petrâ latens, sibilando ait; Frustrà laboras, bone vir. Nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum me sine caudâ aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd cum iniuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallinâ, & vulpe.

Vlpes gallinarum tugurium ingressa, cum Gallinã nido ægrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, meliuscule me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

Viator quidam, cum multam viam viâsset, votum Mercurio vouit, quòd si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinuenit peră amygdalis, dactylisque refertam: & cum putaret id esse argẽtum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum: Votum Mercuri, nunc persoluo tibi,

Nam

Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula significat, quòd homines auaritia deorum efficit contemptores.

De Leone, & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum, se quisque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrũt columnæ, in quibus erat incisum, quòd homo suffocauit leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens ait: hîc videre licet, quantò homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores: Ei leo promptè respondens inquit: si apud leones essent ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Fabula significat quòd homines iactabundi fingunt se feciſſe, quæ facere nunquam tentârunt.

De Vulpe quadam.

VVlpes cùm racemos vuarum plenos iam ac maturescentes perspiceret; cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mœstitiã vertens in gaudium ait: Racemi illi adhuc nimiùm sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero, & Scorpione.

PVer quidam ruri venabatur locustas, & cum scorpionem capere vellet, scorpio simplicitate eius cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in vtramque partem cogitat, is quæ sequi & quæ vitare debeat, probè tenet.

De Venatore, & Perdice.

Venator

VEnator quidam, cùm quã ceperat perdicem occídere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum. Heus perdicum anceps, si me missam feceris, ac vitam donaueris, alias perplures cõducam tibi perdices. Ei anceps appositè respondet: nunc ego te magis occídi dignã iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore, & Testudine.

TEstudo, cùm eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum; Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait: Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimam, qua & locum, & cursu terminum constituit. Testudo omni segnitie ac negligentiâ semotâ, iter arripiens, haud quieuit donec ad terminum peruenit: lepus verò pedibus fidens vbi paulùm quieuit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficientur.

De Salice, & Securi.

SEcuris cum salicem cæderet, ex eâ ipsâ cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix, gemens einlánsque ait: non tantum de securi quæror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici, sæpius redduntur.

De

De Puero quodam, & Matre.

PVer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigâſſet, rurſus puer alij veſtem clam abſtulit atq; matri quoque detulit. Quam cùm mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura in diem, ac maiora accreſcentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæſtores publicè damnatus eſt mortis. Sed cum ad locum iuſtitiæ duceretur, eúmque mater gemebunda ſequeretur, impetratâ veniâ vt matri ad aurem vnum loqui verbum liceret, ad eam conuerſus, atque os auri matris adhibens, vti quippiam ſecreti dicturus, aurem dentibus ſibi abſcidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ſibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum ſupra modum criminabantur, non ſolùm furti, ſed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille abſq; rubore inquit ad eos; Nemini veſtrûm ſit mirum quòd aurẽ matris dentibus abſcidi: Ipſa enim huius meæ perditionis auctor eſt & cauſa. Quippe ſi me caſtigâſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primùm clam abſtuli, omiſſis, præ timore verberum, furtis, ad hoc in præſentiâ genus turpiſſimæ mortis non perueniſſem.

Fabula ſignificat. quòd qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior in diem efficitur.

De Paſtore, & Mari.

PAſtor quidam iuxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, nauigandi ſtudio captus, oues pro dactylis commutauit: quibus naui impoſitis, cum in altum iam nauigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in naui ſunt, ea

omnia

omnia proiecit, atque in portum vix se recepit. Dennò cùm oues pasceret, ac rursum mare iam tranquillum videret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti, ridiculè ait: Mare iterùm dactylos cupit.

Fabula significat, quòd vsus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ, & Malo, arboribus.

PVnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se varijs & acerbis contentionibus certâssent, rubus ex proximâ sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit; Satis iam satis certatum inter vos est: quiescite admodum & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quòd minores maiorum lites sæpenumero componant.

De Talpâ, & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, ingentem sentio odorem. Parùm post rursum ait, excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait: Heus filia, tu vti percipio non solùm oculis, sed naso, & auribus orba existis.

Fabula significat, quòd homines iactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel, & perdices, siti concitæ, cùm simul conuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes; atque pollicentes, quòd sibi pro aquâ largas referrent gratias. Quippe perdices vineam sibi eo fœdere promittunt, quòd plenos vites producant racemos. Vespæ verò se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit; Duos habeo boues, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam

ram nihil minùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui vani & inutiles sunt.

De Ioue.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæq; pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illam ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter vt eum aspexit, palam inquit, ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id haud quaquam facio.

Fabula significat, improborum munera non esse sine dolis, quinis prudens sibi persuadere debet.

De Simiâ.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad vnum dumtaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum verò odit, negligitque. Contigit autem, quòd qui in delicijs habebatur, à simiâ in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam vsque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna procul dubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendam morsu aliquando stimulâsset, captúsque rogaretur, quisnam esset, qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à naturâ datum esset, vt eo pacto vitam viuant: nec eum occidere velit, cùm multũ mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum, eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multùm, nec parum, abs re quempiam ladere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licèt parùm vel multùm delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice, & Homine.

Pulex

Pvlex ſuo ſolito more ſaltans, ſuper hominis pedem reſedit, illúmq; morſu acriter pupugit. Quâ punctione homo irâ graviter concitus, pulicem cepit, & vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitauit. Tum homo exclamans, ait: O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum praſens non fuiſti?

Fabula ſignificat, quòd non in minimis, ſed in magnis arduíſque rebus à dijs auxilium quis implorare debet.

De Formicis, & Cicadâ.

HYemis erat medium, cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cùm inediâ cõficeretur, acceſſit ad eas, ac triticum, pro alimoniâ vt ſibi concederẽt, orauit. At cum formicæ eam rogarent quidnam æſtate fecerit, num ſegnis & otioſa eo tẽpore ſteterit? Illis cicada ait: Neq; ſegnis aut otioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus leuabam. Quâ re audità, formicæ ſubridentes inquiũt; Si æſtate cecinisti, vt viantes delectares, nunc ſalta, ne frigore conficiaris.

Fabula ſignificat, quòd qui quæ facienda ſunt, ſuo tempore non facit, is in anguſtias (quando non putat) incidit.

De Viro & Vxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in delicijs educatus, cùm nec iuuenis, nec ſenex eſſet (ſemicanus enim erat capillis) duas ſimul duxit vxores; vnam quidem natu grandem, alteram verò iuniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, vxor anus vt virum in amorem ſui totum pelliceret, quotidie viri caput pertrectans, nigros ſibi euellebat capillos. Pari ſtudio iunior, vt ab anus conſuetudine illam amoueret, albos euellebat capillos: poſtremò ita illum depilârunt, vt caluum ac ridiculum, non ſine ſummo opprobrio, virum reddiderunt.

Fabula

Fabula ſignificat, quòd nulla melior ſenibus ſalus exiſtit, quàm fœminis carere, & maximè iunioribus, niſi penitùs obrui ſe velint.

ALIÆ ITEM ALIQVOT ÆSOPI Fabulæ, è Græco in Latinum verſæ, *incerto interprete.*

Impoſſibilia promittens.

VIr pauper agrotans, & male affectus, cùm à medicis deſperatus eſſet, deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituiſſent, centum boues ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Vxore autem eius audiente: Et vbi tibi hæc, ſi conualueris? ille ait: putas enim ſurgere me hinc, vt dij hæc à me repetant?

Fabula ſignificat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non ſperent.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur, æſtate autem ſiccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: caterùm profundum inuenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit; deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait: Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo aſcendemus?

Fabula declarat, non oportere inconſideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate iter faciebant. Veſperâ autem ſuperueniente, gallus conſcensâ arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excauata. Cùm gallus vt aſſolet, noctu cantâſſet, vulpes vt audiuit accurrit, & ſtans inferiùs, vt ad ſe deſcenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixiſſet, vt ianitorem priùs excitaret ad radicem dormientem, vt cùm ille aperuiſſet, deſcenderet

deret: & illâ quærente vt ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceranit.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo, & Vrſus.

LEo & vrſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graniter igitur à ſe ipſis affecti, vt ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, vbi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per vtróſque percurrendo, rapuit, fugiénſque abiuit. At illi videbant quidem ipſam: ſed quia non poterant ſurgere, nos miſeros dicebant, quia vulpi laborauimus.

Fabula ſignificat, alijs laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, & rubus, & mergus, initâ ſocietate, mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaq; veſpertilio argentum mutuatu proiecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit; mergus tertius, as: & nauigauerunt. Tempeſtate antè vehementi obortâ, & naui euerſâ, omnibus perditis, ipſi in terram euaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam as eyciat mare. Veſpertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula ſignificat, in ea quibus incumbimus, in poſterum recidere.

Pauo, & Monedula.

AVibus creaturis regem, pauo orabat, vt ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedulâ ſuſcepto ſermone ait: Sed ſi te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodò nobis opem feres?

Fabula

Fabula significat, principes non modò propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem, & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal, & Vulpes.

Singularis agreſtis, ſuper quadam ſedens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare nullâ propoſitâ neceſſitate dentes acueret, ait: Non abs re hoc facio: nam ſi me periculum inuaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potiùs paratis vti.

Fabula ſignificat, aduerſus periculum præparatum eſſe oportere.

Caſſita.

Caſſita laqueo capta plorans dicebat: Hei mihi miſeræ & infelici volucri, non aurum ſurripui cuiuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum. Granum autem tritici paruum mortis mihi cauſa fuit.

Fabula in eos tendit, qui ob inutile lucrum, magnum ſubeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquandò ceruo ait: Pater, tu & maior & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam, cur nam igitur ſic eos times? Et ille ridẽs ait: Vera quidem hæc, inquit, fili: vnum verò ſcio, quod cùm canis latratum audiuero, ſtatim ad fugam neſcio quomodo efferor.

Fabula ſignificat, naturâ timidos, nullâ admonitione fortificari.

Auarus.

Avarus quidam cùm omnia ſua bona vendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, vnà defoſſo illic & animo ſuo & mente, atque quotidiè eundo, ipſum videbat. Id autem ex operarijs quidam obſeruando cognouit, & refoſſam glebam abſtulit; Poſt hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cùm quidam vidiſſet, ſic plorantem, & cauſam audiuiſſet, Ne ſic, ait, ô tu triſtare:

ſtare: neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur, pro auro acceptum, reconde, & puta tibi aurum eſſe; eundem enim tibi vſum præſtabit: nam, vt video, neque cùm aurum erat, vtebare.

Fabula ſignificat, nihil eſſe poſſeſſionem, niſi vſus adfuerit.

Anſeres, & Grues.

ANſeres, & grues in eodem prato paſcebantur. Venatoribus autem viſis, grues, quòd eſſent leues, ſtatim euolauerunt: anſeres verò ob onus corporum cùm manſiſſent, capti fuerunt.

Fabula ſignificat, & in expugnatione vrbis, inopes facilè fugere, diuites autem ſeruire captos.

Teſtudo, & Aquila.

TEſtudo orabat aquilam, vt ſe volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à naturâ ipſius eſſe, illa magis precibus inſtabat. Accepit igitur ipſam vnguibus, & in altum ſuſtulit: inde demiſit; hæc autem in petras cecidit, & contrita eſt.

Fabula ſignificat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerunt, ſeipſos læſiſſe.

Cerua.

CErua altero obcæcata oculo, in littore paſcebatur, ſanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil ſuſpicabatur. Praternauigantes autem quidam & hoc coniectantes ipſam ſagittârunt: hæc autem ſeipſam lugebat, quòd vnde timuerat, nihil paſſa foret: quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula ſignificat, ſæpe quæ nobis noxia videntur, vtilia fieri: quæ verò vtilia, noxia.

Cerua, & Leo.

CErua venatores fugiens, in ſpeluncam ingreſſa eſt. In Leonem autem ibi cum incidiſſet, ab eo comprehenſa

henſa eſt, moriens autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens, inferarum immitiſſimum incidi.

Fabula ſignificat, multos homines, dum paruà fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerúa & Vitis.

CErua venatores fugiens vite delituit. Cum praterijſſent autem parumper illi, cerua prorſus iam latêre arbitrata, vitis folia paſci incepit. Illis verò agitatis, venatores conuerſi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod ſub foliys occultari, ſagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat: Iuſta paſſa ſum: non enim offendere oportebat, quæ me ſeruârat.

Fabula ſignificat, qui iniuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus, & Leo.

CVm aſino gallus aliquando paſcebatur. Leone autẽ aggreſſo aſinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Vt verò procul hunc perſecutus eſt, quòd non amplius galli perueniebat vox, conuerſus leo deuorauit. Hic verò moriens clamabat: Me miſerum & demẽtem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratiâ in aciem irrui?

Fabula ſignificat, pleroſque homines, inimicos, qui ſe de induſtriâ humiliârunt, aggredi, atque ita ab illis occídi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcẽdit & ipſe in puteum. Ratus autem canis acceſſiſſe, vt ſe inferiùs magis obrueret, conuerſus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuerſus: iuſta, inquit, patior: nam cur vnquam ſui interfectorem ſeruare ſtudui?

Fabula in iniuſtos, & ingratos.

Sus, & Canis.

SVs & canis mutuò conuiciabantur. Et ſus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus diſciſſurum canem. Canis verò ad hæc diſſimulanter dixit: Bene per Venerem nobis iuras: ſignificas enim ab ipſâ vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Et ſus: Propter hoc igitur magis præ ſe fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quouis modo ladentem me, omninò auerſatur: tu tamen malè oles, & viua & mortua.

Fabula ſignificat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificioſè in laudem conuertere.

Sus, & Canis.

SVs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis ſe fœcundam eſſe maximè pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens ad hæc inquit: Sed cùm hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula ſignificat, non in celeritate res, ſed in perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer.

SErpens vnà cum cancro viuebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, vt & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm obſeruâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpēti poſt mortem extenſo, ille ait: Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula ſignificat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potiùs.

Paſtor, & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit, ac ſuſtulit, vnáque cum canibus nutriuit. At cùm adoleuiſſet, ſi quando lupus ouem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cùm canes verò aliquando non poſſent aſſequi lupum, atque ideo reuerterentur, ille ſequebatur, vt

cùm

cùm ipſum aſſecutus eſſet, particeps foret venationis vt lupus: inde redibat. Sin autum lupus extrà non rapuiſſet onem, ipſe clam occídens, vnà cum canibus comedebat: donec paſtor cum coniectâſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpendit, & occídit.

Fabula ſignificat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo, cùm conſenuiſſet, ægrotabat iacens in antro. Acceſſerant autem viſitatura regem, præter vulpem cætera animalia. Lupus igitur captâ occaſione accuſabat apud leonem vulpem, quaſi nihili facientem ſuum omnium dominum, & propterea neque ad viſitationem profectam. Interim affnit vulpes, & vltima audiuit lupi verba: Leo igitur contra eam infremuit. Sed defenſionis tempore petito: Et quis, inquit, eorum qui conuenerunt tantùm profuit, quantùm ego, qua in omnem partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quæſiui, & didici? Cùm autem leo ſtatim, vt medicamentum diceret, imperâſſet, illa inquit: Si lupo viuente excoriato, ipſius calidam pellem indueris. Et lupo iacente vulpes ridens ait; Sic non oportet dominum ad maleuolentiam mouere, ſed beneuolentiam.

Fabula ſignificat, eum qui quotidiè machinatur, in ſeipſum laqueũ vertere.

Mulier.

MVlier quædam virum ebrium habebat: ipſum autem à morbo liberatura, tale quid commenta eſt. Aggrauatum enim ipſum ab ebrietate cum obſeruâſſet, & mortui inſtar inſenſatum, in humeros eleuatum, in ſepulchretum allatum depoſuit, & abiuit. Cùm verò ipſum iam ſobrium eſſe conie&ata eſt, profecta ianuam pulſauit ſepulchreti. Ille autẽ cùm diceret. Quis

est qui pulsat ianuam? vxor respondit: Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille: Non mihi comesse sed bibere, ô optime affer: tristem enim me reddis, cum cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo. Hei mihi misera, inquit: nam neque æstu profui. Tu enim vir non solùm non emendatus es, sed peior quoque te ipso euasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo inuadit.

Cygnus.

VIr dines anserem simul, & cygnum nutriebat; non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterũ mensæ gratiâ. Cùm autem oporteret anserem pati ea, querũ causâ nutriebat, nox erat, ac discernere tempus non permisit vtrumque: cygnus autem pro anser abductus cantat cantum quendam mortis exordiũ: & cantu significat naturam, mortem verò effugit suauitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentiâ eius, qui priùs habuit: ac assumpto in domum omnes ei adhibuit absterssiones, omnibus lauacris tentauit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit.

Fabula significat, manere naturas, vt à principio prouenerunt.

Hirundo, & Cornix.

HIrũdo, & cornix de pulchritudine contẽdebãt: Respondens autẽ cornix ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tẽpore floret, meũ verò corpus etiã hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BVtalis à feneſtrâ quadam pendebat. Vespertilio autem

tem profecta rogauit causam, quare die fileret, nocte caneret. Cum autẽ id ea non incassùm hoc facere dixisset, (nã die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euasit) vespertilio ait: sed non nunc te canere oportet, cum nulla vtilitas: sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RVstici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait: O pessima animantes, domibus vestris incensis vos canitis?

Fabula significat, omne intempestiuè factum, vituperabile.

Mulier, & ancilla.

MVlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduè defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis, hoc facto, vt in grauiora inciderunt mala: nam hera, ignorans gallorum horam, intemperiùs eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MVlier venefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accusauerunt, eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait; Tu qua deorum iras auertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo, aurum reperit, quotidiè igitur terram, vt ab eâ beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem fortuna adſtans inquit; Heus tu, cur terræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditaturæ te: Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me fortunam accuſaturum.

Fabula ſignificat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DVo quidam vnà iter faciebant: & cum alter ſecurim reperiſſet, alter, qui non inuenit, admonebat ipſum ne diceret inueni, *ſed* inuenimus. *Paulò poſt autem cùm aggrederentur ipſos, qui ſecurim perdiderant, qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui vnà iter faciebat, dixit:* Perijmus. *Hic autem ait:* perij *dic, non* perijmus: *etenim & tunc, cum ſecurim inueniſti,* inueni *dixiſti, non* inuenimus.

Fabula ſignificat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

DVæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem altera in profundo ſtagno, & procul à viâ; altera in viâ parum aquæ habens. Verùm, cum quæ in ſtagno alteram admoneret, vt ad ſe migraret, vt tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens firmiſſima teneri huiuſce loci conſuetudine: quouſque obtigit currum prætereuntem ipſam confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque praua aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingreſſus quidam domino abſente, fauum abſtulit. Hic autem reuerſus, vt alueolos vidit inanes, ſtans quod in his erat perſcrutabatur. Apes autem è paſtu redeuntes, vt deprehenderunt ipſum, aculeis percutiebant, peſſimèque tractabant. Hic autem ad eas:

O peſſimæ animantes, furatum veſtros fauos illæſum dimiſiſtis, me verò ſatagentem veſtri percutitis?

Fabula ſignificat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam inimicos non cauere, amicos autem vt inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo auis eſt ſolitaria, ſemper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes cauentẽ, in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando paritura pullos fecit. Egreſsa autem eâ ad pabulũ, accidit mare à vehementi concitatum vento, eleuari ſupra nidũ, atq; hoc ſubmerſo pullos perdere. Hæc verò reuerſa, re cognitâ ait: Me miſeram, quæ terram vt inſidiatricem cauens ad hoc confugi, quod mihi longè eſt infidius.

Fabula ſignificat, homines etiam quoſdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piſcator.

PIſcator in fluuio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo vtrinque, funi alligato lapide, aquam verberabat, vt piſces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam verò ex ijs, qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere: & is reſpondit: Sed niſi ſic fluuius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula ſignificat, ciuitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in ſeditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cum eſſet nauigantibus, Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamẽ nauigationis; quidam habebat ſecum ſimiũ. Cum autẽ peruenijſſent ad Sunium Atticæ promontoriũ, tempeſtatẽ vehementem fieri contigit: naui autem euerſâ, & omnibus natantibus, natabat

natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus leuabat, ad terram perferens. Vt verò in Piræo fuit Athenienſiũ nauali, rogauit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cùm autem hic diceret, & claris hîc eſſe parentibus: rogauit an & Piræum ſciret. Ratus autẽ ſimius de homine eum dicere, ait: & valde amicum eſſe ei, & familiarẽ. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occîdit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ aduolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, euolare non poterant: cùm verò ſuffocarentur, dicebant; Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius, & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quãti apud homines eſſet, iuit in ſtatuarij domum transformatus in hominem, & visâ ſtatuâ Iouis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cum dixiſſet, drachmâ, riſit. Et quanti Iunonis, ait? Cùm dixiſſet pluris: visâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus cùm nuncius ſit deorum, & lucroſus, maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogauit de ſe. Statuarius verò ait: Si haſce emeris, & hanc additamentum do.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretij.

Mercurius, & Tireſias.

MErcurius volens Tireſiæ vaticinium, an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boues ex rure, venit ad ipſum in vrbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum diuertit. Bonum autem amiſſione renunciatâ Tireſiæ,

reſiæ, ille aſſumpto Mercurio eximit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et huic iubet dicere ſibi quamnam auem viderit. Mercurius autem primò vidiſſe aquilam, à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad ſe id eſſe cùm dixiſſet, ſecundo cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modò ſuperius aſpicientem, modò ad terram declinatam, vati refert. Et is re cognitâ ait: Sed hac cornix iurat & cœlum, & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boues.

Hoc ſermone vti quiſpiam poterit aduerſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidã duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſeruare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps vnà cum eo erat cœna. Aegrè ferente autem venatico, & illi obijciente, quòd ipſe quotidiè laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus, reſpondens ipſe ait: non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula ſignificat, adoleſcentes qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cùm eos parentes ſic educauerunt.

Maritus & vxor.

HAbens quidam vxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili pratextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Pancis verò poſt diebus eâ reuerſâ, roganit quomodo aduerſus illos habuiſſet. Hæc verò cùm dixiſſet: Bubulci & paſtores me ſuſpectabant, ad eam ait: Sed ô vxor, ſi eos odiſti qui manè greges agunt, ſerò autem redeunt, quid ſpectare oportet in ijs, quibuſcum toto conuerſaris die?

Fabula

Fabula significat, sic sæpe ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conuersus ad eum dixit: O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucundè moriar, cane tibiâ primùm vt saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes cùm audiuissent, lupum persecuti sunt. Hic cõuersus hœdo inquit: Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer, & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens vt vidit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus, ait: sed ego condigna patior, qui marinus cum sim terrestris esse volui.

Fabula significat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, vt quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis, in domo calce incrustatâ familiariter, vt solebat, canens, & contrà resonante in se voce, existimabat valdè canorus esse: verùm elatus super hoc cogitauit, & theatro sese committere oportere. Profecto verò ad se ostendendum, cùm male admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abigerunt.

Fabula significat, sic ex Rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad respublicas se conferunt, nullius pretij esse.

Fures.

FVres in domũ quandam ingressi, nihil inuenerunt nisi gallum, atq; hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, vt se dimitterent, dicens vtilem esse hominibus nectu, eos ad opera excitando. Hi verò dixerunt:

Sed

Sed propter hoc, tanto magis occidêris: illos enim excitando, furari nos non ſinis.

Fabula ſignificat, ea maximè prauis eſſe aduerſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix & Coruus.

COrnix coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur vti futura prædicens, conſpicata viatores quoſdam prætereuntes, iuit ſuper arborem quandam, ſtánſque valde crocitauit. Illis verò ad vocem conuerſis & admiratis, re cognitâ, quidam inquit; Abeamus heus nos: cornix enim eſt, quæ crocitauit, & tugurium non habet.

Fabula ſignificat, eodem modo, & homines præſtantioribus certantes, præterquam quod non ad æqua perueniunt, riſu quoque dignos eſſe.

Cornix & Canis.

COrnix Mineruæ ſacrificans canem inuitauit ad epulas. Ille verò ad eam dixit: Quid fruſtrà ſacrificia abſumis? Dea enim adeò te odit, vt ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui Cornix, ob id magis ei ſacrifico, vt reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non mereri inimicos beneficijs proſequi.

Coruus, & Serpens.

COruus cibi indigens, vt ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc dolando rapuit. Hic cùm ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, coruus moriturus dixit: Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Fabula in virum, qui ob theſaurorum inuentionem de ſalute periclitatur.

Monedula, & Columbæ.

MOnedula in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbauit ſeſe, inítque, vt & ipſa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, rata eam esse columbã, admiserunt: sed cum aliquando oblita vocem emisisset, tunc eius cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eáque priuata eo cibo, redijt ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem, cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, vt duorũ appetẽs, neutro potiretur.

Fabula significat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes auaritiam, præterquam quòd nihil iuuet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, vbi parumper libertatẽ nacta est, fugit, in suúmque nidum se contulit. Circumuoluto verò ramis vinculo euolare haud valens, cum moritura esset secum loquebatur; Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautè meâ me vitâ priuaui.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

Mercurius.

IVpiter Mercurio iussit, vt artificibus omnibus mendacij medicamẽtum misceret: hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm verò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit; atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

IVpiter, formatis hominibus, omneis illis affectus indidit; solùm indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens vndenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iussit: Hic verò primùm indignè ferens contradicebat: vehementiùs verò eo instãte ait: sed ego sanè his

his ingredior pactis, ſi amor non ingrediatur: ſin ingrediatur, ipſe exibo quàm primùm. Ex hoc ſanè euenit, omnia ſcorta inuerecunda eſſe.

Fabula ſignificat, captos amore inuerecundos eſſe.

Iupiter.

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: ſolâ verò teſtudine tardè profectâ, admiranſ cauſam tarditatis, rogauit eam quamobrem ipſa ad cœnam non acceſſerat. Cùm hæc dixiſſet, domus chara, domus optima: iratus ipſi damnauit, vt domum bainlans circumferret.

Fabula ſignificat, pleroſque homines eligere parcè potiùs apud ſe viuere, quàm apud alios lautè.

Lupus, & Ouis.

LVpus à canibus morſus, & male affectus, abiectus iacebat. Cibi verò indigens, viſâ oue, rogabat vt potum ex præterfluente flumine ſibi adferret: ſi enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipſi inueniam. Illa re cognitâ ait: Sed ſi ego potum do tibi, tu vt cibo me vtêris.

Fabula in virum maleficum, per ſimulationem inſidiantem.

Lepores.

LEpores, olim belligerantes cum aquilis, innocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt: Vobis auxiliaremur, niſi ſciremus qui vos eſtis, & cum quibus prælíamini.

Fabula ſignificat, eos, qui cum præſtantioribus certant, ſuam ſalutem contemnere.

Formica.

QVæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ aſſiduè incumbens, nõ erat proprijs laboribus contentus, ſed & vicinorum fructu ſurripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritiâ, tranſmutauit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutâsset formam, non & affectũ mutauit: nam vsq; nunc aruã circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula significat, naturâ prauos, etsi maximè speciem transmutauerint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terrã cùm cecidisset, à mustelâ capta est: & cũ occidenda foret, pro salute rogabat. Hac verò dicente non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret: ait, non auem sed murẽ esse, & sic dimissa est. Postremò autem cùm iterum cecidisset, & ab aliâ capta mustelâ, ne voraretur, orabat. Hac autẽ dicente, cunctis inimicã esse muribus: hac non mus, sed vespertilio sũ dicebat, & rursus dimissa est: atq; ita euenit bis mutato nomine salutem consecutam fuisse.

Fabula significat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

De Viatore.

VIatores secundùm littus quoddam iter facientes, inerunt in speculam quandam, & ibi cõspicati sarmenta procul natantia, nauem esse magnã existimârunt, quamobrem expectauerunt, tanquàm appulsura ea esset. Cum verò à vento lata sarmenta propiùs forent, non nauim amplius sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cũ sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt: Vt nos igitur frustrà quod nihil est, expectabamus?

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

Asinus syluestris.

ASinus syluestris asino viso domestico in loco quodã aprico, profectus ad ipsum, beatũ dicebat, & corporis habitudine & cibi perceptione: Deinde verò cùm vidisset

vidisset eum ferentem onera, & agasonem retrò sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait: At ego non amplius beatum te existimabo. video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula significat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriæ.

Asini.

Asini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iouem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens, id non fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cùm mingendo fluuium fecerint. At illi eum verũ dicere existimantes, ex illo & nunc vsq;, vbi aliorũ vrinam viderint asinorum, illic & ipsi circumstando mingunt.

Fabula significat, vnicuique, quod fatale est, incurabile esse.

Asinus, & Vulpes.

Asinus indutus pelle Leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Caterùm visâ vulpe, tentauit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocẽ audiuerat) ad ipsum ait; Compertum habeto, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.

Fabula significat nonnullos indoctos, qui ijs, qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex suâ linguacitate redargui.

Asinus, & Ranæ.

Asinus ligna ferens, pertransibat paludem quandã. Lapsus autem, vt decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem, quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt, & quid faceres, si tanto hîc tempore, quanto nos, fuisses, cùm quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone vti quispiam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse maioribus facilè resistat.

Asinus, & Coruus.

Asinus vlcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corno autem insidente sibi, & vlcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat: sed agasone procul stante, ac ridente, lupus prætereiens, ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantùm viderit, persequitur, huic autem & arridet.

Fabula significat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus, & Vulpes.

Asinus & vulpes initâ inter se societate, exiuerunt ad venationem: Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cùm dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino in casses quasdam vt incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula significat, eos qui socijs insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina, & Hirundo.

Gallina serpentis ouis inuentis diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait: O demens, quid hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te primâ iniuriam auspicabuntur.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licèt associatur maximis beneficijs.

Camelus.

Cum primũ visa est Camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinẽ, confisi sunt eò vsq; vt eam accederẽt. At intellecto paulò pòst bellua non inesse bilem, eò contemptiùs ière, vt frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Fabula significat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus peſſundatus, Ionem poſtulauit. Iupiter autem ad eum dixit: Si qui prior conculcauit, pugniſſes, nequaquam id facere ſecundus aggreſſus fuiſſet.

Fabula ſignificat, eos qui priùs inuadentibus reſiſtunt, alijs formidoloſos fieri.

Columba.

COlumba ſiti correpta, vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictũ, verum ratà, atque multo elata impetu, inſcia in tabulam offendit; vſque adeò, vt & pennis ipſius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula ſignificat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconſultò res aggredientes, inijcere ſeſe in perniciem.

Columba, & cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate ſuperbiebat. Cornix verò ea audita ait. Heus tu, deſine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque, eos eſſe infeliciſſimos, qui in ſeruitute multos filios faciunt.

Diues.

DIues duas habens filias, alterâ mortuâ præficas cõduxit. Cùm verò altera filia dixiſſet: vt nos miſeræ, ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus: hæ verò non neceſſariæ ſic vehementer plangunt. Mater ait: Ne mirare filia, ſi hæ ita lamententur, nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula ſignificat, nonnullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

Paſtor.

PAſtor actis in quercetum quoddam ouibus, ſtratâ

ſub quercu veſte, aſcendit, & fructum decutiebat. Oues verò inter edendũ glãdes, neſcia & veſtes vnà deuorârunt. At cũ paſtor deſcendiſſet, et quod erat actũ vidit: O peſſima, ait, animalia, vos cæteris vellera ac veſtes prabetis: à me verò, qui vos nutrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula ſignificat, pleroſque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BVbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum, luſtrando omnem ſolitudinem indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus eſt Iouẽ ſi furem, qui vitulum cepit, oſtenderit, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterùm proficiſcens in quercetum quoddam, inuenit, à leone deuorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, eleuatis manibus ſuis in cœlũ ait: O domine Iupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem inuenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi huius manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur vt inueniant: cum inuenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SVper petrâ aquila ſedebat leporem captura; hanc autem quidam percuſſit ſagittâ, qua intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet: Et hoc mihi altera mœſtitia, quòd propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cùm quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QVi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terrã egreſſus dicebat omnib. animalib. Medicus ſum medicaminũ doctus, qualis eſt Paon deorũ medicus, Et quomodo ait vulpes, alios curans, te ipſum clandũ non curas.

Fabula ſignificat, niſi præſtò experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallin

Gallina auripara.

GAllinam quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam meſſe, occiſam aliis gallinis ſimilem reperit. Hic multum ſperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus eſt.

Fabula ſignificat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LVpus eſuriens circuibat quærendo cibũ. Profectus autem ad locũ quendã, audiuit lugentẽ puerulũ, eiq; dicentem anũ: Deſine plorare: ſin minus, hac horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculã, expectabat ad multã horã. Sed cũ aduenisſet veſpera, audit rurſus anũ blandientem puerulo, ac dicentem: Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis lupus cũdo dicebat: In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice, & Leone.

CVlex ad leonem accedens, ait: Neq; timeo te, neque fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideò exiſtimas, quòd laceres vnguibus, et dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè ſum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisſet, culex inhæſit mordens circa nares ipſius leueis penas: leo autem propriis vnguibus dilaniauit ſeipsũ, donec indignatus eſt. Culex autẽ victo leone, cum ſonuisſet tuba, et epinicium cecinisſet, euolauit. Aranea verò vinculo implicitus cum deuoraretur, lamentabatur quòd cũ maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula in eos, qui proſternunt magnos, & à paruis proſternuntur.

FINIS.

SALES, SIVE FACETIÆ MVLtum iucundæ, Selectæ ex libello Poggij Florentini, oratoris eloquentissimi.

De Pigritiâ Adolescentis.

BOnatius adolescens facetus, è familiâ Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socij eam tarditatem culparent, quídue tam diu in lecto ageret, percontarentur, subridens respondit, Litigantes, disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cum expergiscor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet, & Pigritia: Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis agere, neque diem in lecto terere: altera priorem increpans, quiescendum offert, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendúmque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ita vt quum diutius disputent atque altercentur, ego tanquam æquus iudex, in nullam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit vt surgam tardius, expectans litigij finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quo sibi aditus non erat, ascenderunt, ad gallum blandè accessit: quem comiter cum salutâsset, quid in excelso agis, inquit? Numquid non audisti noua hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam, gallus cùm respondisset: Atqui prænuncia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ita vt omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut iniuriæ fieri amplius queant: sed pace, & concordiâ omnes fruantur: licet abire vnicuique vel soli, quò velit, securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & simul collum altius protendens, prospecturóque longius, & admiranti similis in pedes se erexit. Tum quidnam aspicis, vulpes cum dixisset;

Duos,

nos, inquit, magno cursu, ore patulo aduentantes canes. Tum tremebunda vulpes: Valeto, inquit, Mihi fuga expedit, antequam illi adueniant, & simul cœpit abire. Huic gallus: Quonam fugis, aut quid times, ait? Siquidem pace constitutâ nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis. *Hoc facto dolo elusus est dolus.*

De Muliere obstinatâ, quæ virum pediculosum vocauit.

MVlier quædam è nostris, admodum viro contraria, semper verbis eius obiurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita vt superior esse vellet: Habitâ semel cum viro graui altercatione, maritum pediculosum vocauit. Ille vt verbum illud retractaret, vxorẽ, verberibus contendebat, pugnis cedens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, vt vxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis eiusmodi abstineret. Instantius perseuerabat etiam in aquâ mentum vsque constituta, verbum illud continuans. Tum vir ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinaciâ posset auertere. At illa loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat. Nam manibus super caput erectis, atq; vnguibus vtriusque pollicis coniunctis saltem quo potuit gestu, viro pediculos obiiciebat. Vnguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueuerant.

De eo qui vxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter vxorem, quæ in flumine perierat, quærens aduersus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cum deorsum, secundum aquæ cursum illam quæri admoneret: Nequaquam hoc modo reperietur, inquit. Ita enim dum vixit difficilis ac morosa fuit, reliquarúmque moribus contraria, vt nunquam nisi contrario & aduerso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote, qui caniculum sepeliuit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscià admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepeliuit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in eius pecuniam animum intendens, sacerdotem, veluti maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis nouerat,

quinquaginta aureos secũ deferens, ad episcopum deuenit. Qui sepulturam canis grauiter accusans, iussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax: O pater, inquit, si noscores prudentiam caniculi, non mirareris, si sepulturam inter homines meruit. Fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum, & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absoluit.

De Milite, qui vxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus eques admodum nobilis vxorẽ litigiosam, ac peruersam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel, vt aiunt deuotum suum querelas viri, & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat, obiurgabátque. Aliquando verbis admonitus vxoris, & vt pacem inter eos poneret, rogauit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conuenturam inter eos concordiam. Parüit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explicare iussisset: Nequaquam est opus, inquit. Quicquid enim vnquam commisi, & multo plura etiam ab vxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de sene quodam, qui asinum portauit super se.

DIcebatur inter secretarios pontificis, eos, qui ad vulgi opinionem viuerent, miserrimâ premi seruitute: cùm nequaquam possibile esset, cum diuersa sentirent, placere omnibus, diuersis diuersa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absq; onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem, neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent, cum alter senectute, alter ætate tenerâ vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alij cõspicientes, inculpârunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior esset, super asinum posito, ipse ætate cõfectus, pedes asellum sequeretur.

tur. Is mutato consilio, atque adolescente depositò, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audiuit alios se culpantes quòd parunlum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam seruum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium locum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus inde ab alijs, an suus esset asellus, cũ annuisset, castigatus est verbis, quod eius tanquam alius, nullam curam haberet, minimè aptum ad tantum onus, cum satis esset ad ferendum esse debuisset. Hîc homo perturbatus tot sententijs, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque alteri superimpositis absq; calumniâ progredi posset, tandem asellum pedibus iunctis ligauit, atque baculo suspensum suo filijque collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter nouitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus, indignatus ille supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen deiecit, atque ita amisso asino domum redîjt. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asellum perdidit.

De homine qui in somnis aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnum referebat in cœtu. Tum quidam: Vide, ne tibi accidit, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari poscceremus; vicinus, inquit, noster somniauit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum, & cum multum reperisset, non licet (inquit dæmon) nunc auferre, sed signa locum, vt cognosci à te solo queat. Cum alter quo signaculo vteretur, peteret: Caca hîc, inquit dæmon. Nam hoc maximè modo nullus hîc esse aurum suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir: Et statim expergefactus sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cũ surrexisset, domũ exiturus, capiti capitium vltimo imposuit; in quo catus eâ nocte stercus fecerat: iniquo fœtore permotus, inquinatũ caput, & cæsariem lauit. Ita aurcum somnium in merdam redîit.

De derisione hominis, porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, vt qui hyeme porcum occidisset, vicinum ad cœnam inuitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit

quit ille) cras porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul nihil tale illo verente, quidã clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter: Rectè compater mi, sapis, inquit. Ita enim te docui locuturum. Cum ille sæpius, & per deos omnes iuraret id verum esse: Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille iuramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De vulpe à rustico in paleâ absconditâ.

VVlpes olim fugiens in venatione canes, diuertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans vt à canibus tueretur: & simulo pollicita est, nunquam se eius pullos gallinaceos læsuram: Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Aduenit vnus, & item alter ex venatoribus, vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter eius? Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba, quàm ad nutum respicientes, abiêrunt. Tum rusticus, detectâ vulpe, serua, inquit, modò promissa. Nam verbis meis euasisti, cum dicerem te abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter: Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus satis mali. *Dictum in eos qui vnum verbis, aliud re agunt.*

De Florentino, qui equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equũ, pactus est cum venditore, qui 25. aureos, pretium carius æquo, postulabat, se 15 daturum in præsentiâ, reliquorum verò se debitorẽ eius esse velle annuit. Venditor postridie quum residuum poscerer, solutionem recusans, seruabo conuenta, emptor inquit. Pepegimus quidem vt debitor tuus sim futurus: si autem tibi satis fecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendam infidelẽ Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, vt semel interesset in ecclęsiâ dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cũ Christianis. Rogatus

tus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremonijs & ſolennitate officij videretur? Reſpondit, omnia rectè & ex ordine præter vnum ſibi videri. Nullam enim charitatem in eâ miſsâ eſſe ſeruatam: cum vnus ſolùm reliquis eſurientibus, comediſſet, ac bibiſſet; nullâ portione cibi ac potus reliquis impenſâ.

Facetum hominis dictum, aſinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona ſubditi, qui ſe multa facturum iactitabat, ſub graui pœnâ præcepit, vt aſinum literas doceret. Ille impoſſibile ait fore, niſi multum temporis ſibi in erudiendo aſino concederetur. Petere quantum vellet iuſſus, decennium impetrauit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impoſſibilem ſuſcepiſſet. Ille amicos ſolatus, Nihil timeo, inquit. Nam interim aut ego moriar, aut aſinus, aut dominus. Quibus verbis oſtendit, ſalutare eſſe, rem difficilem in longum protrahi, atque differri.

De Sacerdote, Epiphania, an vir eſſet, vel fœmina, ignorante.

SOcius quidã de feſto Epiphaniâ narrauit mihi ſtultitiam ſacerdotis contribuli ſui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futuram: Cras ait, ſummâ deuotione veneremini Epiphaniam: maximum eſt enim & præcipuum feſtum. Neſcio an vir fuerit an fœmina. Sed quiſquis extiterit, à nobis eſt ſummo timore hic dies cuſtodiendus.

De Cantilenâ tabernario placitâ.

VIator quidam eſuriens, cum diuertiſſet ad cauponulam, ventrem cibo potúque farciuit. Petenti pecuniam ait, nullos ſibi eſſe nummos, ſed cantilenis ſe ſatis eſſe facturum. Tabernarius non cantu, ſed pretio ſibi opus eſſe reſpondit. Cui alter, ſi eam cantionem dicam, quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ cõtentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere, & an ea placeret, interrogauit? Cum abnuiſſet caupo, vnam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu ſibi ſatis fieri ille teſtatus eſt. Hîc viator: dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi ſit placitura: & arrepto marſupio diſſoluenti ſimilis, cœpit cantionem, quâ viatores vti conſueuerunt: *Metti mano alla borſa, & paga l' hoſte:* Hoc eſt, mitte manum ad burſam, & ſatis fac hoſpiti. Hoc dicto, nunquid illo ſibi placeret, rogat. Placet hæc inquit hoſpes:

tum

tum viator: Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cautio placuit tibi. Ita absque solutione discessit.

De sancti Antonij fratre, & laico ac Lupo.

REligiosus ex his quæstuarijs, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ, ad dandum sibi nescio quid frumenti, persuasit eâ pollicitatione, asservaret, res omnes suas, & oues præsertim, per eum annum salvas atque incolumes fore. Huiusmodi rusticus promissis fidens, cum oues licentiùs vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Quâ ex re indignatus villicus cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturū, & simul questus est inanes suas fuisse pollicitationes. Scisitatus causam respondit, ab lupo oues suas raptas; Lupus, inquit alter? Oho, mala est bestia, & absque fide. Caue tibi ab eâ. Non enim sanctum Antonium tantùm, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est in his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

AD ægrum quendam civem nostrum perfacetum, qui graui morbo diutius torquebatur, accessit religiosus hortandi gratiâ. Quum verò inter cætera consolationis verba dixisset: solere Deum, quos diligeret, hoc pacto castigare, & incommodis afficere: Non mirum est (inquit ægrotus) si tam paucos amicos habet: habituras si ita tractaret eos etiam pauciores.

De Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto.

IVdæum quum multi hortarentur ad Christi fidem, ægrè ille bona sua dimittebat. Suadebant complures vt ea daret pauperibus, quoniam secundum Euangelicam sententiam, quæ esset verissima, centuplum esset accepturus. Persuasus tandem, ad fidem conversus est, distributis inter pauperes, egenos, & mendicos bonis. Inde per mensem ferè hospitio exceptus est honorificè à diuersis Christianis. Quum ei omnes blandirentur & laudarent factum, ille tamen qui precariò viueret, expectabat centupli promissionem. Et cum multos satietas cibandi hominis cepisset, iámque rarus inuitator reperiretur, cœpit homo admodū egere, ita vt ei necesse esset diuertere ad hospitale quoddam: in quo morbo correptus ad extremum vitæ deuenit, cum sanguis per posteriora efflueret. Desperans itaque salutem, & simul pollicitationi

licitationi diffisus centupli, ex anxietate quadam aërem quærens, egressus est lectulo ad secessum ventris in pratulum propinquum. Vbi cum constitisset quæsitis post egestionem ad tergendum [illegible] herbis, inuenit inuolutum linteum refertum lapidibus [illegible]: quare ditior factus adhibitis medicis conualuit: [illegible] domo emptâ & possessionibus, vixit postmodùm in summâ rerum [illegible]ulentiâ. Cum ergo diceretur ab omnibus: Ecce, [illegible] prædiximus tibi, Deum centuplum rediturum, [illegible]uit ille: sed tamen vt prius vsque ad interitum san[illegible], permisit.

[illegible] contra eos, qui tardi in beneficio dando, & reddendo existunt.

De medico qui insanos curabat.

Plures colloquebantur de superuacuâ curâ (ne dicam stulti[illegible]) [illegible]um, qui canes, ac accipitres ad aucupiũ alunt. Tum [illegible] Florentinus: Rectè hos, inquit, risit stultus Mediolanen[illegible] Quum narrari fabulam posceremus: Fuit, inquit, olim ciuis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio huiusmodi; Habebat domi aream, & in eâ lacunam aquæ [illegible]idæ atque obscœnæ, in quâ nudos ad palum ligauit eos, qui [illegible] adducebantur, alios vsque ad genua, alios inguine tenus, [illegible] profundius, pro insaniæ modo, ac eos tam diu aquâ [illegible]que inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter [illegible]ros quidam, quem vsque ad femur in aquam posuit, qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, vt ex aquâ [illegible]ceretur. Ille hominem exemit à cruciatu, eâ tamen conditione, ne aream egrederetur. Quum diebus aliquot paruisset, vt vniuersam domum perambularet, at exteriorem ianuam non egrederetur, permisit: reliquis socijs, qui plures erant, in aquâ relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat timore lacunæ) aduenientem equestrem iuuenem cũ accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocauit, rei motus nouitate. Neq; enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Quũ accessisset iuuenis: Heus tu (inquit ille) ausculta, oro, me paucis, ac si libet, responde. Hoc quo veheris, quid est, & quãobrẽ illũ tenes? Equus inquit, & aucupij gratiâ. Tum deinceps, verùm hoc quod

manu

manu gestas quid vocatur, & in quâ re illâ vteris? Accipiter, respondit, & aucupio aptus querquedularũ, & perdicũ. Tum alter: Hi qui te comitantur, qui sunt, age, & quid prosunt tibi? Canes, ait, & aucupio accommodati, ad inuestigandas aues [illegible] aues, quarum capiendarũ causâ tot res paras, cu[illegible]nt, si in vnum conferas totius anni capturam [illegible] quum respondisset, & quòd sex aureos non[illegible] homo: Quænã est equi, canúmque & [illegible] quaginta aureorum affirmauit. Tum admiratus [illegible] stris iuuenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyus, [illegible] antequam medicus domum redeat; nam [illegible] veluti insanissimum omnium qui viuant, in lacunam [illegible] ijciet, curandum cum cæteris mente captis, atque [illegible] vsque ad mentum in aquam summam collocabit, [illegible] *cupij porrò studium summam esse amentiam, nisi aliquando [illegible] lentiæ, & exercitij gratiâ fiat.*

Facetissimum consilium Minacij ad rusticum.

RVsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus [illegible] scendisset, decidens ex eâ, costam effregit pectoris, [illegible] consulendum accessit Minacius quidam, homo [illegible] inter loquendum darurum se illi normam dixit, qu[illegible] nunquam ex arbore caderet: Vellem hîc antea, inquit [illegible] confuisses: attamen in futurum poterit prodesse. Tum M[illegible] us: fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quàm [illegible] si: sed eâ quâ ascendis tarditate, descendas: hoc [illegible] nunquam præcipitem te ages.

Eiusdem Minacij lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos, & vestes [illegible] ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum [illegible] ne cuiusdam sedebat. Videns mœrentem flentémque amicus: quidnam est tibi inquit? Nihil, Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quòd nihil habeo, inquit. Admiratus ille, quare ergo, si nihil habes ploras, ait; ob hanc ipsam causam respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur [illegible]are, intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo [illegible]ebat.

De

re monoculo, qui frumentum empturus erat.

[illegible] summa aliquando erat annonæ ca-
[illegible]us ad forum, quædam sextaria fru-
[illegible] Rogauit hunc in foro percontan-
[illegible]erueniens, quanti sextarium fru-
[illegible]culo, inquit, constat: designans
[illegible]. Hoc audiens scitulus, qui aderat,
[illegible]andem saccum portâsti, quum non
[illegible]ium possis emere?

[illegible]ula Mancini.

[illegible]oppidanus meus, frumento ad Figig-
[illegible]ehendo exercebatur, quos ille com-
[illegible]at. Cùm ille semel à mercatu rediens,
[illegible]inum quendam præstantiorem: com-
[illegible]ræibant, domo appropinquans, eóque
[illegible] annumerato, visum est ei vnum deesse.
[illegible]liquis asinis vxori quos restitueret com-
[illegible]m eodem asino quo ferebatur ad mercatum
[illegible]ssuum retrocedit: quærénsque à singulis ob-
[illegible]empiam amissum reperissent, cùm omnes ne-
[illegible]octu mœrens, & dolens iacturam asini, redîit.
[illegible] ab vxore admonitus, cùm descendisset, illum
[illegible]dio & dolore quæsî erat, asinum esse cognouit.

[illegible]llo qui aratrum super humerum portauit.

[illegible] nomine admodum incultus, cùm vsque ad
[illegible]et fessis bobus, & ipse labore fatigatus, r[illegible]
[illegible] aratrum super asellum alligat: deinde asel[illegible]
[illegible]s, ascendit. Qui cùm nimio onere grauatus
[illegible]eret, sensit tandem Pierus asellum [illegible]
[illegible]dens atque aratrum super hume[illegible]
[illegible]m ascendit, inquiens: Nunc rec[illegible]
enim tu, sed ego aratrum fero.

FINIS[illegible]

Thom[illegible] mil[illegible]
book[illegible]: [illegible] 1 : 6[illegible]

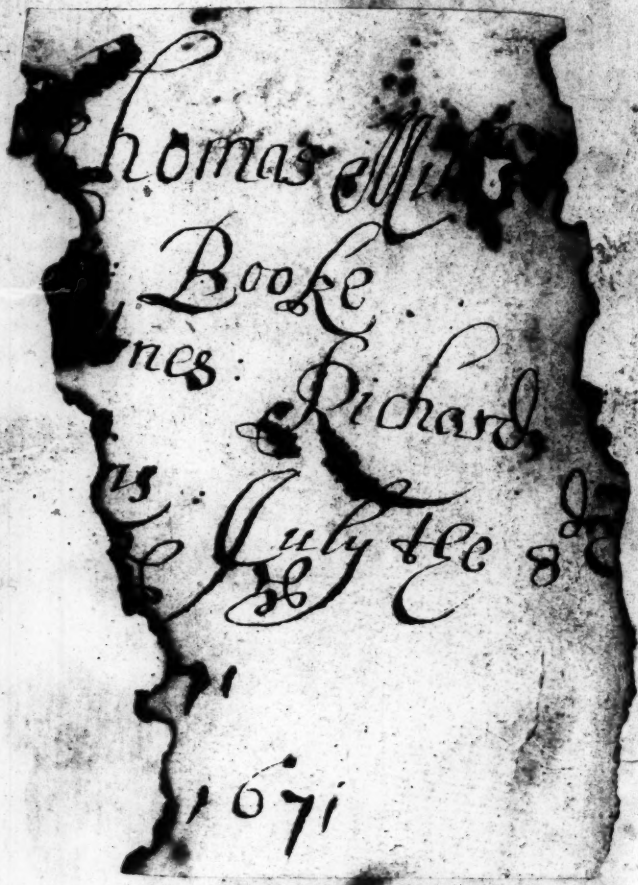
Thomas [illegible]
Booke
nes: Richard
us: July tec 8
1671